

DOM • OSIEDLE • MIESZKANIE

warszawa krak. przedmieście 5m5

TANI

DOM WŁASNY

7-8

1932

II 38.P

zł. **2.50**

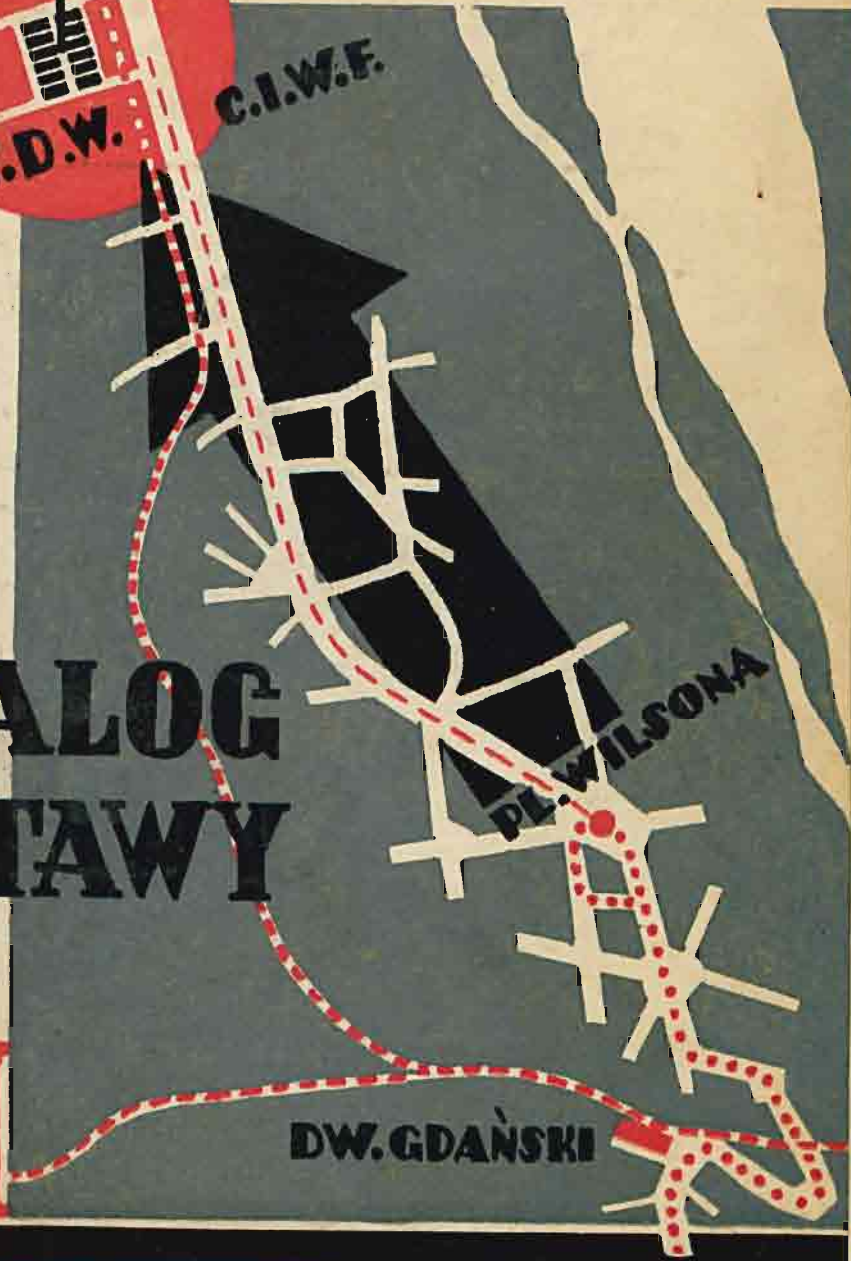

C.I.W.F.

**KATALOG
WYSTAWY**

PL. WILSONA

DW. GDAŃSKI

Daj skrzydła swym listom,

korzystaj z poczty lotniczej!

PRENUMERATA MIESIĘCZNIKA „DOM, OSIEDLE, MIESZKANIE“

w kraju: 15 zł. rocznie, 8 zł półrocznie.

za granicą: 20 zł. rocznie

Cena pojedynczego numeru — zł. 1.50

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona 300 zł. — Pół str. 150 zł. — Czwartka str. 80 zł. — Ósma str. 45 zł. za określenie miejsca dopłaca się 20%.

ADRESY: rocznie zł. 60; półrocznie zł. 30; łącznie z prenumeratą.

PLACE i PARCELE: rocznie zł. 60; półrocznie zł. 30 za ogłoszenie wielkości 4 wierszy;

za każdy wiersz dodatkowy 10 zł. rocznie i 5 zł. półrocznie.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: WARSZAWA, KRAKOWSKIE-PRZEDMIEŚCIE 5 m. 5.

TEL. 202-05. KONTO CZEKOWE P. K. O. 23.988

ZARZĄD DÓBR i ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

Dr. STANISŁAWA HOFMOKŁA

Zarzecze k. Niska Małopolska p. teleg. i tel. na miejscu

wykonuje patentowane

domy drewniane, ogniotrwałe

WY-GO-DA

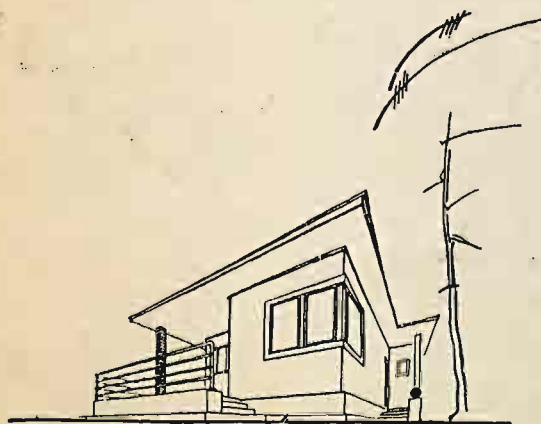
Domy rozmaitych typów pokoju z kuchnią do 6 pokoi z wszelkimi wygodami wykańcza się w ciągu 2 miesięcy od zamówienia po cenach ryczałtowych, oddaje „pod klucz“ zupełnie suche, wyglądające jak murowane lecz

3 razy od nich cieplejsze

Biurowie w Warszawie:

Nowy Świat 23 pasaż Italia m. 5 tel. 744-28

godz. 11 — 12.³⁰

proj. inż. arch. Karol Kocimski — Lwów.

Zwalczanie klęski

pożarów

jest obowiązkiem

wszystkich obywateli

dbałych o dobrobyt

społeczeństwa

straty pogorzelnowe, na-

wet jeśli ubezpieczone,

stanowią zawsze ubytek

majątku narodowego

i zubożają społeczeństwo

TREŚĆ N-ru 7/8 „DOM OSIEDLE MIESZKANIE“

Artykuł wstępny	T. T.
Katalog wystawy zawiera: plany wystawy, kosztorysy wystawionych domów, ich rzuty, plany, wnętrza, ogródki przy domkach, spis eksponatów w pawilonie wystawowym, w poszczególnych domach i na wolnej przestrzeni.	
Tani dom własny zagranicą	P. M. Lubiński
Wilgoć gruntowa w budynkach	inż. M. Tolko-Porzecki
Wystawa w Helsinki (Finlandja).	T. T.

K R O N I K A

TABLES DES MATIERES

Introduction	t. Toeplitz
Partie, catalogue de l'exposition „Maison pour soi á bon marche“ contient:	
1) Coupes, plans et les details de la construction des maisons exposées, avec une description technique concise et indications des prix	
2) Intérieurs des maisons et les jardins auprès de celles-ci	
3) Liste des objets exposés dans la halle couverte de l'exposition	
4) Liste des objets exposés en plein air	
II Partie	
Maison pour soi á bon marché á l'étranger	P. M. Lubiński.
Humidité du sol par rapport aux constructions	Ing. Arch. Talko-Porzecki.
Exposition d'habitation á Helsinki (Finlande)	T. T.

Chronique

Petite usine électrique installée dans une maison particulière, sans la force mortice et le service adequat.

Dom Osiedle Mieszkanie

Miesięcznik pod redakcją: Józefa Jankowskiego i Teodora Toeplitza

Rok IV

Lipiec—sierpień 1932

Nr. 7/8

Na wystawie mieszkaniowej w Helsinchi przedstawiono graficznie, ile osób mieszka w miastach fińskich w charakterze lokatora, ilu jako spółdzielcy, ilu jako właściciele domu w którym mieszka.

Gdy spojrzemy na tę tablicę, (patrz str. 81) widzimy jak dziś jeszcze — szczególnie w stolicy przeważa lokator — ale widzimy także, że tuż za nim idzie spółdzielca, który razem z właścicielem małego przeważnie domku nie o wiele już mniejszą liczbę stanowi. Gdyby zestawili odpowiednie liczby w ich rozwoju — przekonalibyśmy się, że (nie tylko w Finlandji, ale wszędzie) spółdzielca i właściciel domku rosną — lokator maleje.

Najzupełniej świadomie i równorzędnie przeciwstawiam lokatorowi spółdzielcę i właściciela domu, gdyż te dwie kategorie osób zajmujących mieszkania są w moim pojęciu zbliżone, a zasadniczo od lokatora się różnią.

Obydwe one zajmują mieszkania w których utrzymaniu są jaknajbardziej i jedynie zainteresowane. Mieszkania które zajmują, zostały zbudowane tylko dla tego celu, by za mieszkania służyły. Użytkowanie zajętych przez nich mieszkań nie jest źródłem zysku dla nikogo. Żadnego przeciwstawienia interesów pomiędzy właścicielem mieszkania, a jego użytkownikiem w żadnym z obydwu wypadków niema.

Niema też żadnej racji doszukiwać się przeciwieństwa pomiędzy mieszkaniowym ruchem spółdzielczym, a dążeniem do własnego domu. Obydwa ruchy w jednym i tym samym idą kierunku. Obydwa mają na celu wyzwolenie w dziedzinie mieszkaniowej człowieka z krępującej go boleśnie, splątanej sieci gospodarki obliczonej na zysk.

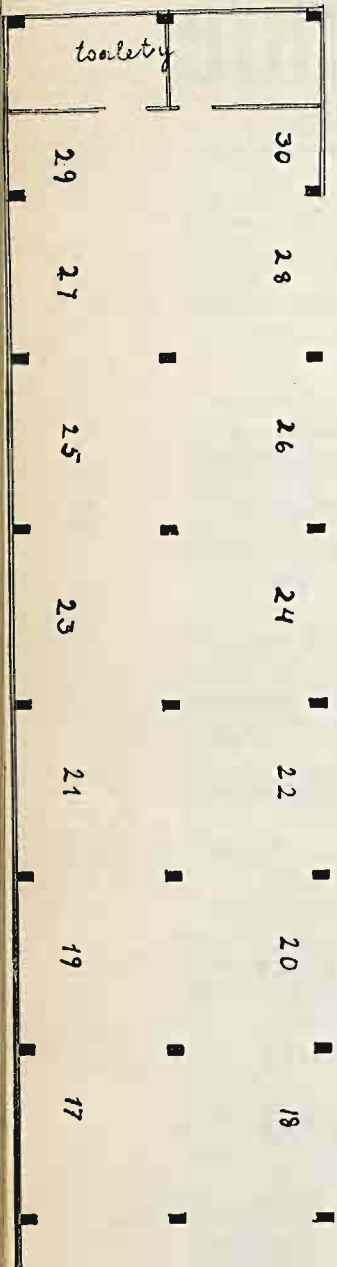
Wszędzie, czy to w przedwojennej jeszcze Francji (Loi Ribot — prawo ułatwiającej zdobycie małej własności) czy we Włoszech, czy Niemczech — te same sfery, które zajmowały się propagandą spółdzielczego ruchu mieszkaniowego starały się o ułatwienie zdobycia przez ludzi o małych środkach, a nawet zupełnie bez środków, **małego domu na własność**.

Nawet gospodarka sowiecka zachowała i w dalszym ciągu uznaje nieograniczoną własność użytkową małego przez jedną rodzinę zajętego domu.

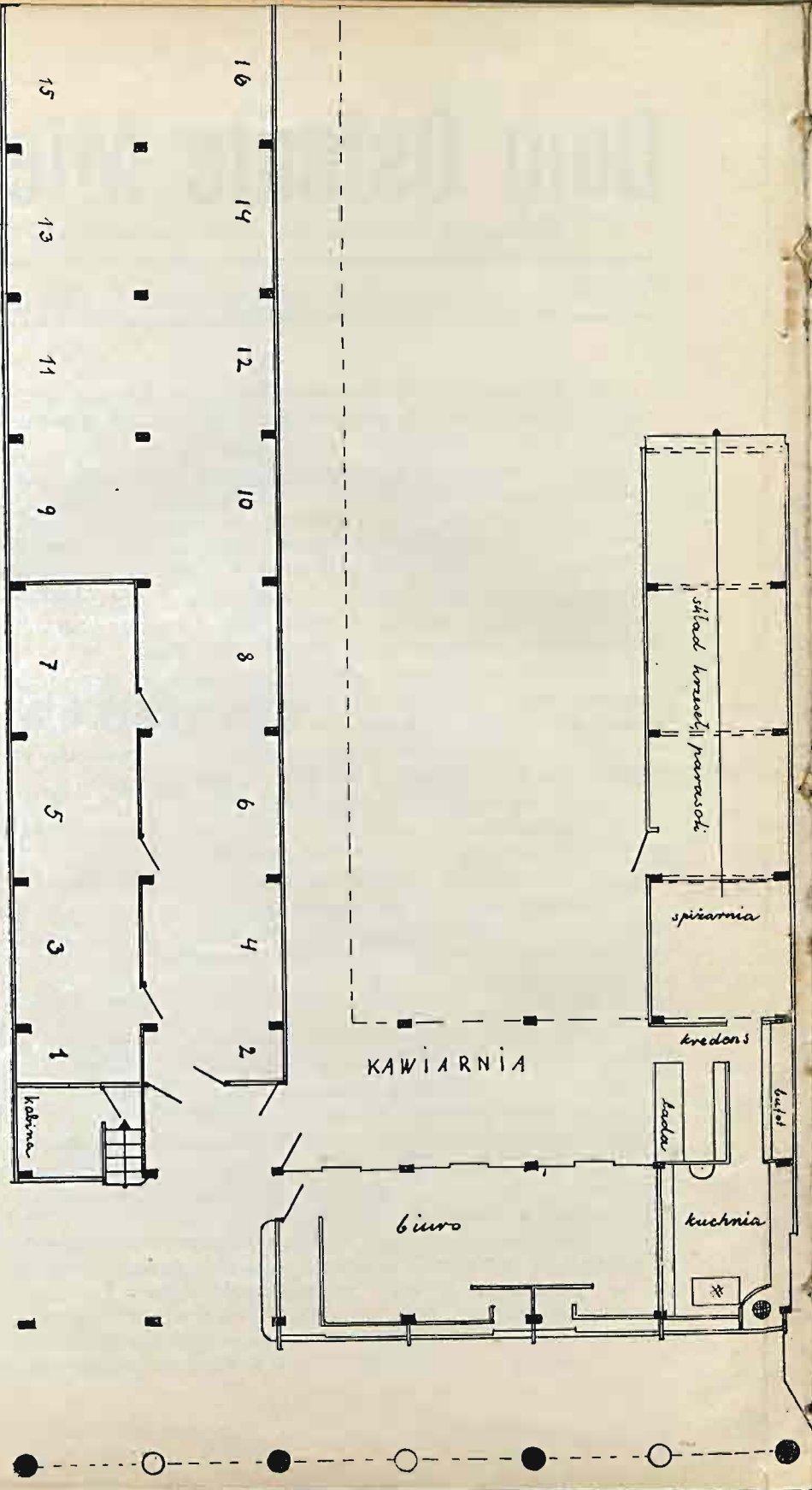
Dom jednorodzinny — może nie przez wszystkich w jednakowej mierze pożądany — jest przez znaczną większość osób i zresztą zajmujących się dążeniem do poprawy stosunków mieszkaniowych, — uważany za najlepszy sposób zamieszkiwania.

Jeśli więc Polskie Towarzystwo Reformy Mieszkaniowej, które w 1930 r. pokazało Warszawie i Polsce „Mieszkanie Najmniejsze” w wielkich blokach domów spółdzielczych, obecnie organizuje wystawę p. n. Tani Dom Własny, to niema w tem żadnej sprzeczności, żadnej „zmiany frontu”, ani nawet chwilowego odchylenia. Obydwe formy mieszkania są konieczne. Wystawa 1930 dała poważne rezultaty, widoczne w całym szeregu po niej powstałych budowli mieszkalnych. Życzyć by należało, by Wystawa w r. 1932 co najmniej równieź była owocną, a przedewszystkiem, by możliwie szybko zaistniały takie warunki, które pozwolą na zdobycie dobrego mieszkania czy to w spółdzielni, czy w domu własnym nie tylko tym, którzy mają oszczędności, ale wszystkim, którym to jest potrzebne i na tem zależy.

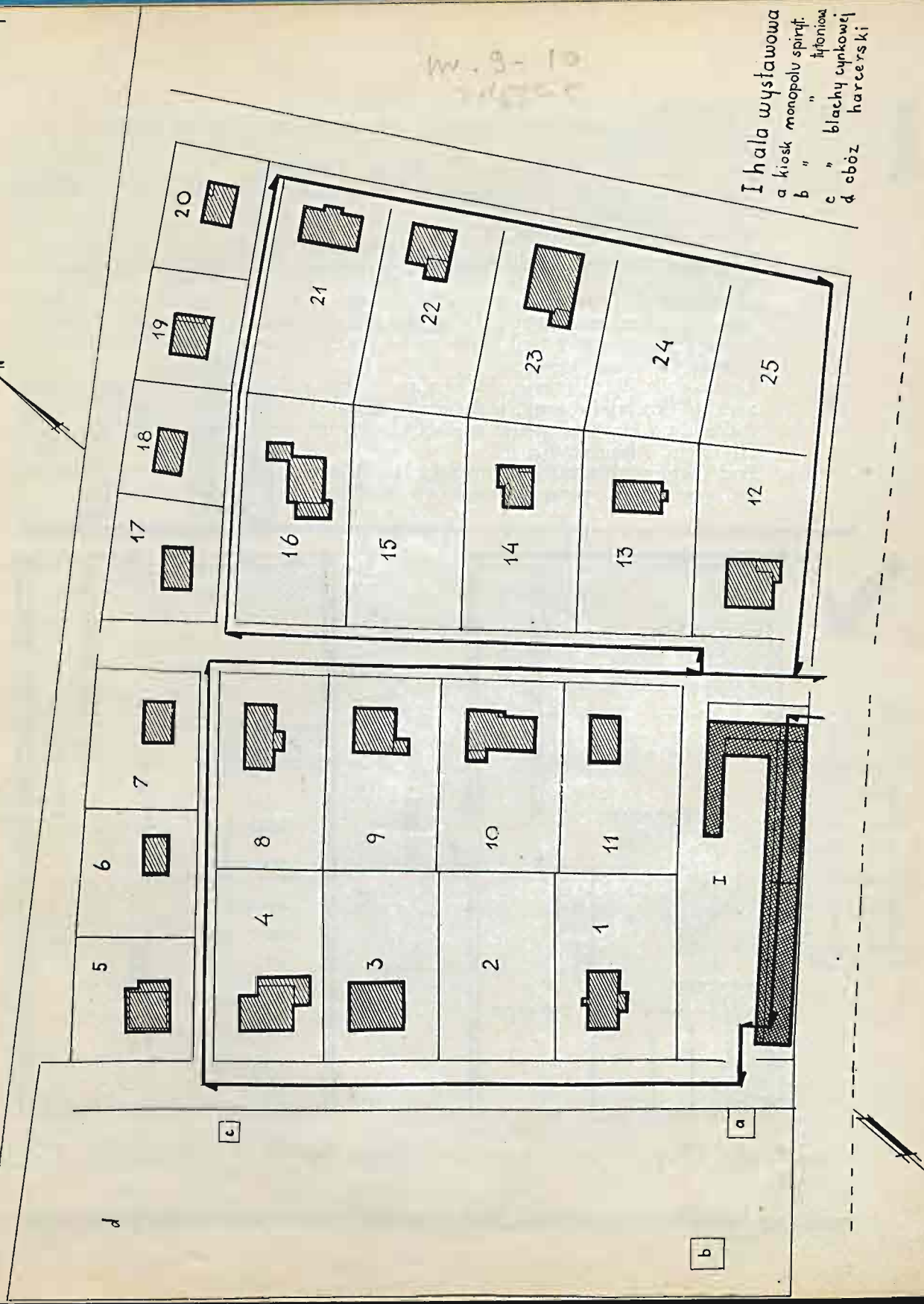
hala
wystawowa

II 38-P.

wystawa „tani dom własny”

W. 3-10

1

Wystawca PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT BUDOWLANYCH S. RULSKI I J. PIENKOWSKI.

proj. inż. arch. L. Korngold i P. M. Lubiński.

Budowę wykonało Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych S. Rulski i J. Pieńkowski.

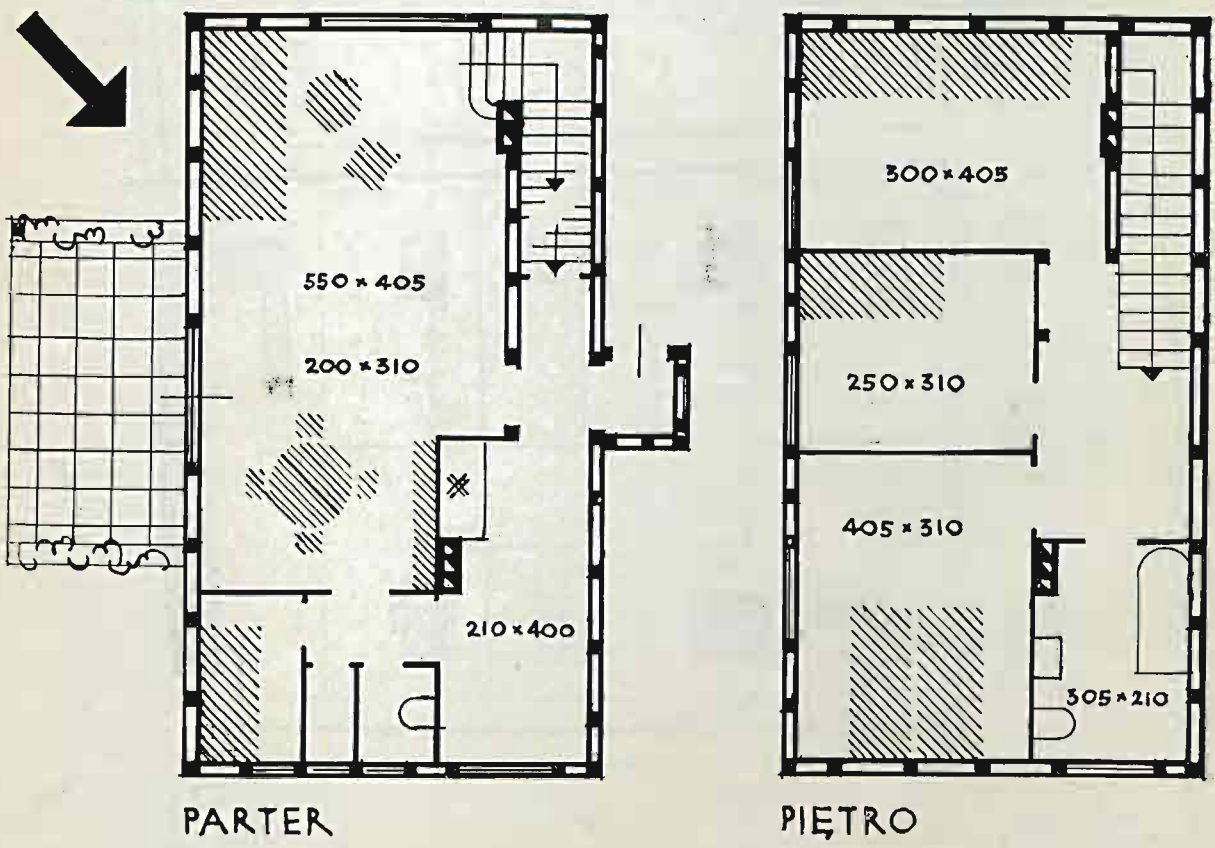
Warszawa, ul. Żórawia 35.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 3. VIII. ścian parteru dn. 10. VIII pokryto dachem dn. 27. VIII. wykończono dn. 10. IX. 1932 roku.

Dom drewniany piętrowy na podmurowaniu z płaskim dachem krytym papą. Ściany zewnętrzne: konstrukcja ramowa obita dwustronnie płytami „korlitowemi”. Zewnątrz i wewnątrz tynk. Powierzchnia zabudowania 58,5m². Wysokość pomieszczeń 2,7 m.

Dom składa się z parteru: sionka 1,4 m², przedpokój 2,1 m², pokój mieszkalny 28,2 m², kuchnia 8,2 m², izolacja 1,8 m², słuźbowy 2,6 m², spiżarnia 0,7 m² i klozet 1,0 m², oraz piętra: sypialny I 12,6 m², sypialny II 7,7 m², sypialny III 12, m² i łazienka 6,2 m².

Pod kuchnią piwniczka 1,8 m głęb. Nad klatką schodową i podestem stryszek. Od ogrodu taras z pergolą. Posadzka z płyt betonowych na podmurówce.

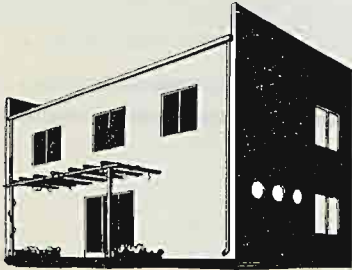
rys. 189

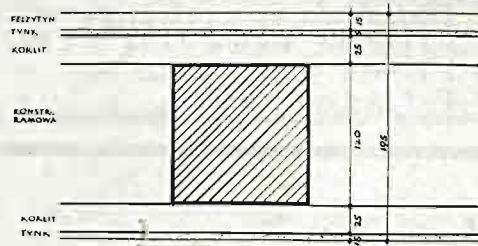
Opis techniczny:

Ściany o konstrukcji ramowej na podwalinie i z ocze-
pem. Słupki 12/12 co 1 m. Między słupami deski 2,5/12
co 25 cm. Z zewnątrz i wewnątrz ściany obite płytami
„korlitowymi” grub. 2,5 cm. Wielkość płyt 50 × 100.
Płyty przybijane gwoździami i spajane między sobą za-
prawą cementową. Ścianki wewnętrzne z „korlitu” 5 cm,
otynkowane. Tynki obustronne 1/2 cementowe. Strop
wykonany jest z belek drewnianych 14/22 rozstawionych

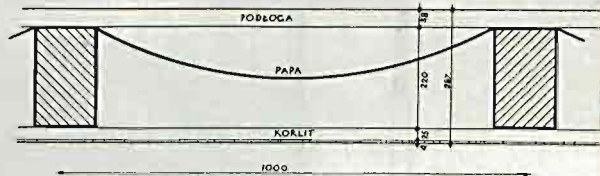
co 1 m. Stropy od spodu obite „korlitem” 2,5 cm. Między
płytami korlitowymi a podłogą na belkach rozpostarta
luźno zwisająca papa. Dach płaski jednospadowy po-
kryty bituminią. Biała podłoga z bali 4 cm, na parterze
na legarach, na piętrze na belkach stropowych. Drzwi
płycinowe jednoskrzydłowe. Okna szwedzkie syst. I.
Wróblewskiego. Pokoje malowane klejowo, drzwi i okna
lakierami sp. akc. Dr. Rattner w Warszawie.

PRZEKRÓJ ŚCIANY

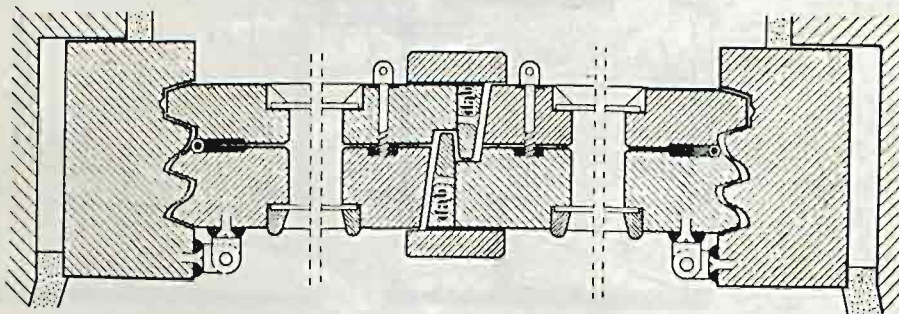

PRZEKRÓJ STROPU

INŻ. ARCH. L. KORNGOLD
P. M. LUBIŃSKI

SZCZEGÓŁ OKNA SYST. I. GN. WRÓBLEWSKIEGO

rys. 190

Działka 609,50 m ² po zł. 5,40	zł.	3291,30
Cena domu	"	12 000.—
Instalacja kan. i wod. bez wanny klozetu umywal.	"	650,72
Połączenie z siecią wodociagową	"	630.—
Instalacja elektryczna	"	396.—
Ogrodzenie	"	213.—
	zł.	17181,02

Nabywca będzie musiał dokończyć ogrodzenie 20 m.
po zł. 3.—; zrobić furtkę około 50 zł., zrobić dół ustępowy
około 500 zł. i zaopatrzyć instalację elektr. w armatury
i ewentualnie opłacić ogródek.

Koszt wanny około	zł.	450.—
" klozetu "	"	120.—
" zlewu "	"	30.—
" umywal. "	"	100.—

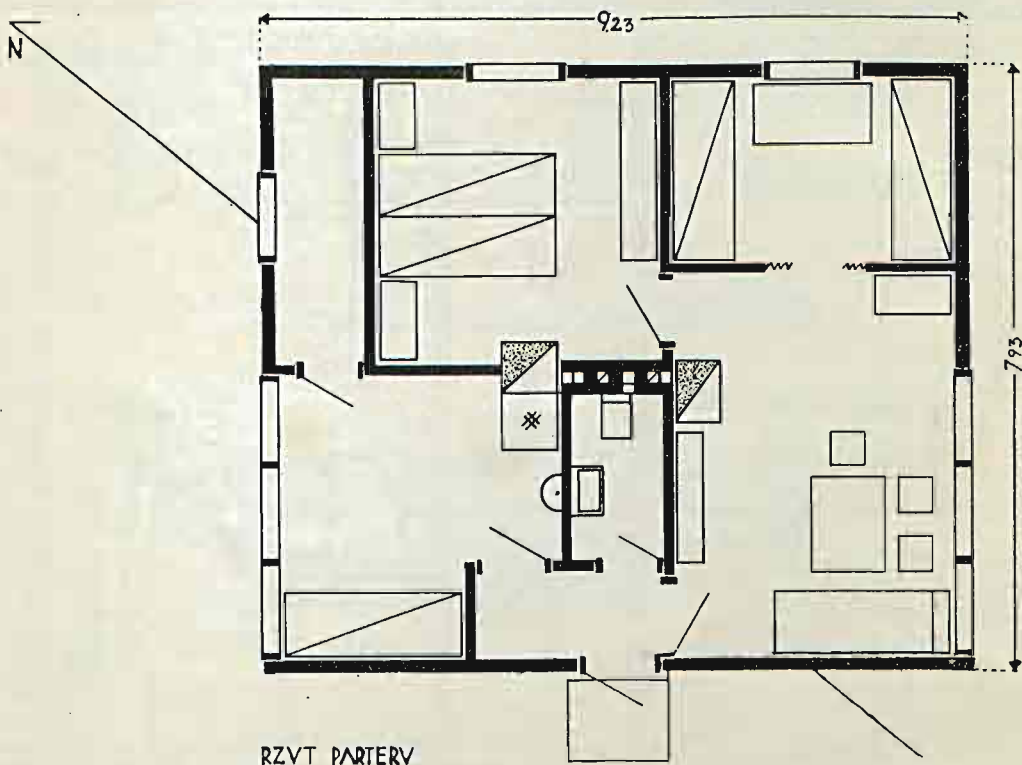
3

Wystawca
POW. TOW. PARKIETOWE I ANGLOWOOD.
proj. inż. arch. B. Lachert i inż. arch. J. Szanajca.
Budowę wykonało Pow. Tow. Parkietowe i Anglowood.
Warszawa, ul. Mińska Nr. 8, tel. 10-26-40.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 18.VIII. ścian parteru dn. 24.VIII.
pokryto dachem dn. 24.VIII wykończono dn. 8.IX.

Dom drewniany na podmurówce z płaskim dachem, krytym papą. Ściany zewnętrzne szalowane deskami, wewnątrz tynk na trzcinie. Powierzchnia zabudowania 71 m². Wysokość pomieszczeń 2,70 m.

Dom składa się z pokoju mieszkalnego 19 m² dwóch pokoi sypialnych 9, 12 i 14,40 m², kuchni 12,24 m², sionki 3,12 m², komórki 4,56 m², umywalki i klozetu 3,12 m² razem pow. użytkowa wszystkich pomieszczeń 65,56 m². Pod kuchnią piwniczka.

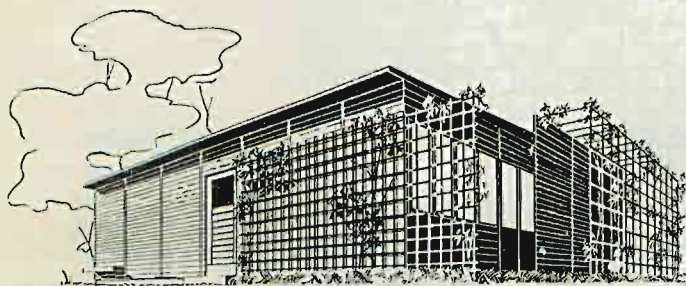

rys. 191

Opis techniczny:

Fundamenty z betonu gruzowego, izolacja na fundamentach z podwójnej warstwy papy Nr. 000. Ściany o konstrukcji, składającej się z elementów przygotowywanych fabrycznie o wymiarach 1,30/2,70 m gr. 13 cm; element składa się z trzech słupków o wym. 5/8 cm z dwóch stron szalowanych deskami gr. 4 cm. Wewnątrz element obity papą, od środka tynk na trzcinie. Ściany wewnętrzne z płyt murowanych gr. 5 cm tynkowane. Strop wykonany z belek drewnianych 20/5 cm rozstawionych co

50 cm, wystające sztorce belek obite deskami heblowanymi tworzącymi okap. Dach pokryty dwukrotnie papą na szalówce 2,5 cm grubości. Biała podłoga z desek gr. 3 cm położonych na ślepej podłodze. Drzwi wejściowe — klepkowe, wewnętrzne — plynowe. Okna podwójne, szklone szkłem lagrowym 2 mm. Kuchnia z ogrzewaczem i piec z kafli kwadratowych. Stolarka malowana olejno, tynki malowane klejowo, ciesiolka zewnętrzna farbami ogniochronnymi „fenix” fabr. Zagożdżon.

rys. 192

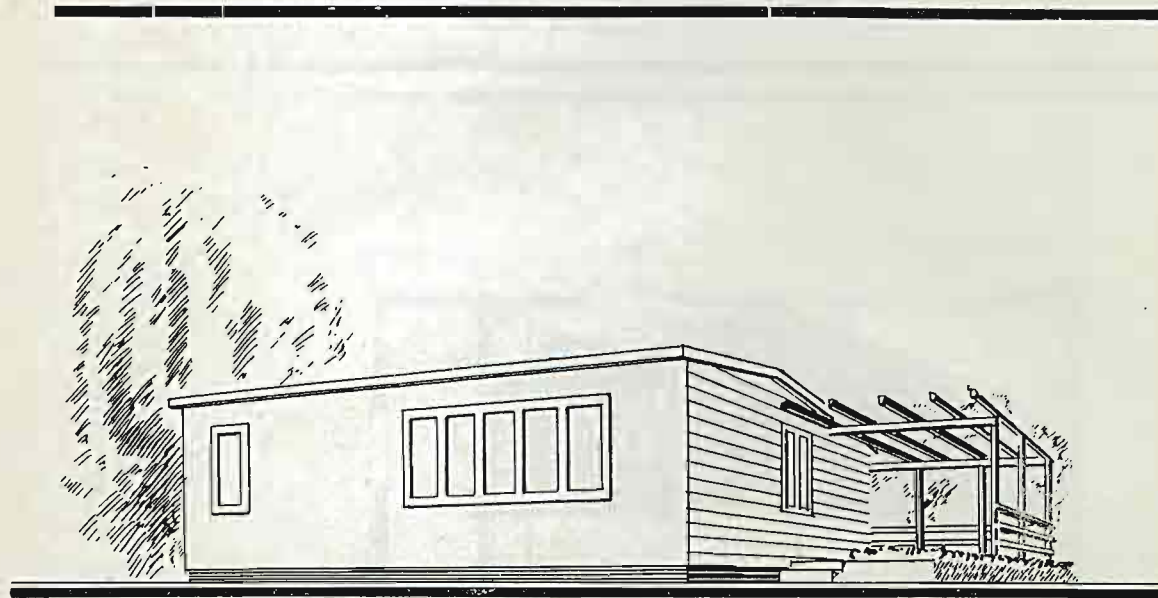
Działka 593.28 m ² po zł. 5.40	zł.	3203.71
Cena domu	„	8 485.—
Inst. kan. wod. wanań zlew, piec, W. C. umywal.	„	1 133.50
Połączenie z siecią wodociagową	„	630.—
Instal. elektr. sztyca na dachu, armatury	„	351.60
Dół gnilny	„	420.—
Ogrodzenie	„	167.37
Ogródek	„	150.—
	zł.	14441.18

Nabywca będzie musiał dokończyć ogrodzenie 19 m. po zł. 3, zrobić furtkę około zł. 50 i zaopatrzyć instalację elektryczną w armatury.

Wystawca
„STROP“ przedsiębiorstwo robót budowlanych M. Bartnicki — Gdynia.
proj. arch. St. Garliński — Gdynia.

Rozpoczęto budowę 22 sierpnia pokryto dachem 30 sierpnia wykończono 15 września

Dom drewniany na podmurowaniu z płaskim dachem krytym papą, powierzchnia użytkowa 63,52 m². Kubatura budynku 240 m³. Pokój główny dzięki znacznym wymiarom daje swobodę ruchów, oraz wrażenie przestrzeni. Wysokość pomiarowa — 2,30. Pokój mniejszy może być wyzyskany jako dziecinny lub gabinet. Łazienka ma zarazem spełniać rolę pralni i umywalni. Pod kuchnią znajduje się płytka piwniczka.

Rys. 194.

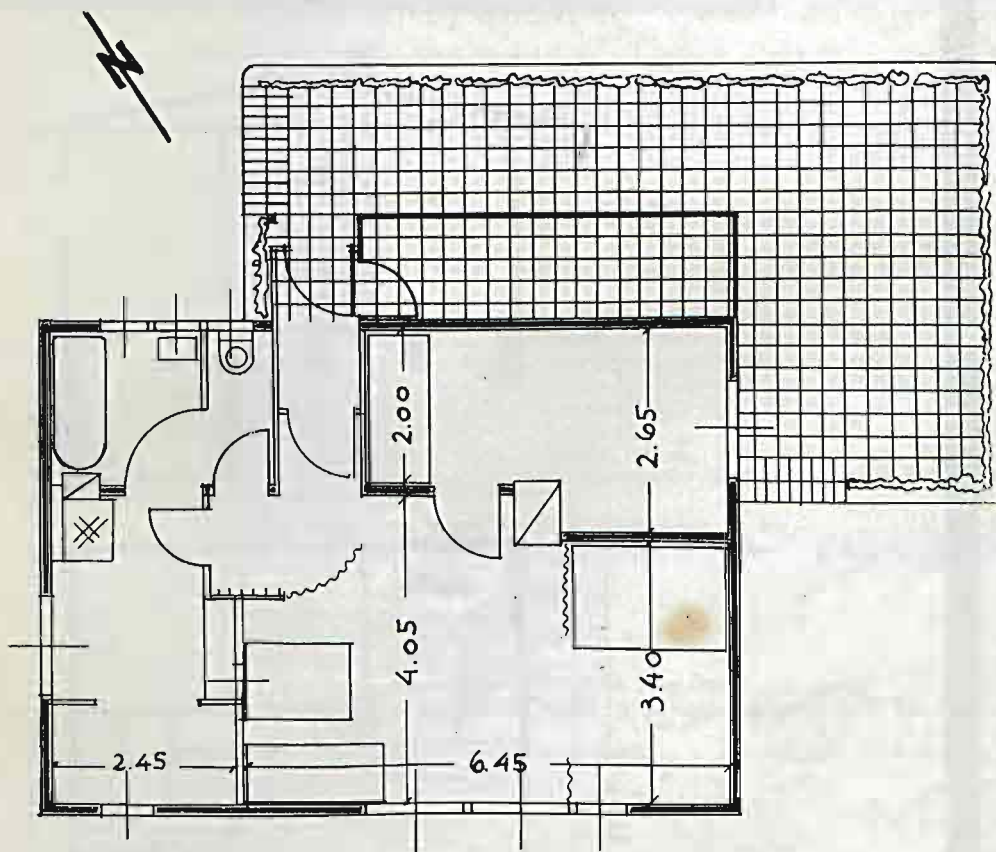
Działka 568.53 m ² po zł. 5.40	zł.	3070.06
Cena domu	„	7 000.—
Instalacja kan. wod. umywalka W. C. i wa.	„	1 132.—
Połączenie z siecią wodociągową	„	630.—
Instalacja elektryczna	„	260.—
Dół gnilny	„	450.—
Ogrodzenie	„	169.38
Ogródek	„	100.—
	zł.	12811.44

Nabywca musi dokończyć ogrodzenie m. 18 po zł. 3 i zrobić furtkę około 50 zł., zaopatrzyć instalację elektryczną w armatury.

Opis techniczny.

Dom jest wykonany z drzewa systemem deskowym, to znaczy przy użyciu drzewa o małej grubości i przy zupełnym braku zaciosów ciesielskich. Wszystkie łączenia odbywają się na gwóźdź. Wymiary drzewa są normalizowane, zaś przekroje poprzeczne sprowadzone do 4-ch wielkości. Rozstaw słupów w ścianach co 0,70 m. Ściany są z zewnątrz szalowane poziomo, na szpunt, następuje papa, warstwa powietrza 0,05, tektura, znowu

warstwa powietrza 0,05, wreszcie szalowanie wewnętrzne poziome na szpunt. Wszystkie szalowania widoczne heblowane. Okna szwedzkie, drzwi gładkie dyktowe. Ściany zewnętrzne impregnowane pokostem, wewnętrzne malowane olejno. Podmurowanie i piwniczka z muru cegielnego izolowane poziomo dwukrotną warstwą papy i smołowaniem.

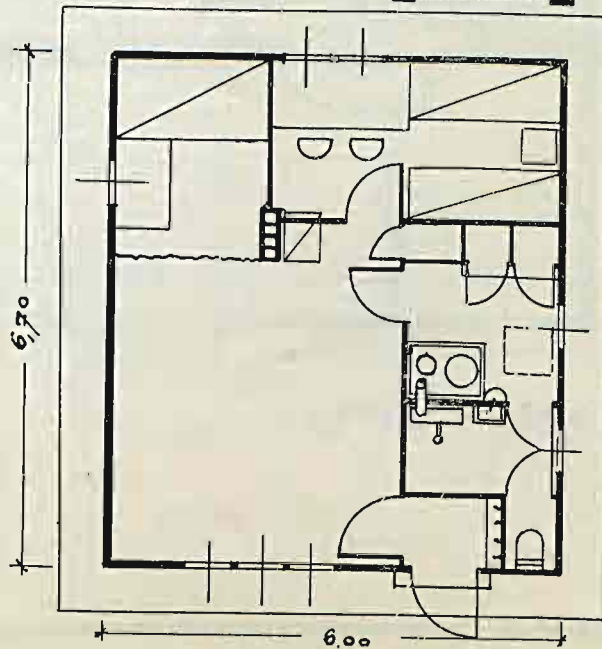
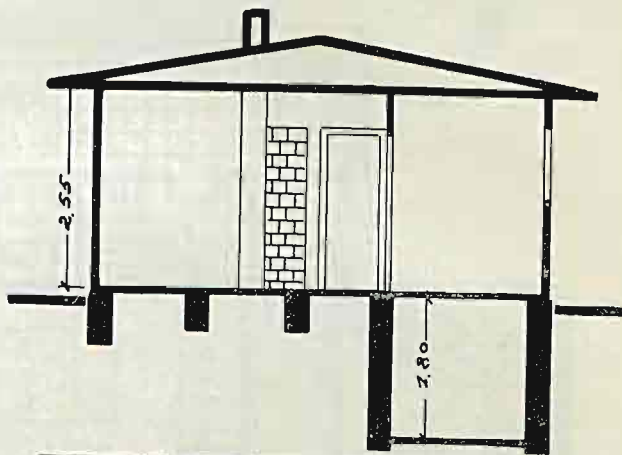
RZUT PARTERU

Rys. 193.

5

rys. 194

rys. 195

Wystawca i wykonawca

„BIURO ARCHITEKTONICZNE W. PROCHASKA T. JĘDRZEJEWSKI inż.-architekci Sp. z o. o. w Gdyni“.

i firma „Tartaki i stolarnia mechaniczna Michał Krenski“
w Starogardzie na Pomorzu. Projekt. inż.-architekci
W. PROCHASKA T. JĘDRZEJEWSKI w Gdyni.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 22.VIII, ścian parteru dn. 26/VIII.
pokryto dachem dn. 27/VIII wykończono dn. 5/IX.

Dom drewniany na fundamencie murowanym, kryty papą bitumiczną.
Pow. zabud. 40,97 m². Wysokość pom. 2,55 m, piwn. 1,80 m.

Dom składa się z świetlicy z alkową syp. 19,60 m², pokoju syp. 7,43 m²,
kuchni z wnęką 6,23 m², komórki 0,38 m², umywalni z prysznicami
i klozetu 2,90 m², sionki 1,15 m². Piwnica 11,34 m². Razem pow.
użytk. 49,03 m².

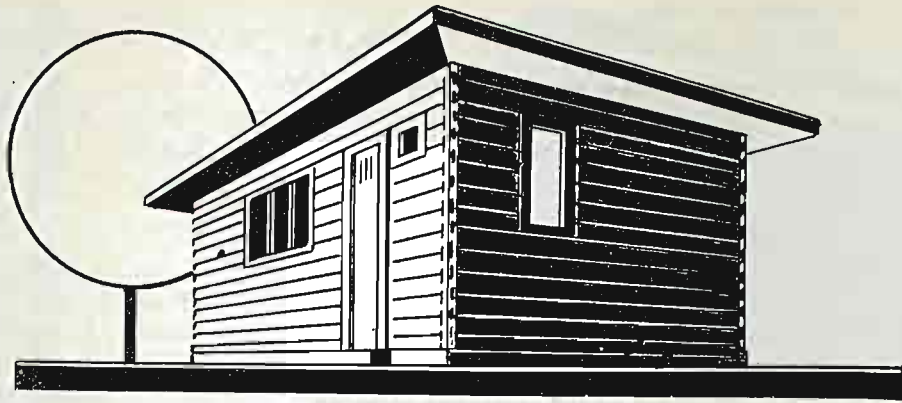
Opis techniczny,

Domek dla rodziny urzędniczej niezagospodarowanej. Przewidziane są miejsca do spania dla 5 osób. 2 × na tapczanie, 2 dzieci w pokoju syp. 1 — na leżance w świetlicy. Domek posiada wydzieloną kuchenkę. Wszystkie ubikacje mają wentylację. Natrysk zasilany gorącą wodą z bojlera.

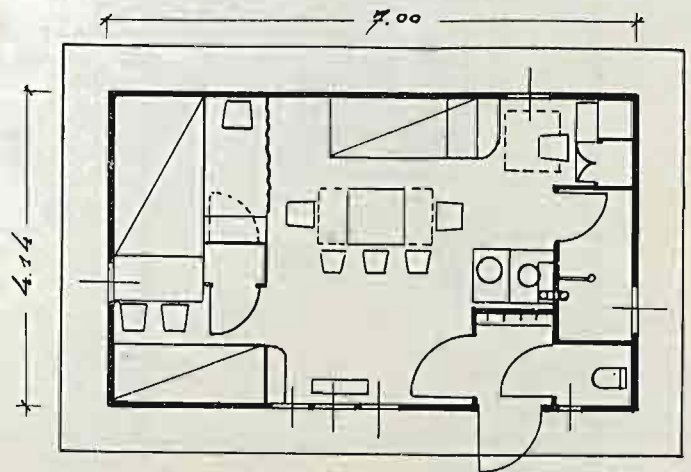
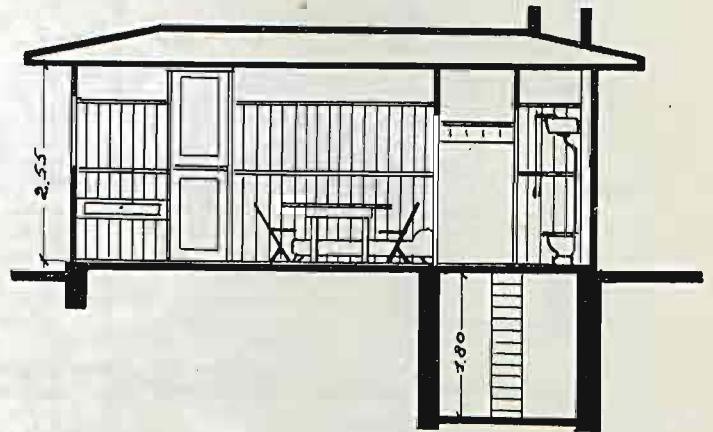
Klozet suchy lub wodny, o ile woda może być doprowadzona do domu, wentylowany. Dół gnilny. Kuchnia żelazna, wykładana szamotem z kominem blaszanym, izolowanym azbestem. Ogrzewanie pokoi i alkowy i piecem kaflowym, połączonym z kominem posiadającym przewód dymowy i 3 wentylacje, a sporządzonym z podwójnych ścianek z blachy z izolacją, względnie z dzwon betonowych lub cegły. Piwnica z włazem z kuchni.

- 1) Konstrukcja wieńcowa.
- 2) Ściany z bali sosnowych 7 cm. papa jako izolacja, boazerja wewnątrz, (oszalowanie z desek sosnowych heblowanych i szpuntowanych na latach, przez co tworzy się izolacja powietrzna).
Deski po oheblowaniu 2 cm. Razem grubość ścian 10 cm.
- 3) Boazerja do górnej krawędzi okien, wyżej tynk na trzcinie.
- 4) Sufity tynkowane,
- 3a i 4a) boazerja do sufitu, sufit z desek.
- 5) Tynki bielone kredą splawną.
- 6) Okna szwedzkie podług biuletynu S. A. P. Nr. 1.
- 7) Drzwi płytowe z dykty.
- 8) Drzwi zewnętrzne z powodów termicznych specjalnie oszalowane.
- 9) Dach kryty papą podwójnie na lepnik z przesypaniem żwirkiem, lub też kryty papą bitumiczną.
- 10) Wszystko zagruntowane, częściowo malowane i w częściach zewnętrznych lub zagrożonych karbolinowane.

Działka 477.00 m ² po zł. 5.40	zł. 2 575.80	Ogrodzenie	„ 91.50
Cena domu	5 966.—	Ogródek	„ 120.—
Inst. kan. i wod. (zlew, prysznic, klozet)	850.—		
Połączenie z siecią wodociagową	630.—		
Instalacja elektryczna	194.—		
Dół gnilny	300.—		
		Nabywca musi dokończyć ogrodzenie 45 m. po zł. 3	zł. 10 727.30
		i zrobić furtkę około 50 zł. i zaopatrzyć inst. elektryczną	
		w armatury.	

rys. 196

rys. 197

Wystawca i wykonawca

„BIURO ARCHITEKTONICZNE W. PROCHASKA T. JĘDRZEJEWSKI inż. architektki. Sp. z o. o. w Gdyni,, i firma „Tartaki oraz stolarnia mechaniczna Michał Kreński,, w Starogardzie na Pomorzu.

Projekt. inż.-architektki | W. | PROCHASKA T. JĘDRZEJEWSKI w Gdyni.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 24.VIII, ścian parteru dn. 29/VIII. pokryto dachem dn. 30/VIII, wykończono dn. 8/IX.

Dom drewniany na fundamencie murowanym, kryty papą bitumiczną. Pow. zabudowy 19,65 m². Wysokość pomieszczeń 1,55 m piwnicy 1,80 m. Dom składa się z świetlicy z 2 alkowami syp. 18,17 m², wnęki kuch. 4,14 m², umywalni z prysznicami 2,03 m², klozetu 0,75 m² i sionki 1,20 m², piwnicy 6,57 m². Razem pow. użytkowa 32,86 m².

Opis techniczny:

Domek dla rodziny robotniczej niezagospodarowanej. Domek posiada wmontowane wszystkie meble. Przewidziane są miejsca do spania dla 5 osób: 2 na tapczanie, 2 dzieci na piętrowych łóżkach sprężynowych, 1 — na leżance.

Natryski z wody podgrzanej nad płytą kuchenną. Klozet suchy lub wodny, o ile woda może być do prowadzona do domu, wentylowany dół gnilny. Nad płytą kuchenną kapa z wyciągiem (wentyl.). Kuchnia żelazna, wypełniona szmatem. Komin blaszany podwójny z wkładką azbestową w miejscach niebezpiecznych. Piwnica z włazem z wnęki kuchennej.

- 1) Konstrukcja wieńcowa
- 2) Ściany z bali sosnowych 7 cm. papa jako izolacja, boazerja wewnątrz, oszalowanie z desek sosnowych heblowanych i szpuntowanych na łątach przez co tworzy się izolacja powietrzna. Deski po oheblowaniu 2 cm. Razem grubość ścian 10 cm.
- 3) Boazerja do wysokości górnej krawędzi okier, wyżej tynk na trzcinie.
- 4) Sufity tynkowane,
3a i 4a) boazerja do sufitu, sufit z desek.
- 5) Tynki bielone kredą spławną.
- 6) Okna szwedzkie. (podług biuletynu S. A. P. Nr. 1).
- 7) Drzwi płytowe z dykty.
- 8) Drzwi zewnętrzne z powodów termicznych specjalnie oszalowane.
- 9) Dach kryty papą podwójnie na lepnik z przesypaniem żwirkiem, lub też kryty papą bitumiczną.
- 10) Wszystko zagruntowane, częściowo malowane i w częściach zewnętrznych lub zagrożonych karbolinowane.

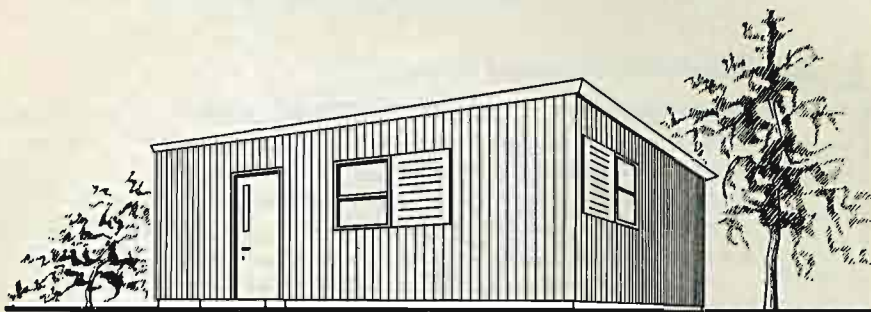
Działka 467.00 m ² po zł. 5.40	zł.	2 521.8	Ogródek	„	120.—
Cena domu		4 026.—	Umeblowanie	„	1 292.—
Inst. kan. i wod. (prysznic, klozet, zlew)	„	577.—			
Połączenie z siecią wodociągową	„	900.—			zł. 10008.55
Instalacja elektryczna	„	154.—			
Dół gnilny	„	300.—			
Ogrodzenie	„	117.75			

Nabywca musi dokończyć ogrodzenie 22 m. po zł. 3 i zrobić furtkę około zł. 50, zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury.

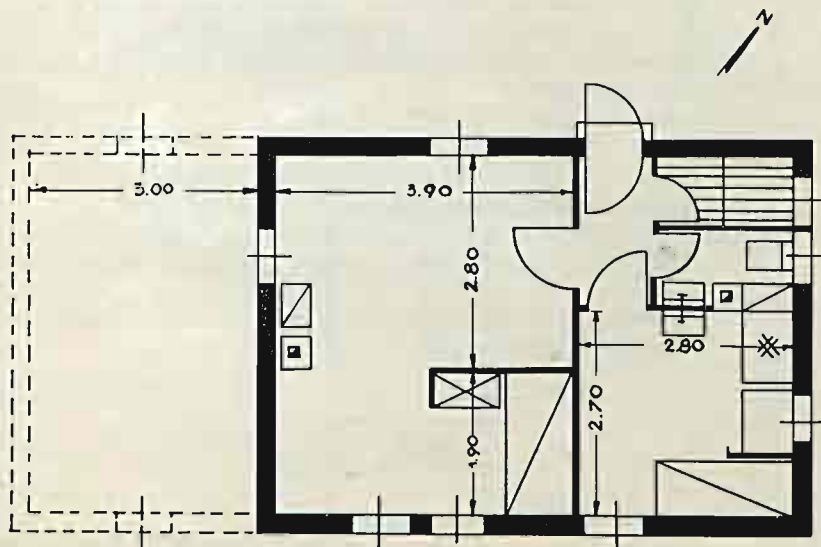
7

Wystawca
 „WARSZAWSKA SPOŁDZIELNIA MIESZKANIOWA“
 proj. arch. arch. R. Gutt i J. Jankowski, Warszawa.
 Budowę wykonało Społeczne Przedsiębiorstwo Budowlane
 Warszawa, ul. Ustronie 2.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 29.VII wykończono dn. 15.IX.
 Dom drewniany na podmurowaniu z płaskim dachem krytym blachą cynkową.
 Ściany zewnętrzne szalowane deskami, wewnątrz tynk na siatce drucianej.
 Powierzchnia zabudowania 37,44 m². Wysokość pomieszczeń 2,5 m.
 Dom składa się z izby z alkową sypialną 18 m², kuchni 9 m², sionki 1,8 m²,
 komórki 1,8 m², umywalni i klozetu 2 m² razem pow. użytkowa wszystkich
 pomieszczeń 32,60 m². Pod komórką płytki piwniczka w

rys. 198

rys. 199

Opis techniczny.

Sciany o konstrukcji ramowej na podwalinie i z oczepem. Słupki 6 — 10 narożne. Z wewnątrz konstrukcja obita deskami surowymi, na to z obu stron przybitek papa oo. Na papę z zewnętrznej strony przybite pionowo heblowane deski grubości 2 cm, na szwach desek nabite heblowane listewki, a na papę ze strony wewnętrznej dano tynk na matach trzciniowych. Ściany wewnętrzne zrobione są z desek 2 calowych na krzyż i otynkowane na trzcinie. Strop wykonany jest z belek drewnianych 20 — 5, rozstawionych co 50 cm. Wystające sztorce belek są obite deskami heblowanymi, tworząc gżems. Dach pokryty blachą na szalówce 2 1/2 cm grubości. Biała podłoga z desek grubości 5/4 położona jest na ślepej podłodze. Podłoga nad piwniczką z bali 4 cm heblowanych.

Drzwi jednoskrzydłowych pływających o wym. 0,80 — 2,00 wraz z okuciem.

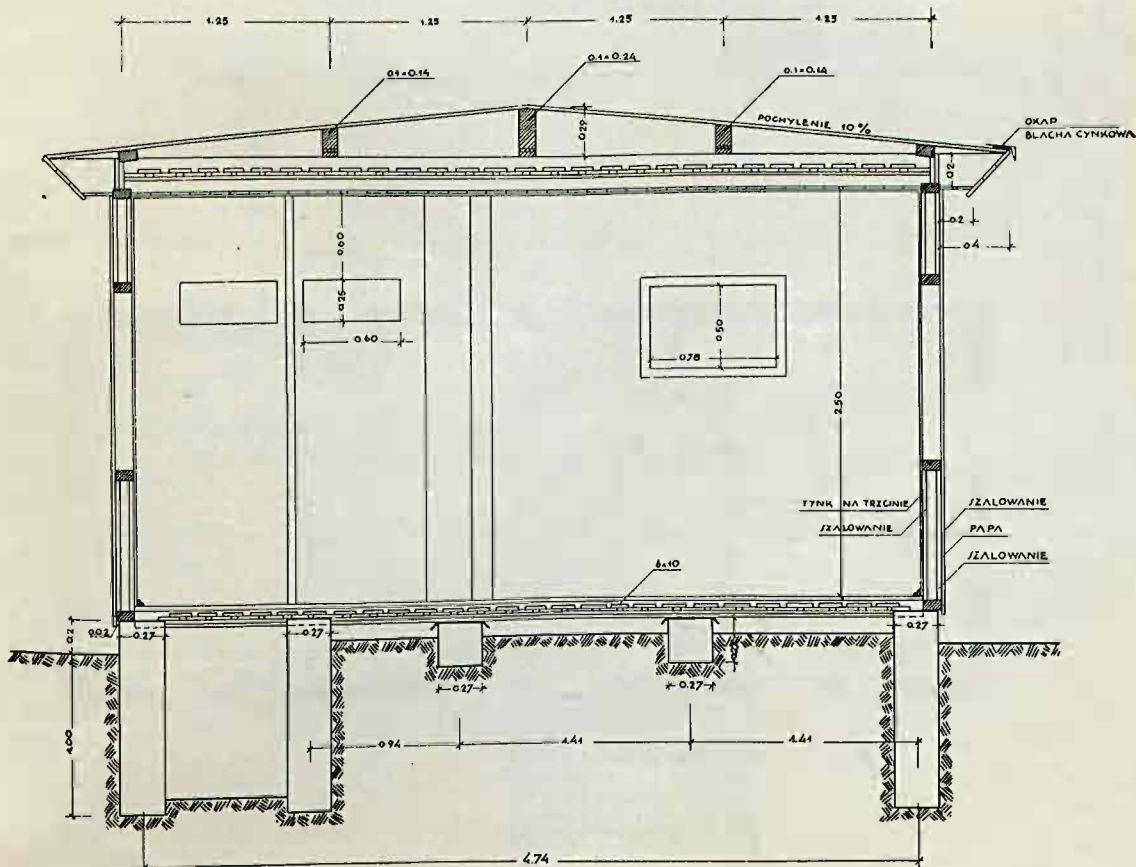
Okna podwójne wraz z okuciem półbleitramowe. Okienice bleitramowe z żaluzją. Okna oszklone szkłem la-

gromem 2 mm grubości. Kuchnia z ogrzewaczem komplet Nr. 30. Piec z kafli kwadratowych 2 1/2 — 4 — 2,00. Dach pokryty blachą Nr. 10. Izolacja na fundamencie podwójną warstwą papy Nr. 10. Pokój, kuchnia i przedpokój pomalowane farbą kazeinową.

Działka 468.00 m ² po zł. 5.40	zł.	2 527.20
Cena domu	„	3 000.—
Instal. kanal. i wodoc. (zlew)	„	1 500.—
Instalacja elektryczna	„	—
Połączenie z siecią wodociągową	„	900.—
Dół gnilny	„	320.—
Ogrodzenie	„	144.81
Ogródek	„	—
	zł.	5 864.81

Nabywca musi dokończyć ogrodzenie m. 23 po zł. 3 i zrobić furtkę około zł. 50.

Koszt wann	zł.	450.—
„ klozetu	„	120.—
„ umywalki	„	100.—

rys. 200

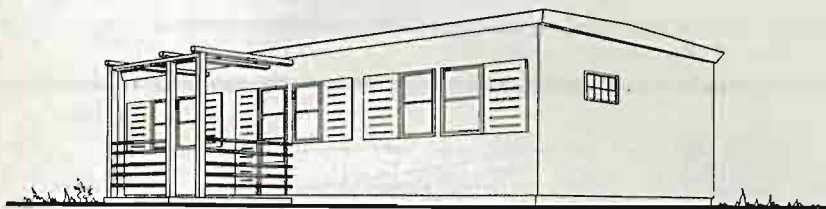
Wystawca
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT BUDOWLANYCH. FRANCISZEK ROTH.

Warszawa, ul. Wilcza Nr. 58, telef. 824-11.

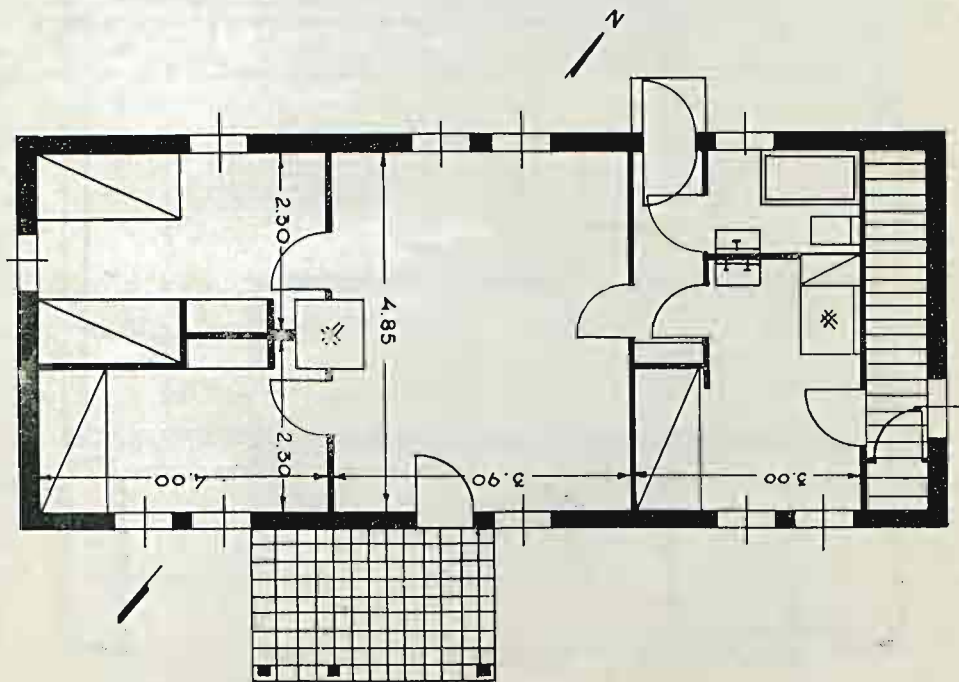
projekt: architekci R. GUTT i J. JANKOWSKI Warszawa.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 20.VII ścian parteru 22.VII pokryto dachem dn. 3.VIII wykończono dn. 25.VIII.

Dom drewniany parterowy, na cokole betonowym, z płaskim dachem, krytym bitumina. Powierzchnia zabudowania 63,44 m², wysokość pomieszczeń 2,5 m. Mieszkanie składa się z 3 pokoi o pow. 19,5 m², 8 m², 11 m², kuchnia z alkową 8,5 m², łazienki 8,8 m², spiżarki z piwniczką 5 m², ścianki 2,5 m². Razem pow. użytkowa 57,3 m², pod domem piwniczka o pow. 5 m².

rys. 201

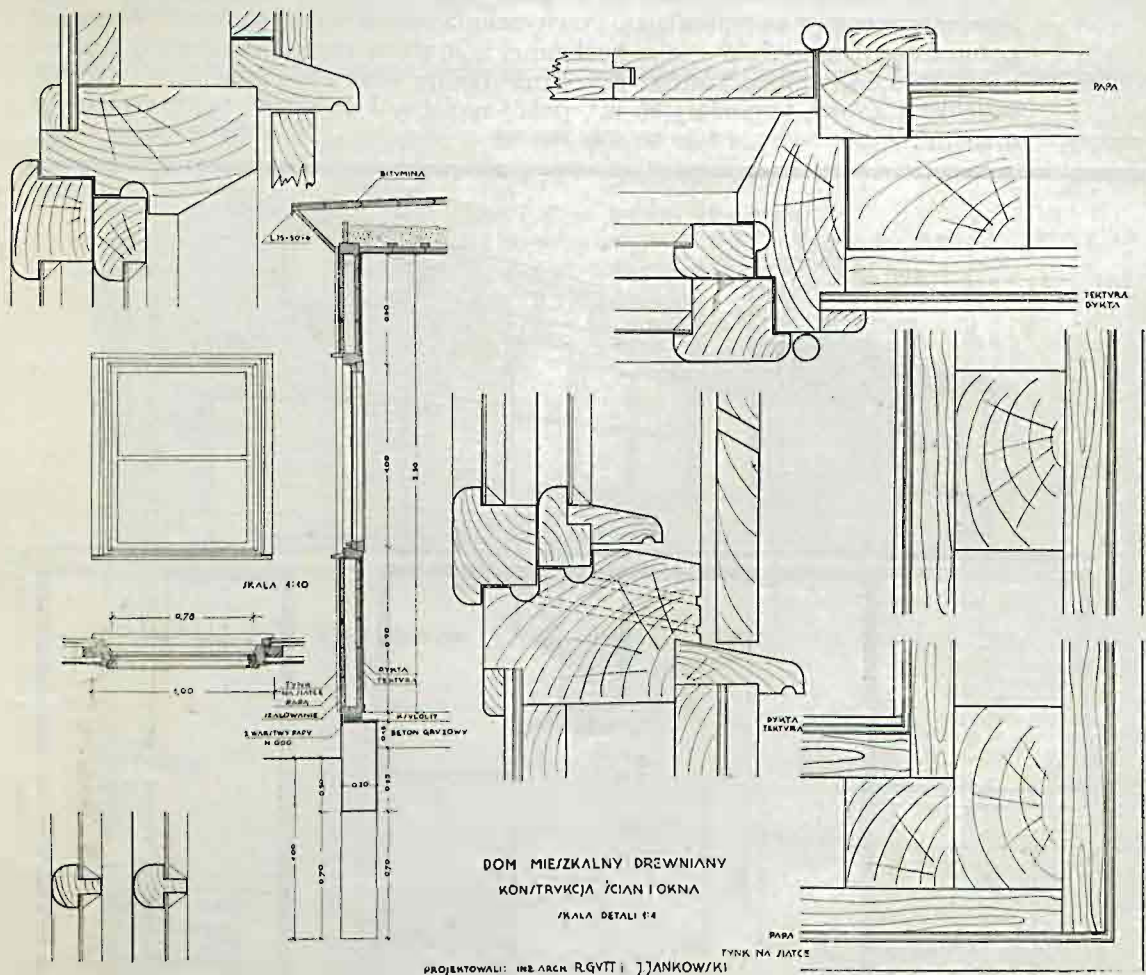

rys. 202

OPIS TECHNICZNY.

Fundament: słupki betonowe w odstępach 1 m. Wkopywane 1 m. pod teren, ścianki wkoło z płyt betonowych. Pod całym domem płyta betonowa pokryta warstwą skałodrzewu. Na skałodrzewie w pokojach klepka bukowa, w innych ubikacjach ksyolit. Ściany o konstrukcji

ramowej na podwalinie i z ocepem. Słupki 6×10 w odległości 1 m. Z zewnątrz szalowane deskami 2×5 ctm., zaprawa szlachetna, na siatce drucianej. Wewnątrz tektura i klejotka. Ściany pomieszczeń malowane olejno. Okno szwedzkie, okiennice ze stałą zaluzją.

DOM MIESZKALNY DREWNIANY
KONSTRUKCJA ŚCIAN I OKNA
SKALA DETALI 1:4

PROJEKTOWALI: INŻ. ARCH. R. GYTT I J. JANKOWSKI

Działka 568.53 m ² po zł. 5.40	zł. 3 070.06	Ogródek	200.—
Cena domu	„ 9 800.—	Ławka betonowa	„ 150.—
Inst. kan. i wod. (zlew, wanna i t. d.)	„ 2 250.—	Kuchnia	„ 180.—
Instalacja elektryczna	„		
Połączenie z siecią wodociągową	„ 630.—		zł. 16 953.44
Dół gnilny	„ 450.—		
Ogrodzenie	„ 223.38	Nabywca musi zrobić furtkę około zł. 50.	

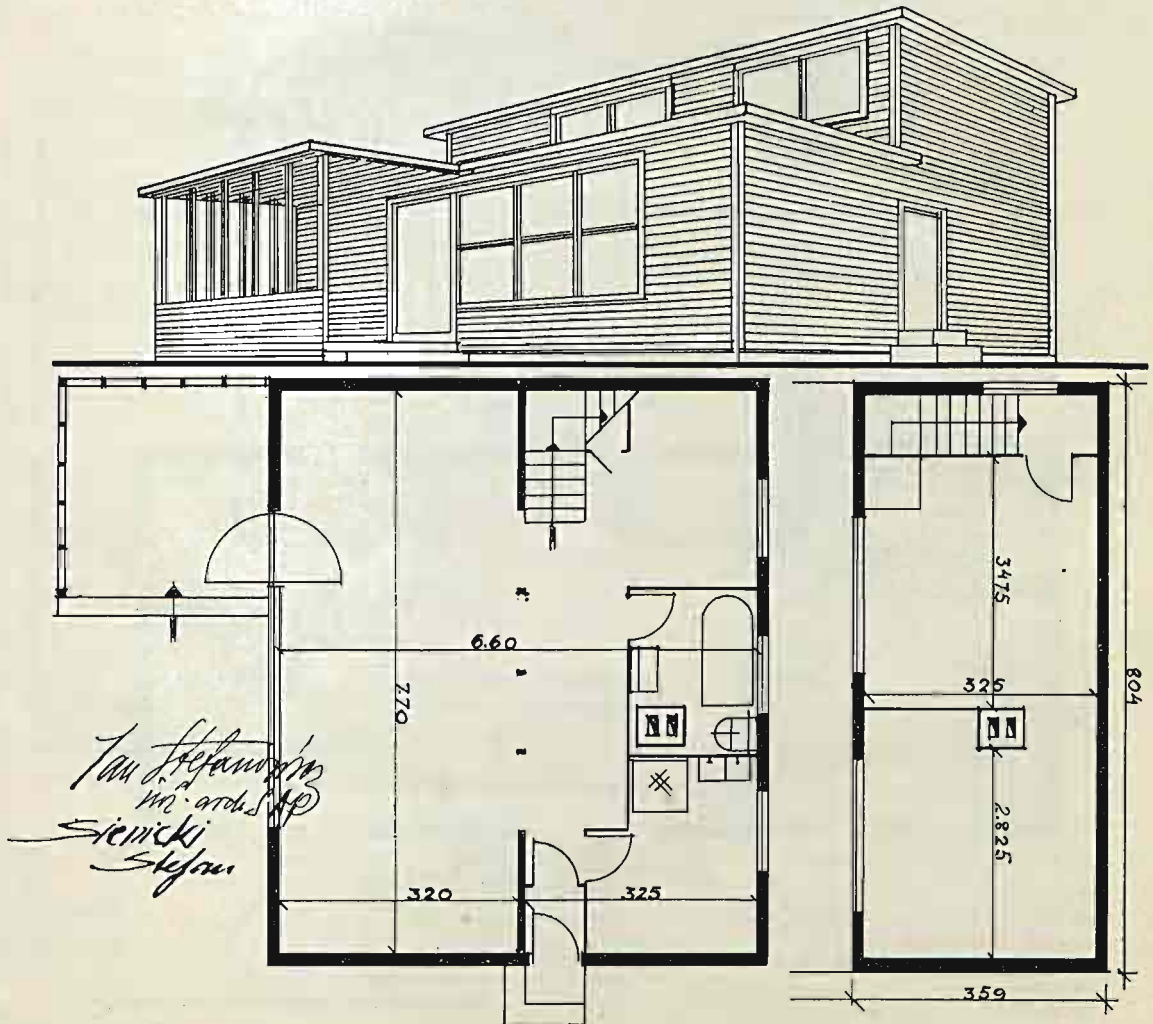
9

Wystawca

„TOWARZYSTWO STARACHOWICKICH ZAKŁADÓW GÓRNICZYCH, Sp. Akc.“.

Projektowali: arch. arch. Stefan Sienicki i Jan Stefanowicz — W-wa. Budowę wykonało: Tow. Starachowickich Zakładów Górniczych, Sp. Akc., Warszawa, Warecka 15.

Rozpoczęto budowę fundamentów dnia 8 sierpnia, ścian parteru dnia 13.VIII, pokryto dachem 23.VIII, wykończono dnia 4.IX 1932 r.

Dom drewniany na podmurowaniu, dach płaski papowy, ściany zewnątrz szalowane, wewnątrz wybite sklejką. Powierzchnia zabudowana: 55,80 m². Wysokość pomieszczeń: na dole w części kuchennej 2,40 m, w części mieszkalnej 2,90 m, na górze 2,60 m. Kwadratura: pokój mieszkalny wraz z gabinetem 37,30 m², łazienka 3,40 m², kuchnia 5,86 m², pokój sypialny I 11,28 m², pokój sypialny II 9,20 m².

rys. 204

Opis techniczny.

Konstrukcja ścian: deskowy szkielet bez wrębów, łączony na gwóźdź na zewnątrz szalowany raz ukośnie i zaizolowany papą, drugi raz poziomo, wewnątrz poziomo i obity sklejką. Zewnętrzna izolacja płytami murebłok grubości 7 cm. Elementy nośne co 55 cm w ścianach 5—10 cm w stropach 5—15 cm.

Dach pokryty barwolitem na podwójnym szalowaniu z desek. Podłoga z desek sosnowych ułożona na ślepym pałapie zaizolowanym papą bitumiczną.

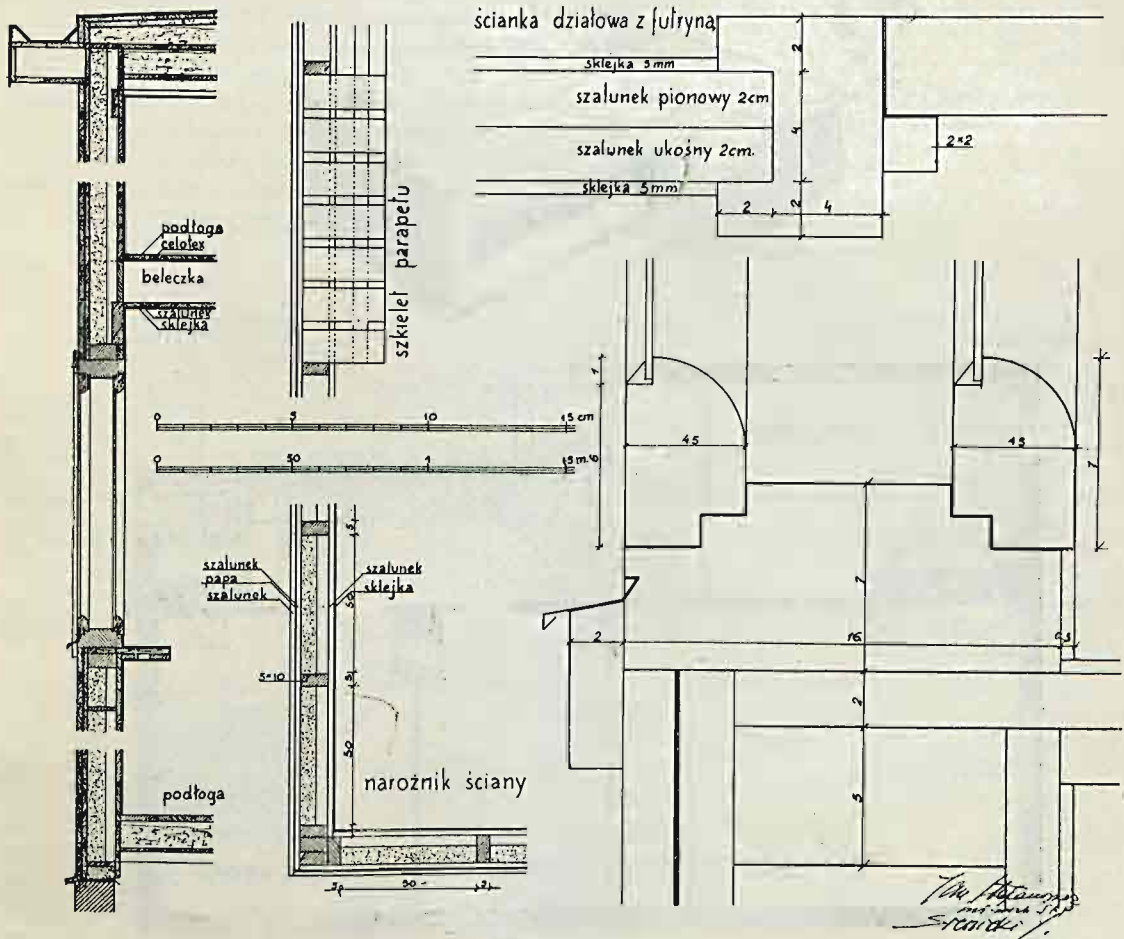
Drzwi jednoskrzydłowe gładkie płytowe typu „Starachowice”, wraz z okuciem.

Okna podwójne typu polskiego z okuciem, oszklone szkłem lagrowym grubości 2 mm.

Kuchnia typu Herzfeld i Victorius z kotłem centralnego ogrzewania i buljerem. Grzejniki centralnego ogrzewania typu „Starachowice”.

Pokoje wewnątrz tapetowane. Pokój na parterze wyłożony sklejką sosnową pod lakier.

Cena domu bez instalacyj Zł. 10000.

Działka 593.28 m ² po zł. 5.40	zł. 3 203.71
Cena domu	10 000.—
Instal. kanal. i wodoc. Tow. Zakł Staracho-	
Instalacja elektryczna wickich ceny nie podało	
Dół gnilny	"

Połączenie z siecią wodociągową	Zł. 900.—
Ogrodzenie	" 177.60
	<u>zł. 14 281.31</u>

Nabywca musi zrobić furtkę około zł. 50.

Wystawca

„KATEBE“, SP. Z O. O., KRAJ. TOW. BUDOWLANE.

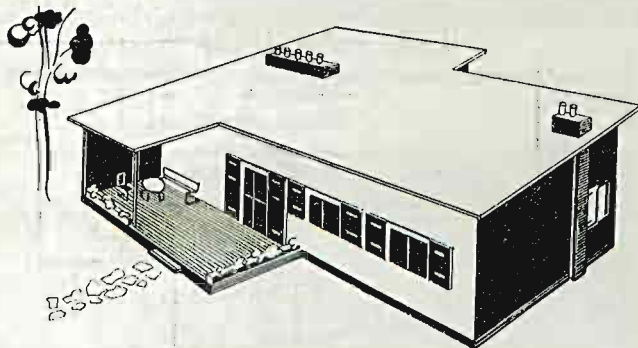
proj. inż. arch. L. Korngold i P. M. Lubiński.

Budowę wykonało „Katebe“, sp. z o. o., Kraj. Tow. budowlane.

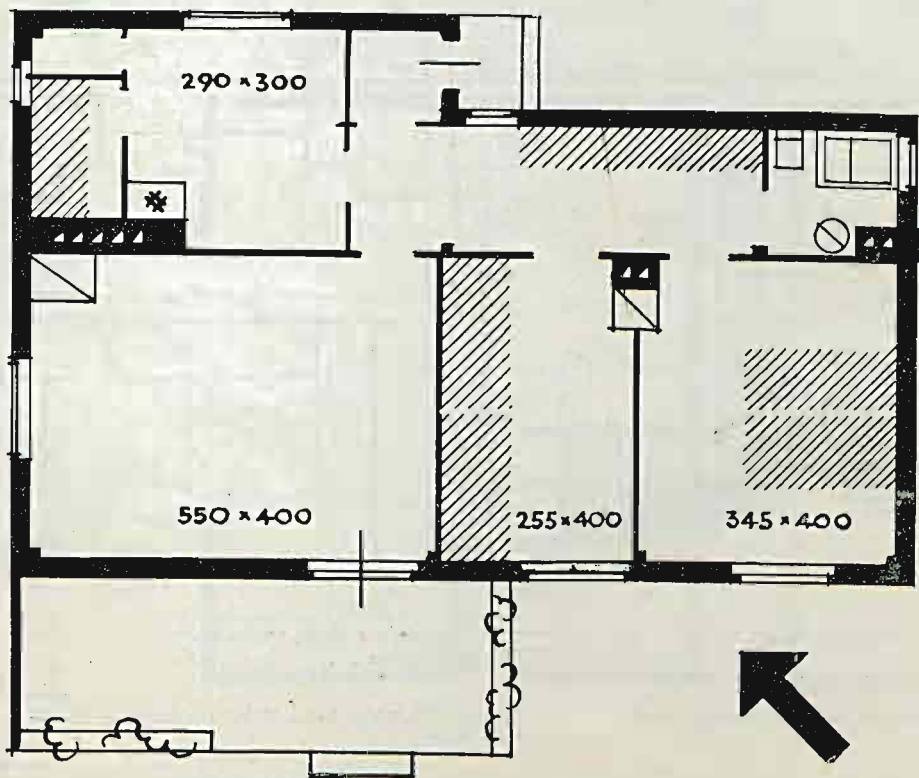
Warszawa, ul. Sienkiewicza 3.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 23.VII. wykończono dn. 10.IX.

Dom murowany z płaskim dachem jednospadkowym krytym papą. Ściany zewnętrzne z 13 cm grub. muru z cegły wewnątrz licowanego 5 cm grub. płytami „korlitowemi” na zaprawie 1/2 cementowej. Zewnątrz tynk wapienny, wewnątrz 1/2 cementowy. Powierzchnia zabudowania 82 m². Wysokość pomieszczeń 2,7 m.

rys. 206

rys. 207

Dom składa się z sionki 1,6 m², przedpokoju 2,1 m², kuchni 8,7 m² z alkwą sypialną, spiżarni 1 m² z zejściem do piwniczki, pokoju mieszkalnego 22 m², korytarza-garderoby 7,2 m², sypialni 13,8 m², pokoju dzieciennego 10,2 m², łazienki z klozetem 3 m² oraz stryżka.

Od ogrodu taras częściowo kryty. Posadzka z prasowanej cegły.

Opis techniczny:

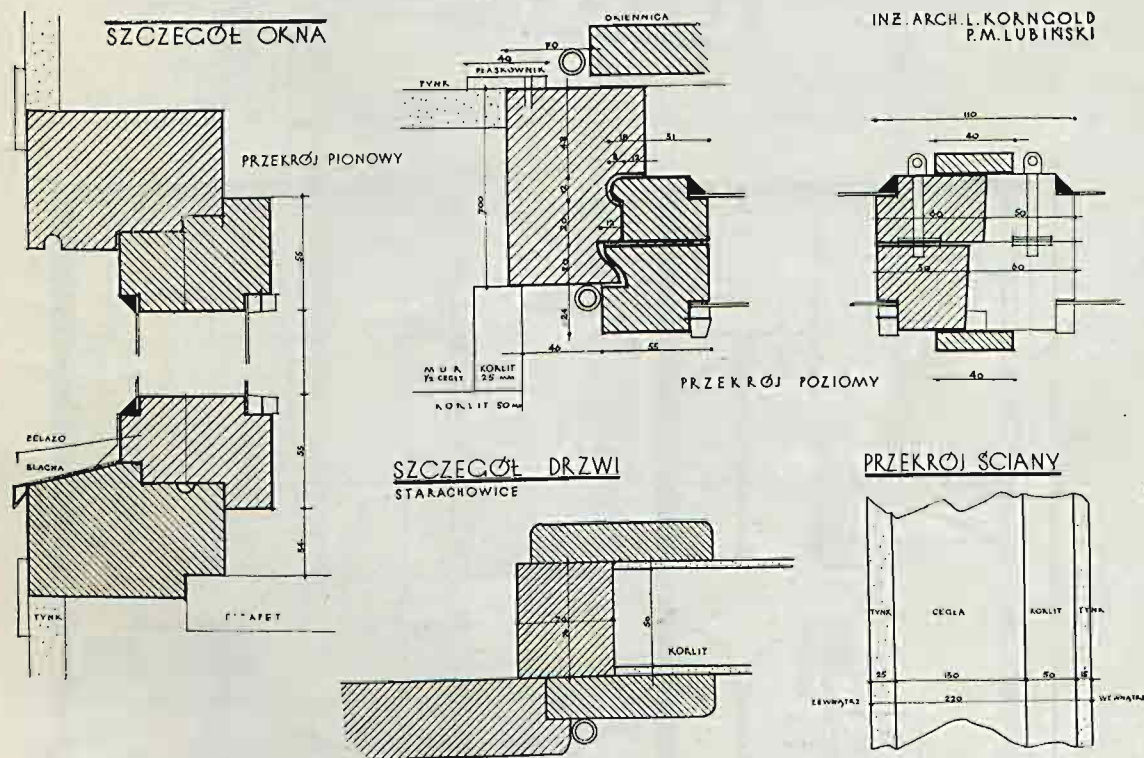
Sciany zewnętrzne składają się z 13 cm muru z cegły na zaprawie 1/2 cement. licowanego od wewnątrz 5 cm grub. płytami „korlitemi” 50 × 100, na zaprawie cementowej. Ścianki wewnętrzne z 5 cm „korlitu”, wytynkowane. Tynki zewnętrzne wapienne, wewnętrzne 1/2 cementowe. Strop wykonany jest z belek drewnianych podbitych płytami korlitemi 2,5 cm grub. Dach jedno spadkowy kryty dwukrotnie papą. Biała podłoga z bali 4 cm, położona na legarach. Drzwi jednoskrzydłowe płycinowe. Okna szwedzkie z okiennicami. Pokoje malowane olejowo. Drzwi i okna malowane olejno.

Cena domu (bez instalacji) 10 200 zł.

Działka 586.25 m ² po zł. 5.40	zł. 3 165.75
Cena domu	„ 10 200.—
Inst. kan. i wod. bez wanny kloz. umyw.	„ 680.01
Połączenie z siecią wodociągową	„ 630.—
Instalacja elektryczna	„ 400.—
Dół gnilny (wspólny z działką Nr. 11)	„ 500.—
Ogrodzenie	„ 209.61
Ogródek	„ —
	zł. 15 785.37

Nabywca będzie musiał zrobić furtek około zł. 50 i zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury

Koszt wanny około	zł. 450.—
„ klozetu	„ 120.—
„ zlewu	„ 30.—
„ umywalki	„ 100.—

Wystawca

POW. TOW. PARKIETOWE I ANGLWOOD.

proj. inż. arch. B. Lachert i inż. arch. J. Szanajca.

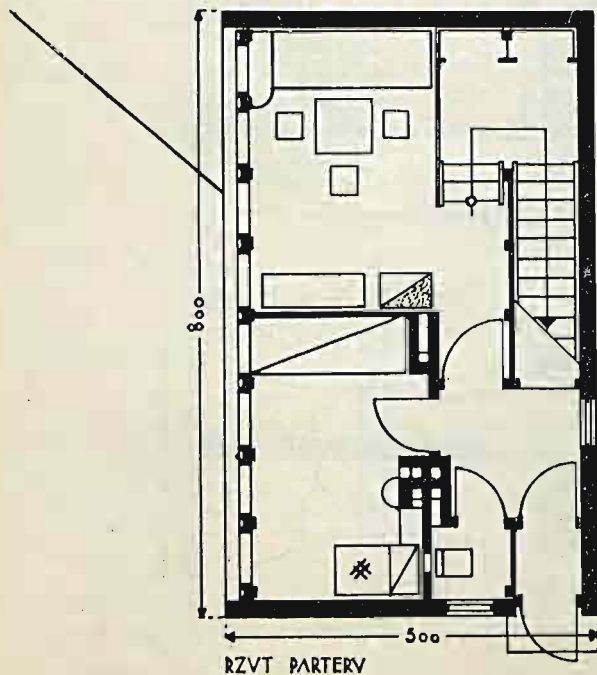
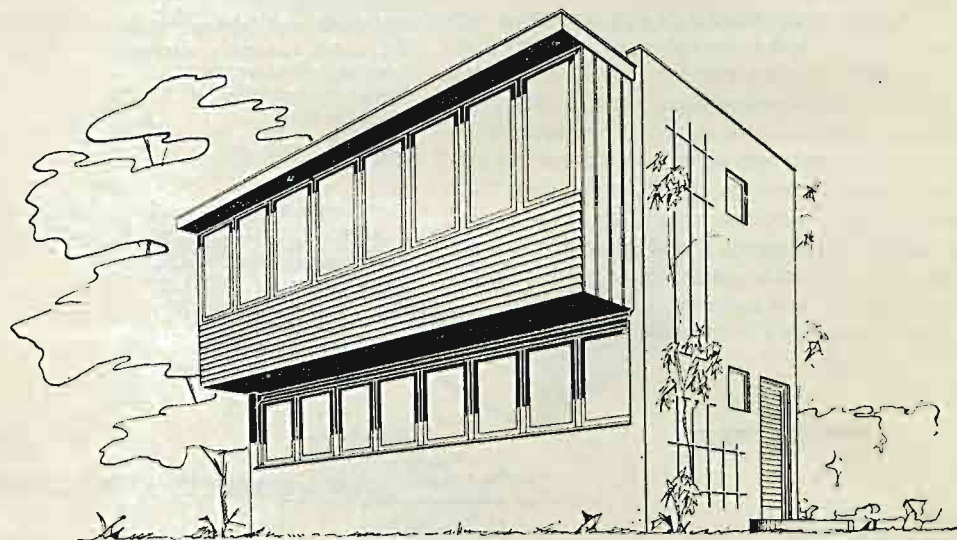
Budowę wykonało Pow. Tow. Parkietowe i Anglowood.

Warszawa, ul. Mińska Nr. 8, tel. 10-26-40.

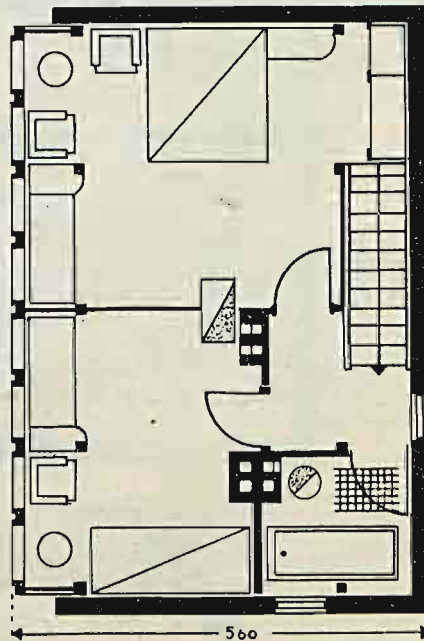
Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 23. VII. montaż konstrukcji dn. 9. VIII.

pokryto dachem dn. 22. VIII. wykończono dn. 10. XI.

Dom z murebłoku na fundamentach betonowych, konstrukcja szkieletowa

RZVT PARTERU

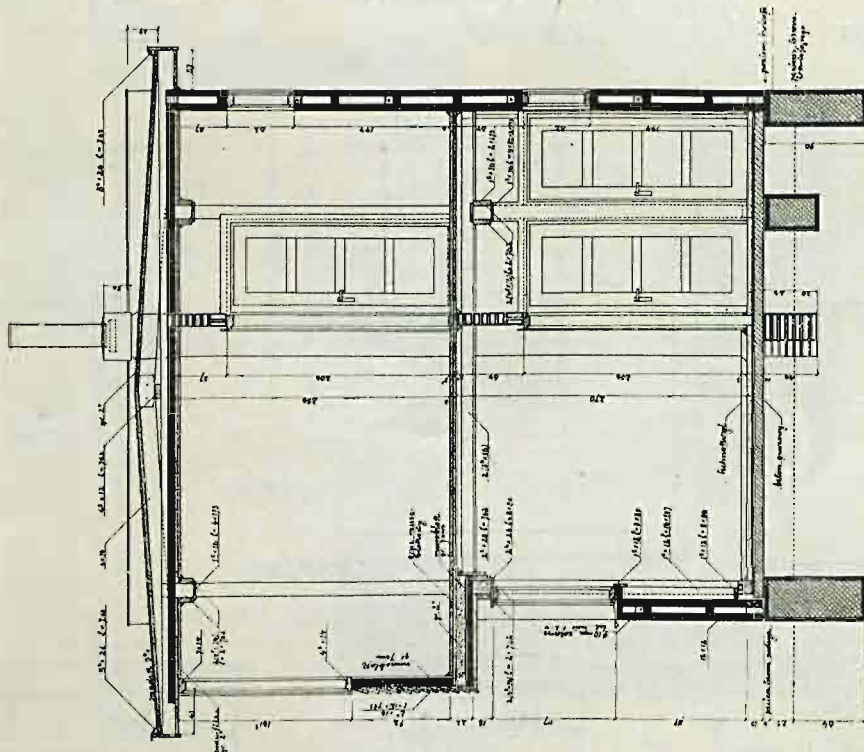
RZVT PIĘTRA

drewniana, dach płaski, papowy. Ściany zewnętrzne z dwóch płyt murowłokowych z izolacją powietrzną dwustronnie tynkowanych. Powierzchnia zabudowania 40,20 m². Wysokość pomieszczeń 2,70 i 2,52 m. Dom składa się z pokoju ogólnego 16,58 m² dwóch pokoi sypialnych 18,95 i 11,78 m² kuchni 9,12 m² sieni 3,16 m² przedsionka 0,90 m² komórki — płytkiej piwniczki 3,59 m² w. c. 1,10 m² wanny 3,84 m² i sionki na piętrze 2,63 m² razem pow. użytkowa wszystkich pomieszczeń 71,65 m².

Opis techniczny.

Fundamenty z betonu gruzowego, izolacja na fundamentach z podwójnej warstwy papy Nr. 00 konstrukcja drewniana szkieletowa składająca się ze słupków 120/120 mm, kleszczy-podciągów 48/160 mm, kleszczy-belek stropowych 36/140 i 36/160 mm. Ściany zewnętrzne wolno stojące z dwóch płyt murowłokowych gr. 7 cm z izolacją powietrzną 6 cm przewiązanych poziomo co 50 cm zbrojonych wkładkami żelaznymi i tynkowanych zaprawą półcementową nazewnątrz i szparyczowanych terrazystem. Ścianki wewnętrzne z murowłoku gr. 5 cm dwustronnie tynkowane, sufit stropu międzypiętrowego wykonany w drzewie heblowanym i bejcowanym, strop

dachowy zasypany polepą gr. 12 cm, szalowany pod papę deskami gr. 24 mm od spodu podsufitka i tynk na trzcinie, od zewnątrz wyklejony dwukrotnie papą i zażwirowany. Podłogi: przedsionek i w. c. lastrico, sień i kuchnia technoksyl, pokój ogólny klepka dębowa na jesticzu, pokoje sypialne na piętrze okrętówka sosnowa, w wannie okrętówka wykryta blachą cynkową. Drzwi wejściowe — klepkowe, wewnętrzne — plyninowe, okna podwójne, szklone szkłem lagr. 2 mm. kuchnia z ogrzewaczem i dwa piece z kafli kwadratowych. Stolarka malowana olejno, ciesiołka bejcowana i malowana farbami „fenix”, tynki wewnętrzne malowane klejowo. Cena zł. 10.500.

rys. 210

Działka 609.50 m ² po zł. 5.40	zł.	3 291.30
Cena domu	„	10 500.—
Inst. kan. i wod. (wanna kloz. unywal.)	„	869.—
Połączenie z siecią wodociągową	„	900.—
Instalacja elektryczna	„	352.50
Dół gnilny (wspólnie z działką Nr. 10)	„	500.—

Ogrodzenie	„	224.34
Ogródek	„	150.—
		zł. 16 787.14

Nabywca będzie musiał dokończyć ogrodzenie 31 m. po zł. 3 zrobić furtkę około zł. 50 i zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury.

Wystawca
SPÓŁDZIELNIA BUDOWLANO MIESZKANIOWA „ZWIĄZKOWIEC”.
proj. arch. Romuald Miller.

Budowę wykonało Spółeczne Przedsiębiorstwo Budowlane.
Warszawa, ul. Ustronie 2.

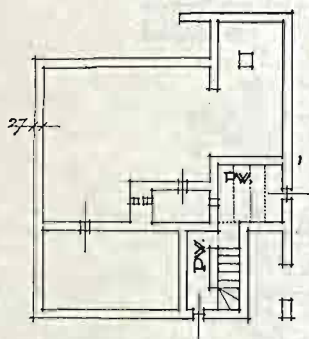
Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 17.VIII ścian parteru dn. 23.VIII pokryto dachem dn. 30.VIII wykończono dn. 10.IX 1932.

Dom drewniany na fundamencie murowanym, z płaskim dachem krytym bituminią. Ściany zewnętrzne szalowane, wewnątrz tynk na trzcinie. Powierzchnia zabudowana 66,60 m². Wysokość pomieszczeń 2,60 m.

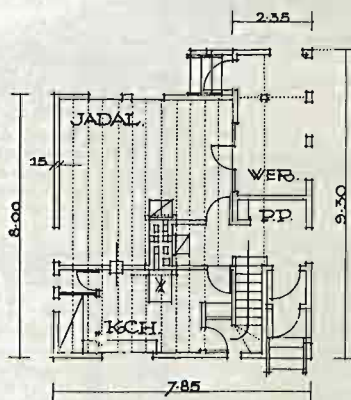
Dom składa się na parterze: z pokoju jadalnego 22,90 m², przy nim weranda zamknięta 8,80 m², przedpokoju 6,85 m², sionki 1,40 m², kuchni z alkową 10,85 m², spiżarki 0,90 m², na piętrze: z pokoju sypialnego 18,90 m², pokoju sypialnego 11,85 m², łazienki 3,70 m² klozetu 1,30 m² i balkonu 2,30 m².

Razem powierzchnia użytkowa 86,45 m² pod częścią mieszkania dwie piwniczki: na węgiel i jarzyny.

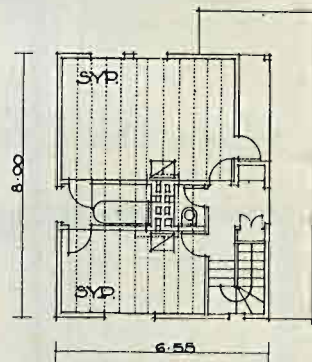
FUNDAMENT.

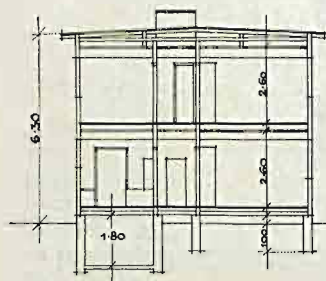
PASTERB.

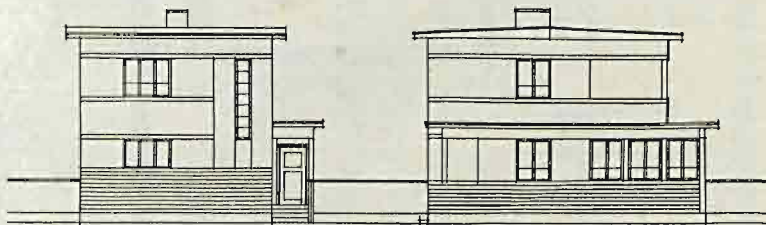
PIĘTRO.

PRZEKRÓJ POPRZ.

ELEVACJE.

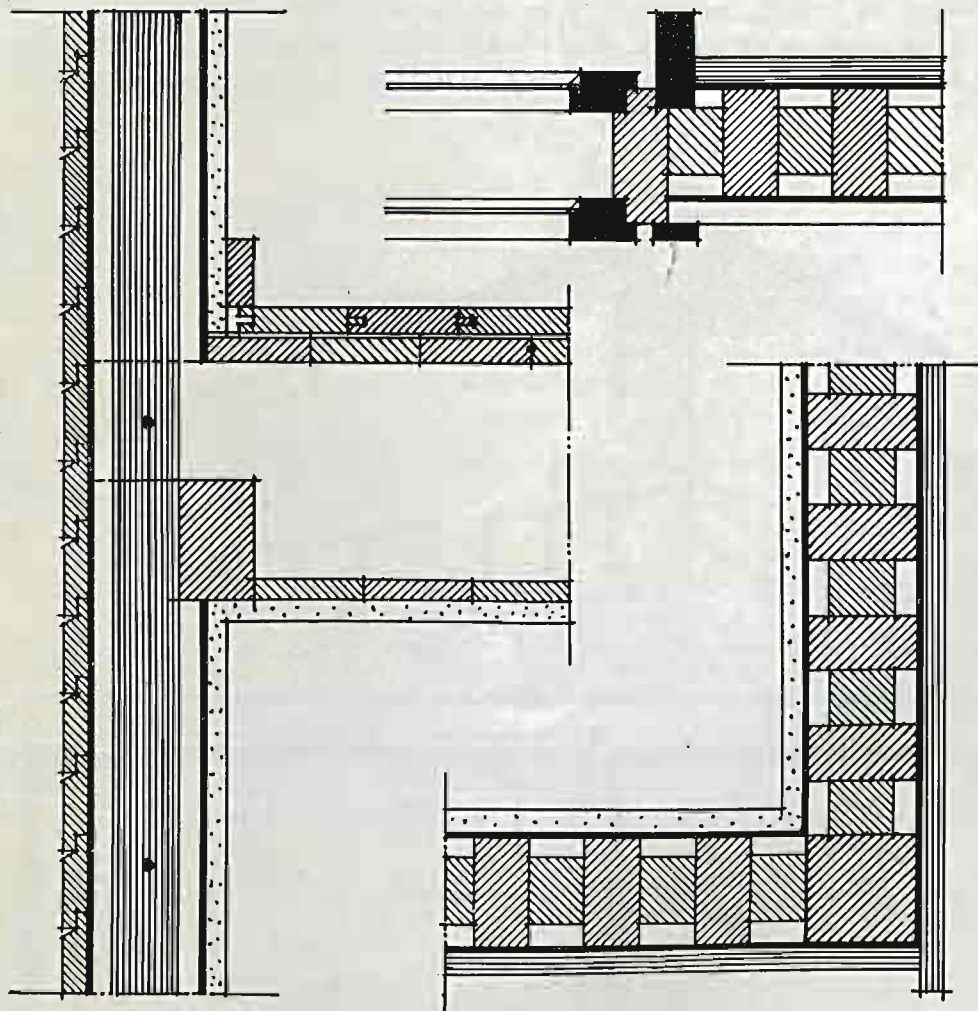
Opis techniczny

Ściany wykonane są według systemu inż. architekta R. Millera, który został zgłoszony do opatentowania. Składają się z desek 5×10 i 5×6 cm stawianych na sztorc i zbijanych pionowo po osi grubości ściany w ciągły szereg. W ten sposób powstałe izolacyjno-nośne jądro ściany o średniej grubości 8 cm pełnego drzewa pokryte jest dwustronnie papą Nr. 00 i obite od zewnątrz szalówką $2\frac{1}{2}$ cm grubości a od wewnątrz otynkowane po trzcinie. Strop wykonany jest z belek drewnianych 5×20 rozsta-

wionych co 40 — 50 cm i leżących na ryglach podstropowych o przekroju 7×11 . Pod belkami podsufitka 18 mm grubości i tynk na trzcinie. Na belkach podłoga z 2-ch warstw desek $2\frac{1}{2}$ cm grubości i papą pomiędzy nimi. Dach z desek $2\frac{1}{2}$ cm grubości pokryty papą na gwoździe i bitumina klejoną do papy.

Drzwi wewnętrzne jednoskrzydłowe płycinowe o wym. $0,70 \times 1,93$. Zewnętrzne klepkowe o wym. $0,90 \times 1,93$ wraz z okuciem.

Okna podwójne na polskich futrynach, oszklone szkłem lagrowym 2 mm grubości. Piec systemu Szrajbera.

KONSTRUKCJA ŚCIAN

rys. 212

Działka 636,50 m ² po zł. 5,40	zł.	3 437,10
Cena domu	„	9 500,—
Połączenie z siecią wodociagową	„	630,—
Instalacja kanal. i wodoc.	„	—
Instalacja elektryczna	„	—

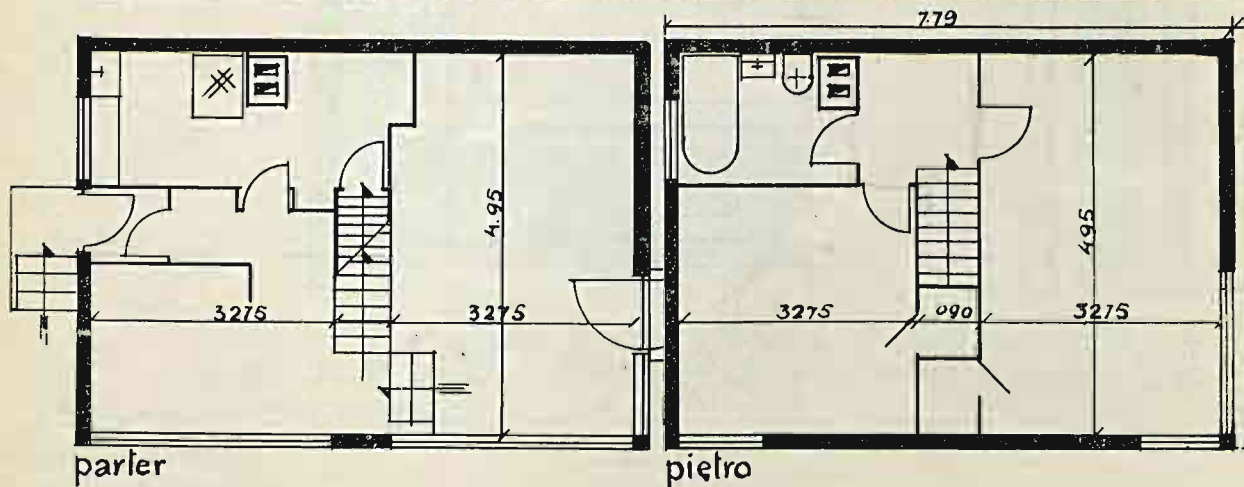
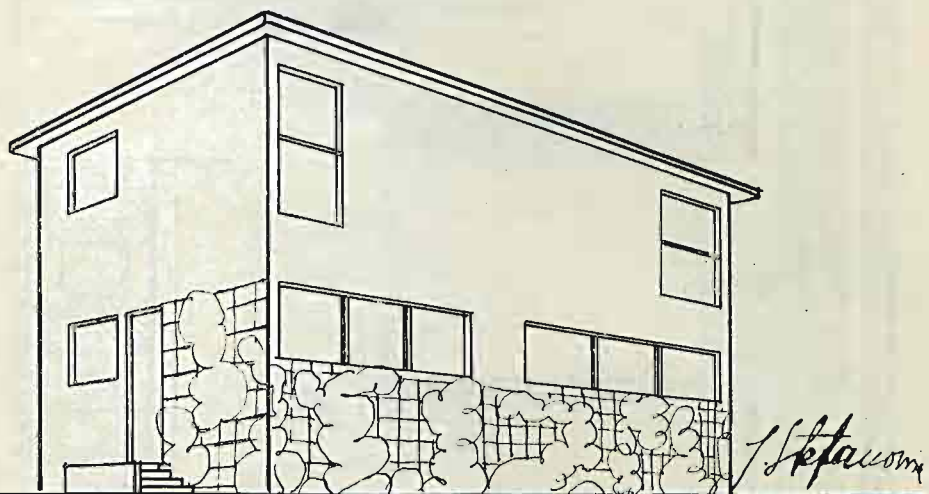
Dół gnilny	„	400,—
Ogrodzenie	„	172,26
Ogródek	„	250,—
	zł.	14 389,36

Wystawca i wykonawca budowy
TOWARZYSTWO BUDOWLANE, INŻYNIEROWIE K. STRONCZYŃSKI, R. CZARNOTA-BOJARSKI i S-ka, Sp. Akc., w Warszawie
 Marszałkowska 17.

proj. arch. Jan Stefanowicz, Warszawa.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 6.VIII, ścian parteru dn. 19.VIII, pokryto dachem dn. 24.VIII, wykończono dn. 10.IX.

Dom drewniany na podmurowaniu, dach płaski papowy, ściany zewnątrz tynkowane na trzcinie, wewnątrz wybite sklejką. Wysokość pomieszczeń: na dole 3,45 m i 2,90 m, na górze 2,70 m. Powierzchnia pomieszczeń: pok. mieszkalny 2,67 m², pok. syp. I-szy 10,75 m², pok. syp. II-gi 16,23 m², piwnica 19,60 m².

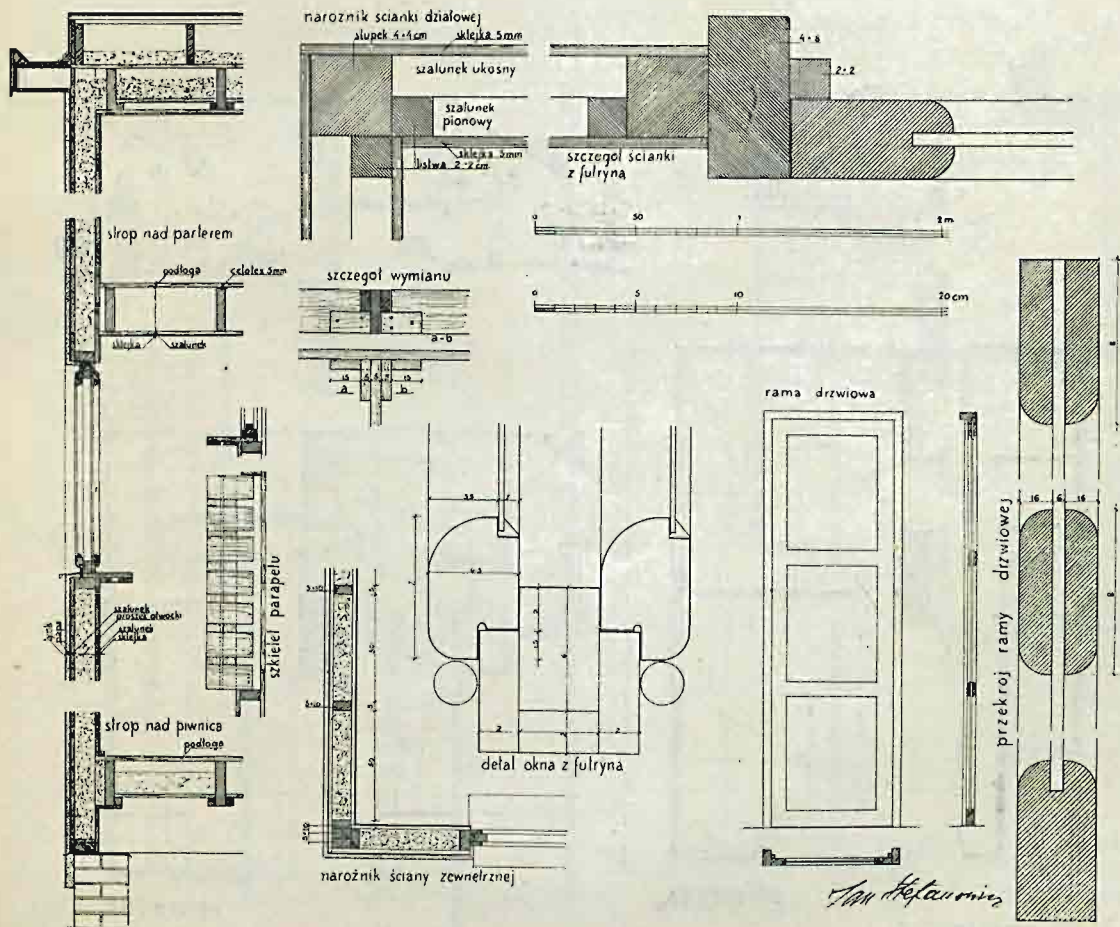
Opis techniczny:

Konstrukcja ścian deskowy szkielet bez wrębów łączony na gwóźdź, na zewnątrz szalowany ukośnie, wewnątrz poziomo. Elementy nośne co 55 cm w ścianach 5×10 cm, w stropach 5×21 cm. Ściany i sufity wewnątrz wybite sklejką, = izolacja termiczna torfowa. Ściany zewnętrzne wybite papą i otynkowane na siatce Rabitza.

Cena domu łącznie z centralnym ogrzewaniem, instalacjami kanalizacyjno-wodociągowymi i elektryczną, z dołem gnilnym typu „Chambeau” złotych 13 500.

Działka 614,46 m ² po zł. 5.40	zł.	3 318.08
Cena domu	„	9 850.—
Instalacja kanal. i wodoc. wanna, WC, zlew umywalka	„	1 250.—
Instalacja elektryczna	„	250.—
Połączenie z siecią wodociągową	„	900.—
Dół gnilny	„	300.—
Ogrodzenie	„	211.53
Ogrzewanie centralne	„	1 850.—
	zł.	17 929.61

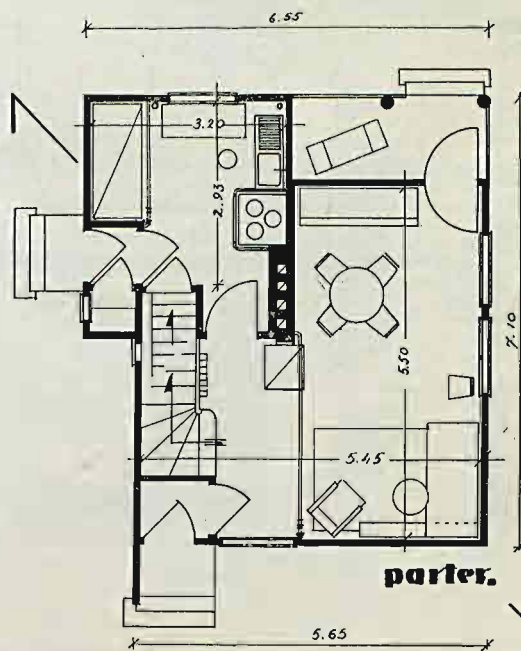
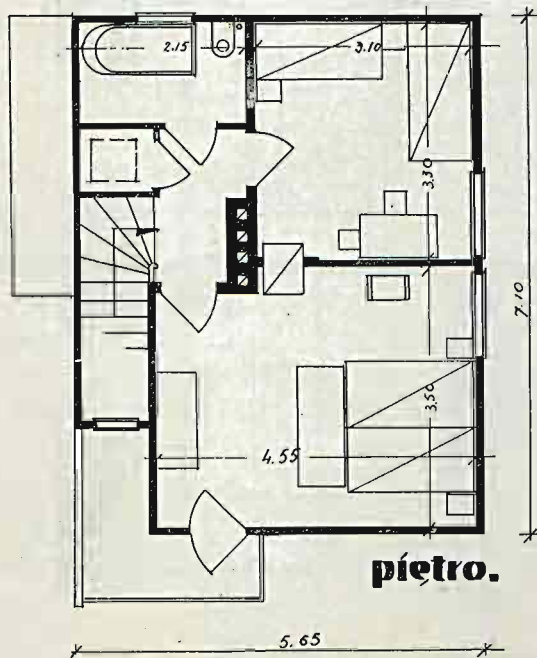
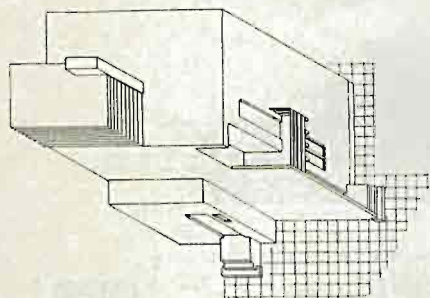
Nabywca musi zrobić furkę około zł. 750, zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury.

Wystawca i wykonawca budowy
 „TOWARZYSTWO BUDOWLANE Inżynierowie K. Stronczyński, R. Czarnota-Bojarski i S-ka, Sp. Akc.“ w Warszawie, Marszałkowska 17.
 proj. arch. arch. M. Łokcikowski i M. Wroczyńska. Warszawa.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 30.VII 32 r. ścian parteru 19.VIII, pokryto dachem dn. 25.VIII, wykończono dn. 8.IX. 1932.

Budynek z możliwością dalszej rozbudowy zawiera na parterze stołowy z otwartą klatką schodową, kuchnię, alkowę, spiżarkę, 2 sionki i werandę; na piętrze zaś 2 pokoje sypialne, łazienkę, W. C. balkonik i schowanko, gdzie mieści się drabinka prowadząca na strych do wieszania bielizny. Do piwniczki prowadzą schody z kuchni. Powierzchnia użytkowa parteru 33,10 m², powierzchnia użytkowa piętra 30,59 m², p ow. piwniczki, strychu i werandy 21,31 m² razem 85,00 m².

rys. 215

przed rozbudową

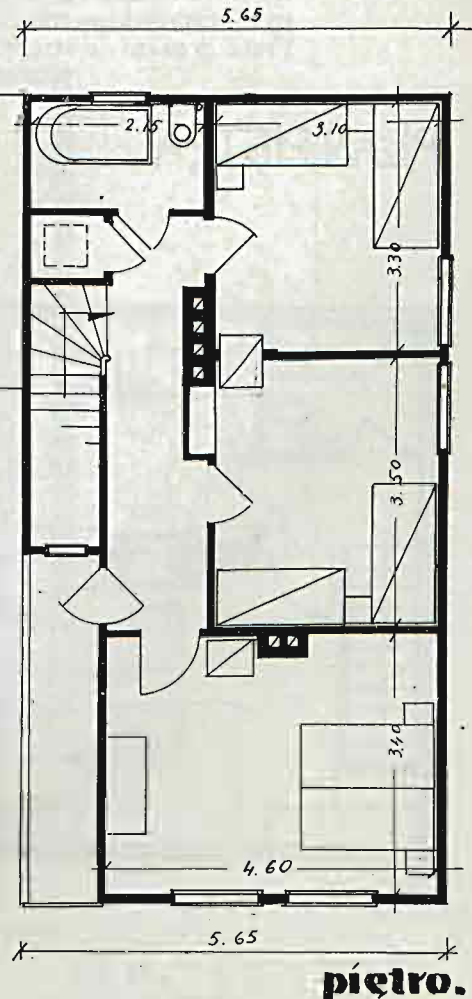
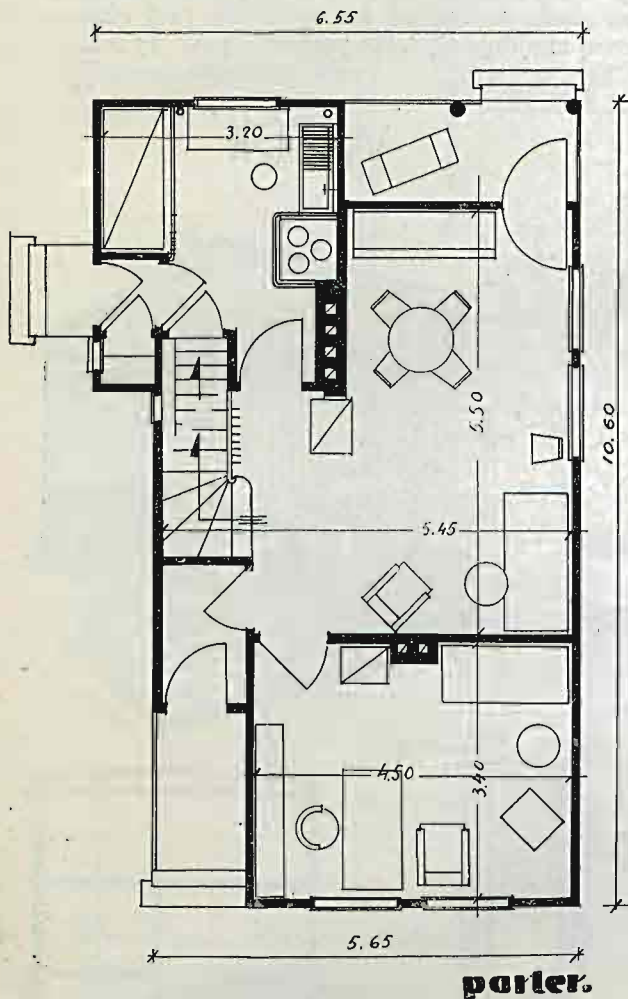

Opis techniczny

Budynek mieszkalny, drewniany piętrowy częściowo, podpiwniczony, kryty bitumą. Ściany zewnętrzne budynku z bali 4" stawianych pionowo. Od zewnątrz ściany budynku tynkowane na drankach od wewnątrz na siatce żelaznej. Ścianki działowe z desek zbijanych na krzyż. Stropy z belek sosnowych z podsufitką ślepym pułapem i polepą. Strop nad piwnicą typu Kleina. Stolarszczyzna drzewiawa-plytowa z klejonki typu „Starachowice”. Ogrzewanie zapomocą pieców z kafli stalowych „Schreiber”. Ogrzewanie wody w łazience za pomoca buljera. Budynek posiada instalację oświetlenia „elektrycznego oraz kanalizacyjno-wodociogową z dołem „Chambeau”. Cena łącznie z instalacjami złotych 12 500.

Działka 643,72 m ² po zł. 5.40	zł. 3 476.09
Cena domu	8 602.—
Instal. kanal. i wodoc. (wanna zlew i t. d.) „	1 195.65
Połączenie z siecią kanalizacyjną	630.—
Instalacja elektryczna	435.—
Dół gnilny	960.—
Ogrodzenie	181.17
Ogródek	—
	zł. 15 479.91

Nabywca musi dokończyć ogrodzenia m 19 po zł. 3 i zrobić furtkę około zł. 50; zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury.

Wystawca
KAZIMIERZ WĘDROWSKI, PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE
WARSZAWA.

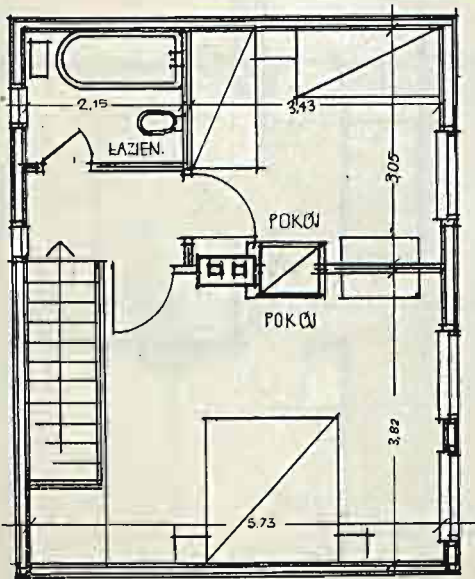
proj. arch. arch. Oderfeld i Łowiński

Budowę wykonał wystawca.

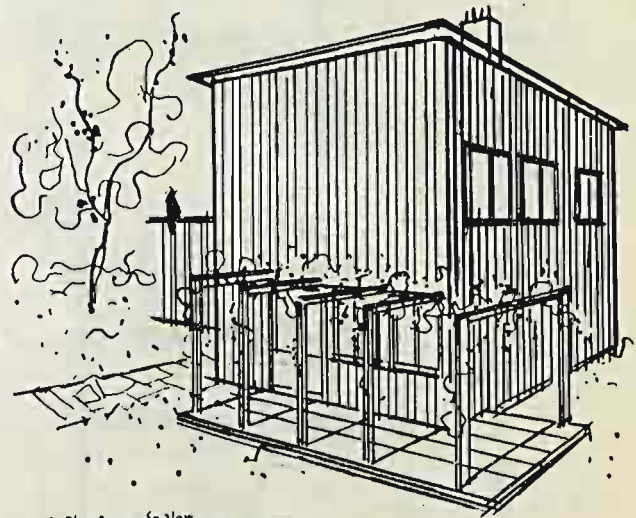
Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 25 lipca 1932 r., ścian przyziemia 1 sierpnia pokryto dachem 8 sierpnia, wykończono 1 września.

Dom piętrowy drewniany na podmurowaniu z płaskim dachem, krytym bitumina. Ogólna powierzchnia zabudowania 95,54 m. kw. Wysokość pomieszczeń 2,56 metra w świetle. Dom składa się z 3 pokoi mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 47,10 m. kw. kuchni z wyodrębnioną niszą dla służącej o powierzchni 13 m. kw., przedsiionka o powierzchni 1,7 m. kw., sieni o pow. 3,3 m. kw. przybudowanej szopy o pow. 11,7 m. kw. oraz łazienki z WC o pow. 3,9 m. kw. Razem powierzchnia użytkowa wszystkich pomieszczeń wynosi 81,6 m. kw. Pod domem znajduje się piwnica o pow. 14,3 m. kw. W pokoju mieszkalnym zaprojektowano wbudowaną szafę, w kuchni zaś spiżarnię pod oknem. Przed domem od strony południowej znajduje się taras-pergola o pow. 13 m. kw.

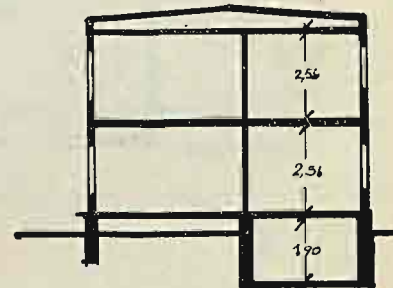
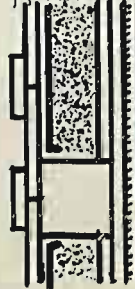
PLAN PIĘTRA

WIDOK

Szalow. pap. Szalow. trzcina i wyprawa

PRZEKRÓJ DOMU I DETAL ŚCIANY

rys 217.

Opis techniczny:

Sciany o konstrukcji ramowej na podwalinie i ocze-
pem. Słupki 12 × 12 w przyziemiu 8 × 10 na piętrze.

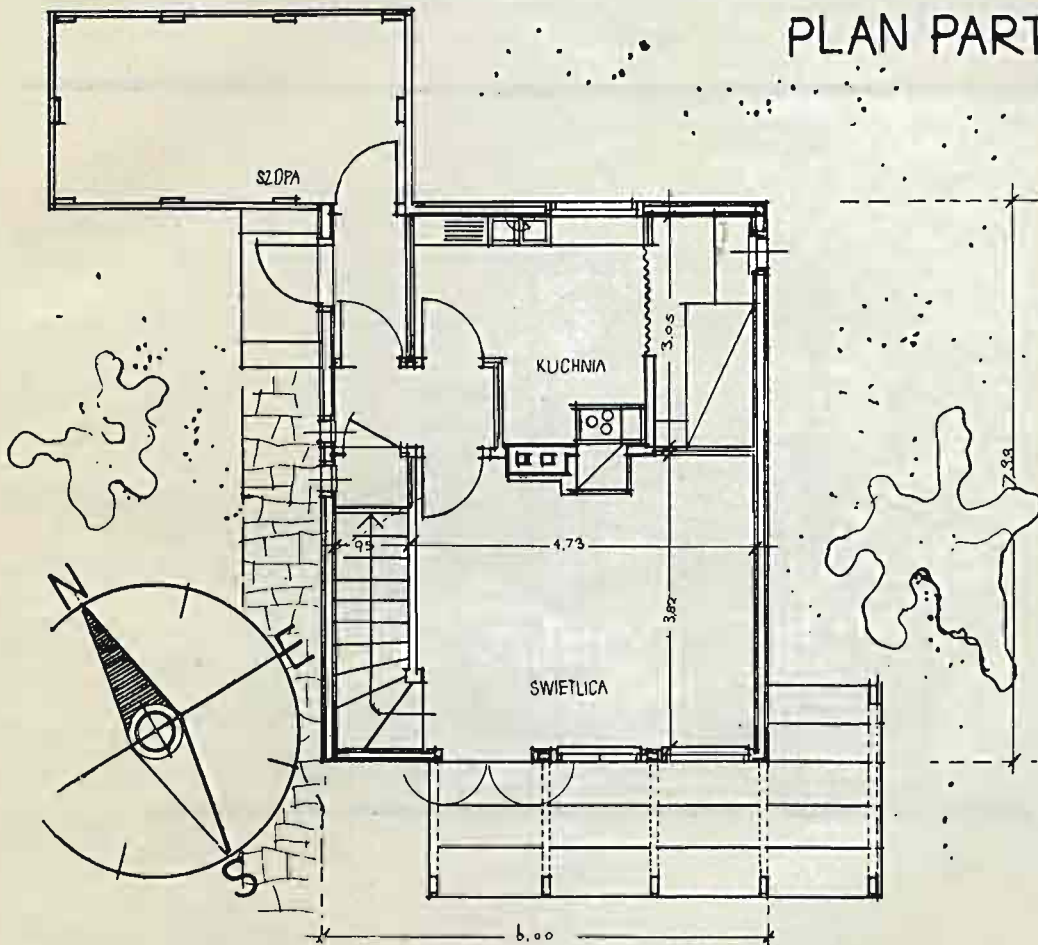
Z wewnątrz konstrukcja obita jest deskami surowymi
cienkimi (20 wązkiemi 10 cm) (2 warstwy), od strony
zaś zewnętrznej papą Nr. 000 i szalówką, kładzioną na
zakład. Ściany wewnętrzne zrobione są z desek grub.
3 cm. zbijanych na krzyż i otynkowane na trzcinie.

Strop wykonany jest z belek drewnianych do których
przybito pedsufitkę, ślepy pułap i podłogę.

Dach pokryty jest bitumina na szalówce 2 cm grubości.

Podłogi wykonane są z desek sosnowych. Drzwi są
jednoskrzydłowe dyktowe. Okna podwójne, półblejtra-
mowe, oszklone szkłem lagrowem 2 mm grubości. Piece
i kuchnia z kafli kwadratowych, polewanych. Łazienka
ogrzana jest bojlerem. Dach pokryty bitumina (2 warstwy)
Izolacja na fundamencie papą Nr. 000. Podłoga w łazience
terakota. Pokoje, kuchnia i przedpokój pomalowane far-
bą klejową. Duży pokój w przyziemiu obity dyktą,
sosnową politurowaną, stolarszczyzna zaś — olejno.

PLAN PARTERU

Działka 664,29 m ² po zł. 5.40	zł. 3 587.17	Ogródek	„ 150.—
Cena domu	„ 12 000.—		zł. 18 239,69
Instalacja kanal. i wodoc. bez wanny kloz. i t. d.	„ 300.—	Nabywca będzie musiał zrobić furtkę około 50 zł.	
Połączenie z siecią wodociągową	„ 900.—	Koszt wanny około	zł. 450.—
Instalacja elektryczna (armatury).	„ 300.—	„ klozetu około	„ 120.—
Dół gnilny	„ 700.—	„ zlewu około	„ 300.—
Ogrodzenie	„ 302.52	„ umywalni około	„ 100.—
		„ umywalni około	„ 100.—

Wystawca i wykonawca

JULJAN ZAHRT, majster ciesielski i przedsiębiorca budowlany.

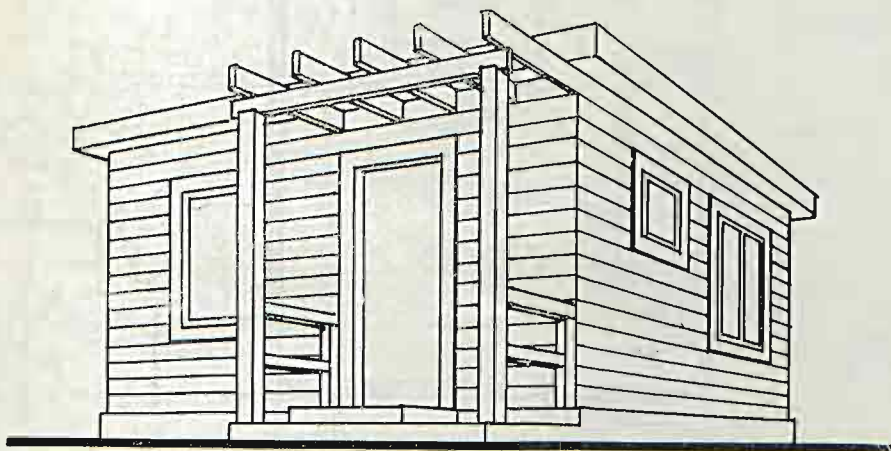
Warszawa, ul. Bednarska 27.

proj. Zespoł. biuro arch. „Poradnia budowlana“ inż. arch. W. Weker.
Krak. Przedmieście Nr. 32. tel. 612.00.

Dom drewniany na podmurowaniu z płaskim dachem, krytym bitumą, rynną okapową i spustową z blachy cynkowej miedzianej.

Ściany zewnętrzne szalowane deskami heblowanymi na szpunt.

Powierzchnia zabudowania $5 \times 6,00 = 30\ 000$, wysokość 2,5 m. Dom składa się z izby, przedpokoju, kuchni, miejsca na ubikację i umywalnię w podłodze w przedpokoju piwniczka zagłębiona 1,20 m.

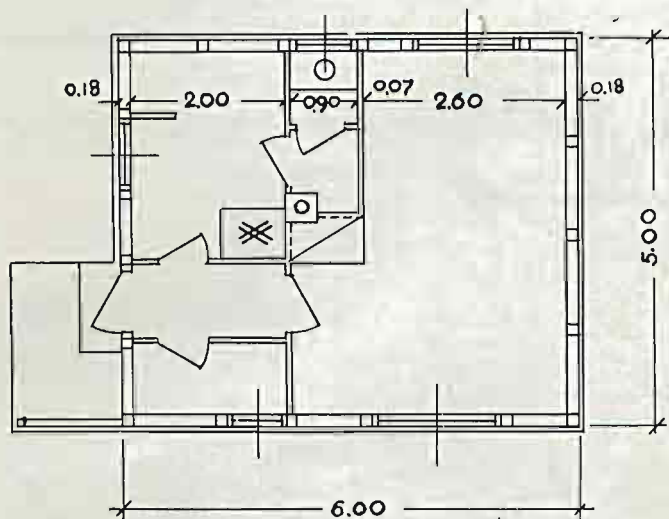
rys. 219

Opis techniczny:

Ściany o konstrukcji ramowej na podwalinie fazowanej od zewnątrz słupy 12 × 12, także rygle. Zewnętrzne ściany obite papą izolacyjną, wewnętrzne szalowane deskami i dyktą. Strop wykonany jest z belek 9/18 cm wstawionych co 0,75. Okapy i czołowe deski szalowane deskami betonowanymi, tworzącymi

Dach pokryty papą w jasnym kolorze na szalówce 2½ cm grub

Biała podłoga z desek 38 mm gr położona na legarach gr 12/12 cm. Drzwi jednoskrzydłowe filungowe gładkie. Okna podwójne wraz z okuciem, oszkleniem szkłem lagrowym; kuchnia i piec z kafli kwadratowych

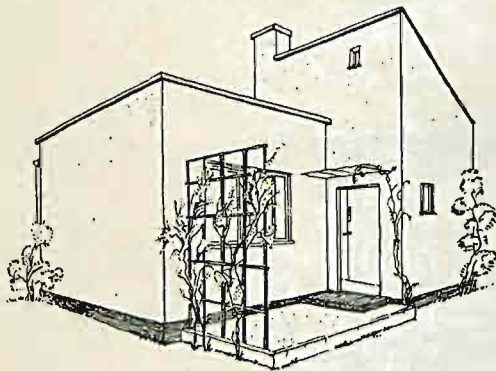

rys. 220

Działka 413,70 m ² po zł. 5.40	zł. 2 233.98	Ogrodzenie	„ 137.04
Cena domu	„ 4 400.—	Ogródek	„ 900.—
Instalacja kanl. i wodoc. bez wanny klozetu i t. d.	„ 440.05	Nabywca będzie musiał dokończyć ogrodzenie 19 m po zł. 3 i zrobić furtkę około 50 zł.	„ 9 856.07
Połączenie z siecią wodociągową	„ 900.—	Koszt zlewu	„ 30.—
Instalacja elektryczna kompl. „Kupro” bat.	„ 450.—	„ umywalni „	„ 100.—
Lampy i instalacja	„ 275.—	Nabywanie instalacji „Kupro” i ogródka nie obowiązuje.	
Klozet torfowy	„ 120.—		

Wystawca
BIAŁOBRZESKI I HILDT. Warszawa Miedziana 8.
proj. arch. B. Zborowski.

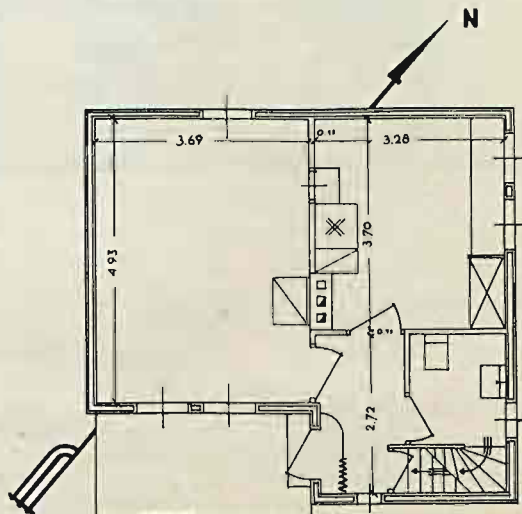
Rozpoczęto budowę 1.VIII pokryto dachem 20.VIII wykończono 10.IX
 Dom drewniany na podmurowaniu z dachem krytym krokiewiami oszalowanymi deskami pokrytymi dwukrotnie czarną i białą papą.
 Powierzchnia użytkowa 47,38 m². wysokość pomieszczeń 2,60 m
 pokój mieszkalny pow. 18,18 m², kuchnia 12,13 m²
 Schody prowadzą na strych i do piwniczki. Schody z desek sosnowych w polickach bez podstopni.
 Piec z kafli polewanych, ustawione na fundamentach murowanych.

Rys. 221

Udziałka 359,70 m ² po zł. 5.40	zł.	1 942.38
Cena domu	„	4 500.—
Instalacja kanal. i wodoc. (wanna klozet itd.	„	822.79
Połączenie z siecią wodociągową	„	900.—
Instalacja elektryczna	„	119.45
Dół gnilny	„	300.—
Ogrodzenie	„	102.30
Ogródek	„	—.—
	zł.	<u>8 686.92</u>

Nabywca będzie musiał dokończyć ogrodzenia m 19 po zł. 3 i zrobić furtkę zł. około 50 i zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury.

Rys. 222

Opis tecl niczny;

Część budynku przeznaczona do skanalizowania — podpiwniczona. Ściany piwnic murowane w jedną cegłę z jilarami 0,41. Nad piwnicą sklepienie systemu „Polonja“ grubości 16 cm.

Ściany zewnętrzne drewniane. Słupy konstrukcyjne (elementy zasadnicze) złożone z desek, zmcowane żelaznymi homontami i śrubami do podwaliny i ramy górnej, również konstrukcji deskowej. Pomiędzy sobą słupy umocowane od wewnątrz i zewnątrz na przemian krzyżułcami, przybitymi gwoździami do wystającej deski środkowej poszczególnych słupów. Wytwarzane w ten sposób trójkąty, oszalowane przystosowaniem deskami grubości 2,5 cm. dla uzyskania sztywności.

Całość ścian od wewnątrz i zewnątrz obita plecionką z listewek drewnianych grubości 1 cm t. zw. „bakulą“. Pusta przestrzeń wewnętrzna pomiędzy szalowaniem

i krzyżułcami wypełniona trocinami zmieszanimi z wapnem niegaszonym.

Ściany z wewnątrz i zewnątrz otynkowane zaprawą wapienną.

Rury spustowe z blachy cynkowej Nr. 10 średnicy 10 cm. Wyposażenie wewnętrzne. — W części przeznaczonej na klozet i umywalnia, na sklepieniu beton ceglany ła na zaprawie cementowej, na betonie szlichta cementowa ostro zatarta grubości 2 cm.

Komin murowany zafundamentowany z wyrapowanemi kanałami wewnątrz. W pomieszczeniach otynkowany na poddaszu i ponad dachem tynkowany zaprawą wapienną.

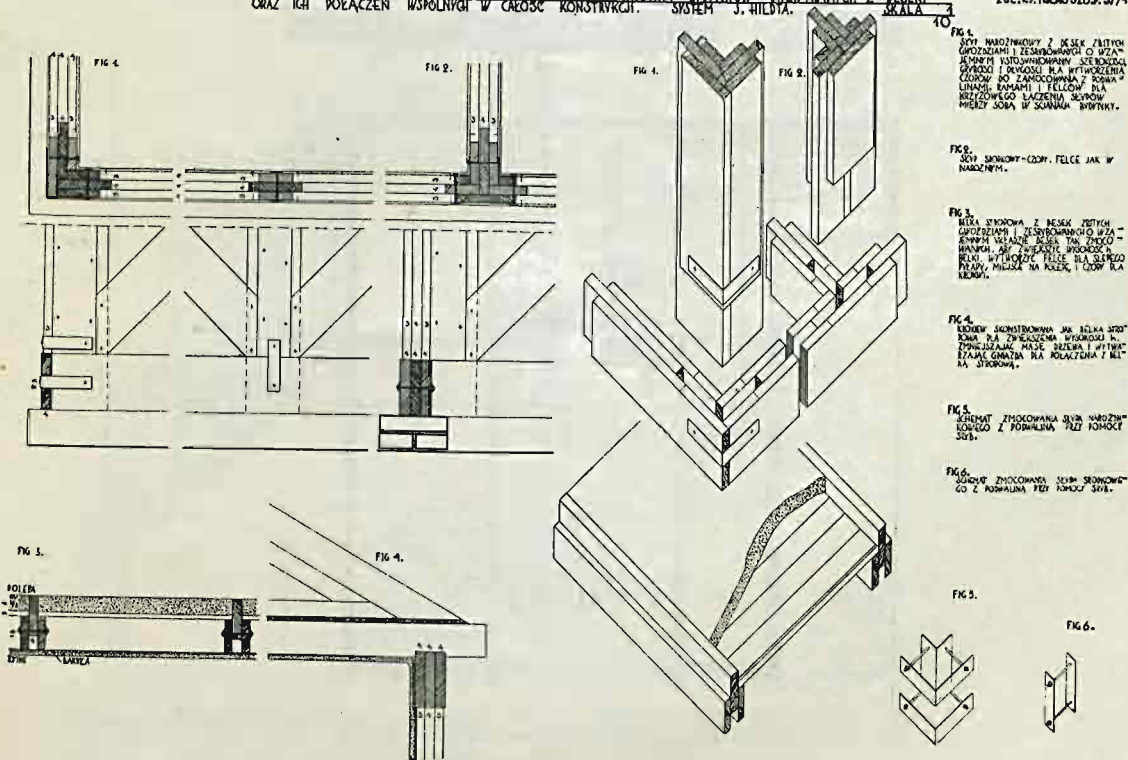
Wejście z zewnątrz do sionki po dwu stopniach z betonu ceglano, otynkowanych zaprawą cementową.

Drzwi płytowe — oklejane. Okna szwedzkie.

Oszklenie okien — szkłem lagrowem, czystem, grub. 2 mm.

SPOSÓB WYKONANIA SZTYWNYCH ŚCIAN, BIELEK I KROKWI BUDYNKÓW DREWNIANYCH Z DESEK ORAZ ICH POŁĄCZEN WSPÓLNYCH W CZĘŚCI KONSTRUKCYJNEJ. SYSTEM J. HILDTA. SKALA 1/10

ZGŁ. NR. NR. 17326 J. 3749.

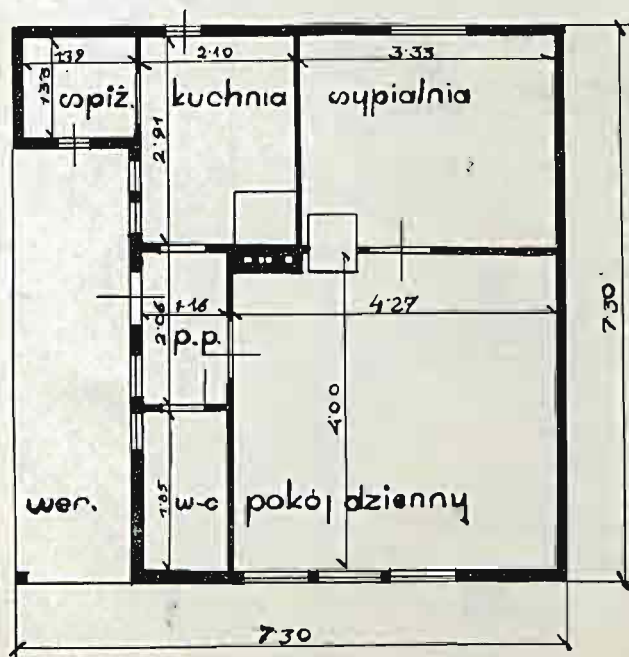
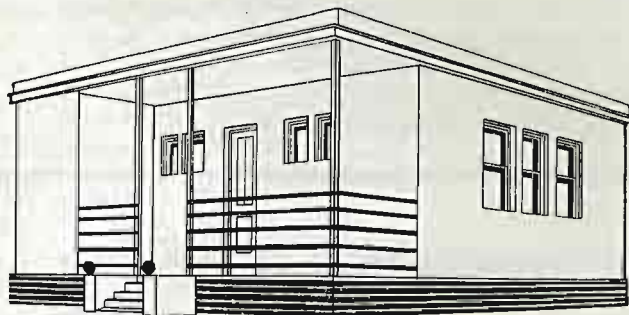
Rys. 223

Wystawca

„WY-GO-DA,, Wytwórnia gotowych domów ogniotrwałych Dr. Stanisława Hofmokła. Zarzeczce koło Niska, Małopolska
proj. inż. arch. Karol J. Kocimski, Lwów.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 23.VII. ścian parteru dn. 22.VIII.
pokryto dachem dn. 8.IX, wykończono dn. 17.IX.

Dom o szkieletcie drewnianym, ogniotrwałe wyprawiony, na podmurowaniu
głębokim 1 m, z płaskim dachem krytym papą smołowaną. Powierzchnia zabu-
dowania 53,29 m.² Wysokość pomieszczeń 2,80 m.

rys. 22.4

przyziom

Opis techniczny:

Mury fundamentowe i piwniczne wykonane z cegły dobrze wypalanej na zaprawie wapiennej w stosunku 1 : 3 z dodaniem do każdej skrzyni cementu. Mury pod murówki wyprowadzone są 60 cm ponad terenem. W części podpiwnicznej znajduje się suszarnia i piwnica. Dla osiągnięcia wentylacji w suszarni, kominy wprowadzone są przy ścianie suszarni do głębokości 1,50 m pod posadzką, gdzie kanał dymowy, środkowy o wymiarach 14 × 28 przedzielony jest blachą żelazną na pióro i wpust na dwa kanały, celem wytworzenia przez ogrzanie tej blachy, różnicy temperatury, a tem samym pędu powietrza z suszarni ku górze.

Podwaliny wykonane z drzewa sosnowego, impregnowanego siarczanem miedzi. Ściany elementowe patentowane wykonane sposobem fabrycznym z słupków 8 × 8 cm oszalowanych deskami 2 cm grubości obustronnie przez środek elementu przechodzi warstwa sztywnej papy, dzieląc grubsze elementy na 2 komory powietrzem, ostatnie przedzielone są listwami pionowymi i poziomymi na 12 komór, celem uniemożliwienia cyrkulacji powietrza.

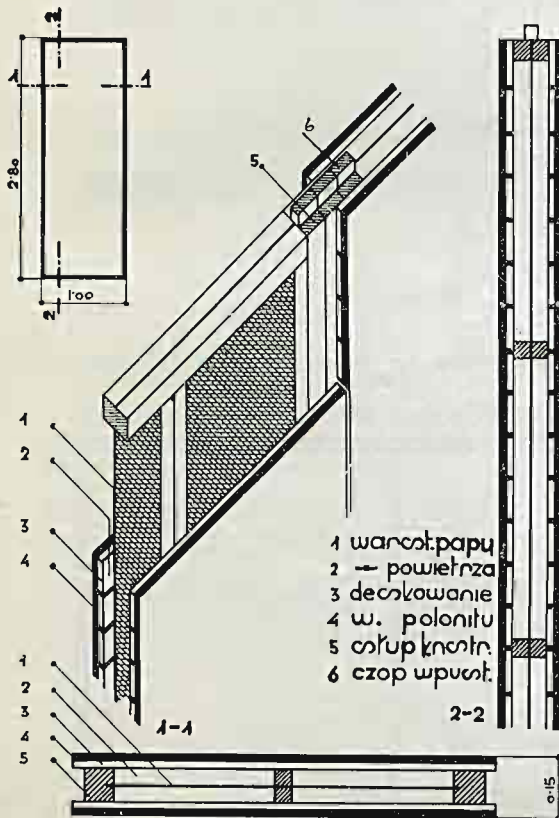
Elementy wyprawione zewnątrz i wewnątrz 15 cm

grubą warstwą ogniotrwałego, patentowanego „Polonitu”, masy podobnej do skalodrzewiu. Nad elementami ściennymi założone są oczepy, belki stropowe, konstrukcja dachowa, drewniana, posmarowana specjalnym patentowanym środkiem przeciwgnilnym.

Dach płaski o nachyleniu 8 m na 50 cm, kryty papą Nr. 000, posmołowaną smołą na gorąco. Rynny skrzynkowe wykonane z blachy stanowią gzyms wieńczący budynek naokoło.

Wyprawa sufitów wewnątrz budynków wykonana z zaprawy wapiennej z dodaniem gipsu na trzciniowanie. Podłogi z desek heblowanych, szpuntowanych, ułożone na legarach impregnowanych, na kryte gwoździe. Drzwi i okna zimowe i letnie, szwedzkie, wykonane z bali stolarskich, sosnowych, okute na zawiasy orzechowe, klameczki, paskwile, zamki wpuszczane, klamki i szyldry mosiężne. Oszklenie szkłem lagrowanem 2 mm na kit pokostowy. Malowanie ścian klejowe, sufitów na białe, zewnątrz budynku farbą wapienną, klejową, malowanie stolarszczyzny farbą olejną poczwórnie.

Pieca kafłowe w pokoju i kuchni, pod paleniskami blachy żelazne, żelastwo niklowane.

Działka 339,00 m ² po zł. 5.40	zł.	1 830.60
Cena domu	„	6 600.—
Instalacja kan. i wodoc. bez wanny kloz.	„	—
etc.	„	781.20
Połączenie z siecią wodociągową	„	900.—
Instalacja elektryczna	„	225.—
Ogrodzenie	„	100.—
Ogródek	„	—
	„	10 436.80

Nabywca będzie musiał dokończyć ogrodzenia 18.50 m po zł. 3 i zrobić furtkę około zł. 50, zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury.

Koszt wanny około	zł.	450.—
„ klozetu „	„	120.—
„ zlewu „	„	30.—
„ umywalni „	„	10.—
Cena prawdopodobna dołu	„	300.—

rys. 225

Wystawca DYREKCJA NACZELNA LASÓW PAŃSTWOWYCH proj. inż. arch. J. Zabłocki.

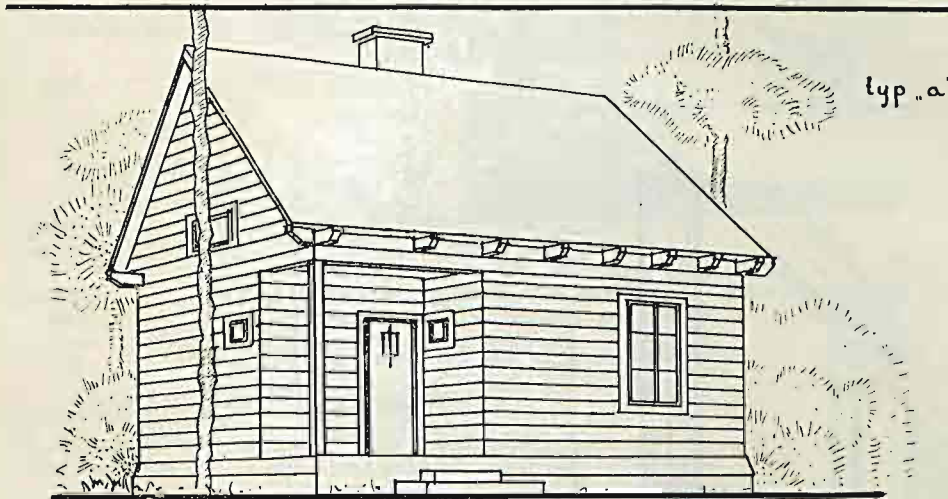
Budowę wykonało przedsiębiorstwo E. Gruca i A. K. Stapczyński.
Warszawa, Dolna 21a.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 29. VII wykończono dn. 15. IX.
Zrąb domu drewnianego z dachem na fundamentach z pustaków betonowych,
dach stromy. Powierzchnia zabudowana 39,22 m². Wysokość pomieszczeń
2,90 m. Dom składa się z pokoju 22 m², kuchni 7,6 m², sionki 2,4 m², ustępu
1,1 m², spiżarki 2,8 m² i ganku 2,6 m². Pokrycie dachu dachówką azbestowo-
cementową Everitas.

Opis techniczny:

Ściany zewnętrzne z bali 15 cm gr. opuszczonych
z stopy 15/18 cm. Ściany wewnętrzne z desek 5 cm gr.
zbijanych na krzyż. Strop z belek 18/24 cm.

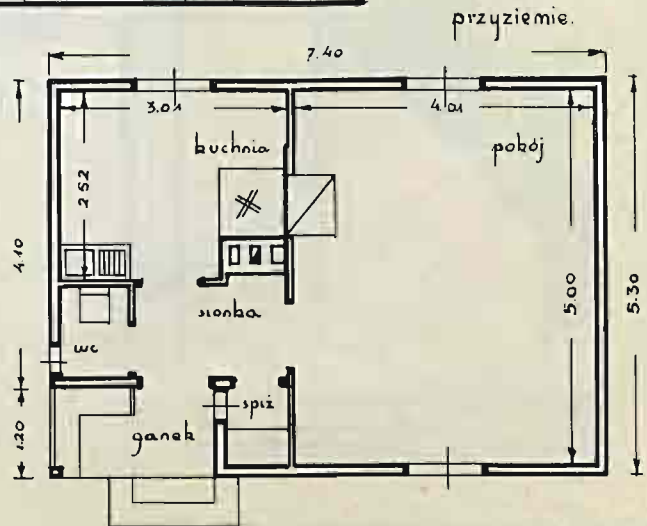
Cena zrębu z wiązaniem dachowym zł. 2 800.

Działka 374,50 m ² po zł. 5.40	zł.	2 022.30
Cena domu	„	2 800.—
Inst. kanal. i wodoc.	„	
Inst. elektryczna	„	
Połączenie z siecią wodoc.	„	
Ogrodzenie	„	71.9)
Ogródek	„	
Pokrycie dachu dachówką azb.-cem. Everitas 72 m po zł. 8.50.	„	612.—
		5 506.29

Nabywca musi skończyć dom kosztem około 2000 zł.
zrobić ogrodzenie 34,50 m po zł. 3 i zrobić furtkę.

Kosz. dołu około	zł.	320.—
„ inst. elektr. około	„	200.—
„ poł. z siec. wod.	„	900.—
„ kanal. i wodoc. około	„	900.—

SPOŁECZNE PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE

SRÓDZIELNIA Z ODPOWIEDZ. OGRANICZONĄ

W WARSZAWIE — ŻOLIBORZ, ul. USTRONIE Nr. 2 m. 42

wybudowało w ciągu 1931 roku:

dom mieszkalny o 33 mieszkaniach dla Spółdzielni Mieszkaniowej „**Osiedle Skarbowców**”, na Żoliborzu, przy ul. Marymonckiej 3

dom mieszkalny o 4 mieszkaniach dla Spółdzielni Mieszkaniowej „**Strzecha Urzędnicza**”, na Żoliborzu, przy ul. Kochowskiego 19

dom mieszkalny o 40 mieszkaniach dla **Powszechnej Robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej**, na Słodowcu, przy ul. Żeromskiego 32

domy mieszkalne o 374 mieszkaniach dla **Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej V i VIII kol.** na Żoliborzu, przy ul. Marymonckiej centralną kotłownię i pralnię dla tejże Spółdzielni

dom mieszkalny 46 rodzinny dla **Mieszkaniowego Stowarzyszenia Spółdzielczego Oficerów** na Żoliborzu, pl. Inwalidów, jak również 9 indywidualnych domów dla tegoż Stowarzyszenia

1932 r.

Obecnie S. P. B. buduje 2 domy mieszkalne dla **Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej** na Żoliborzu **kolonja 4c i 7a** o 200 mieszkaniach.

Wystawca
DYREKCJA NACZELNA LASÓW PAŃSTWOWYCH
proj. inż. arch. J. Zabłocki.

Budowę wykonało przedsiębiorstwo E. Gruca i A. K. Stapczyński.
Warszawa, Dolna 21a.

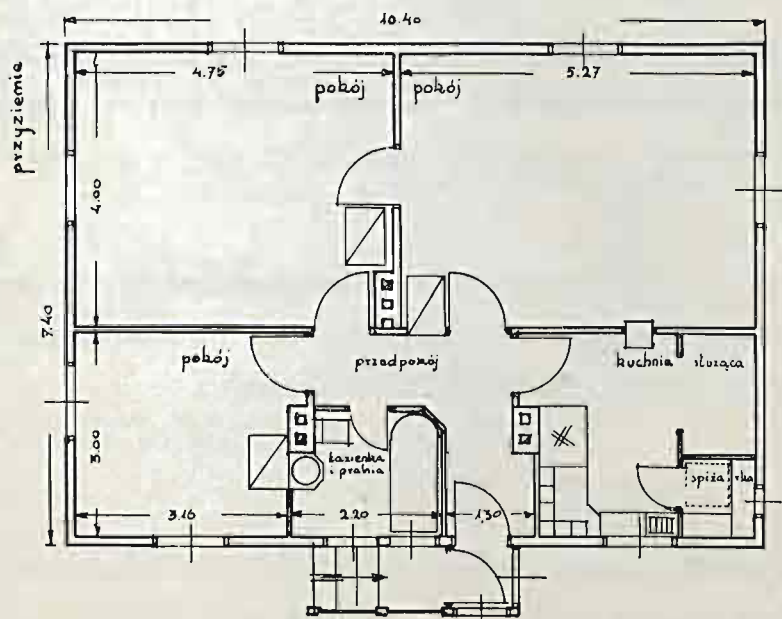
Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 3.VIII, ścian parteru dn. 13.VIII,
pokryto dachem dn. 27.VIII wykończono dn. 17.IX

Dom drewniany na fundamencie z pustaków betonowych, dach stromy, kryty
płytami azbestowo-cementowymi falistymi „Eternit”. Powierzchnia zabudowana
— 80 m². Wysokość pomieszczeń = 2,90 m.

Dom składa się z trzech pokoi 51,30 m², kuchni z niżą dla służącej i spiżark
10 m², łazienki z klozetem i pralnią 4 m² i przedpokojem 5,3 m². Pod kuchnią,
piwnica 8 m².

rys. 228

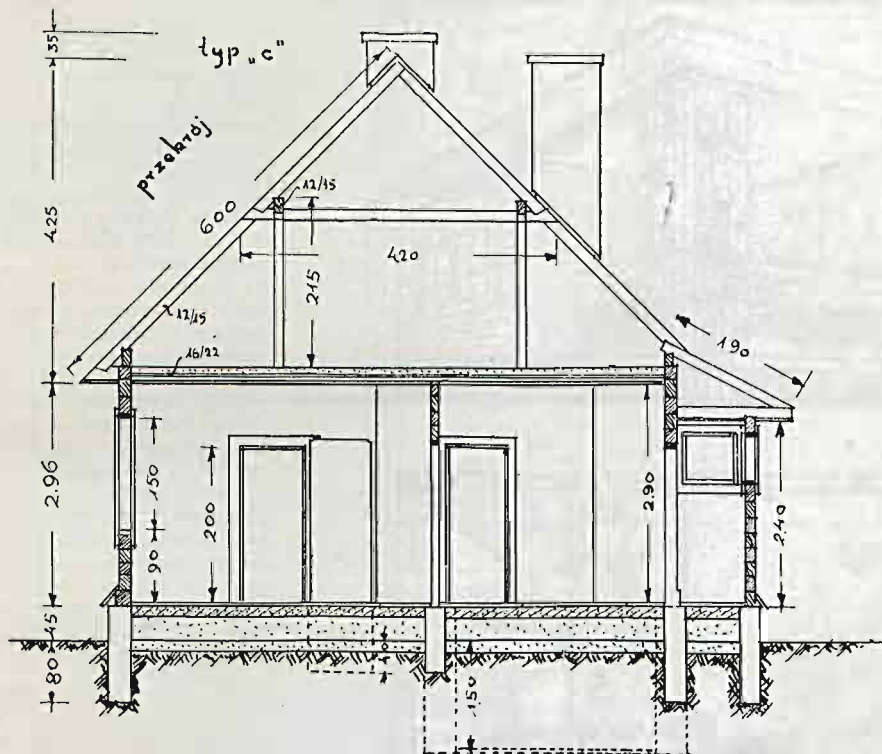
rys. 229

Opis techniczny:

Ściany zewnętrzne z bali 15 cm gr. wpuszczanych w słupki 15/18 cm. Od zewnątrz konstrukcja widoczna, malowana farbą przeciwogniową „Zagożdżon”. Strona wewnętrzna otynkowana na trzcinie. Ściany wewnętrzne z desek 5 cm gr. zbijanych na krzyż i otynkowane. Strop z belek drewnianych 16/22 cm. Dach kryty płytami

„Eternit” na łątach 5/6 cm. Podłoga z desek 36 mm na betonowej płycie izolowanej papą smołowcową. Piwniczka sklepiona kleinem.

Drzwi jednoskrzydłowe, płytowe o wym. 0,80 × 2,00, 0,70 × 2,00, 0,60 × 2,00. Okna podwójne, polskie, oszklone 2 mm szkłem.

rys. 230

Działka 664,29 m ² po zł. 5,40	zł. 3 587,17	Ogrodzenie	zł. 194,25
Cena domu	„ 9 500.—	Ogródek	„ ————
Instal. kanal. i wodoc. (WC, wanna z piec. i t. d.)	„ 1 761,75	Nabywca musi dokończyć ogrodzenie 21 m po zł. 3 i zrobić furtkę około zł. 50., zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury. Koszt prawdopodobny dołu zł. 500.	zł. 16 031,17
Połączenie z siecią wodoc.	„ 630.—		
Instalacja elektryczna	„ 358.—		

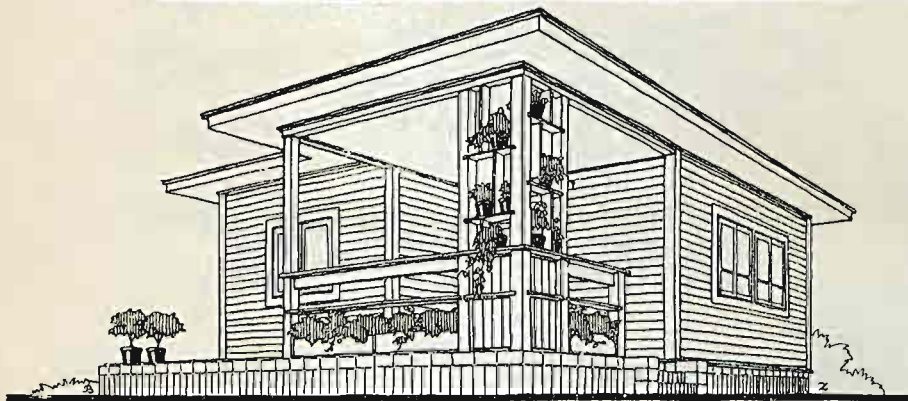
Wystawca i wykonawca
 „PRZEMYSŁOWO-BUDOWLANA SPOŁDZIELNIA INŻYNIERÓW
 KOMUNIKACJI“.

Warszawa, Wspólna 37.

Projekt arch. B. Zinserlinga. Warszawa.

Rozpoczęto budowę fundamentów dn. 17.VIII, pokryto dachem 23.VIII, ściany dn. 27.VIII. Wykończono 10.IX.32.

Dom drewniano-solomitowy na podmurowaniu. Dach płaski kryty papą bituminową. Zewnętrzne ściany szalowane deskami, wewnątrz solomit otynkowany. Powierzchnia zabudowania, wliczając i taras m^2 69,28. Wysokość pomieszczeń 2,73. Dom składa się z pokoju sypialnego m^2 12,30, pokoju stołowego m^2 14,15, kuchni m^2 6,86, łazienki m^2 4,48, sionki i spiżarki m^2 3,36, piwnica m^2 14. Razem powierzchnia użytkowa wszystkich pomieszczeń m^2 41,45, powierzchnia krytego tarasu 12,96. m^2 .

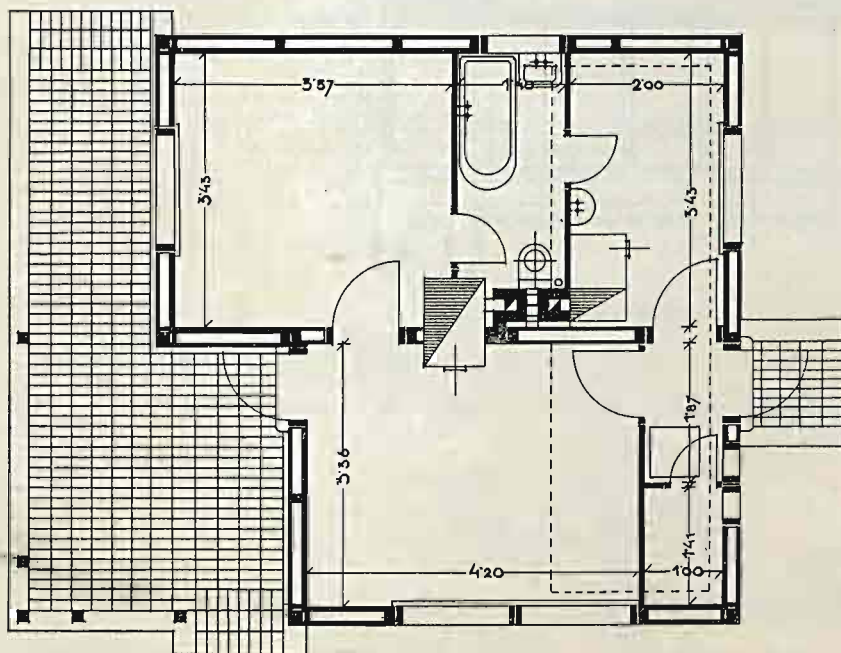
Opis techniczny.

Ściany o konstrukcji ramowej na podwalinie. Słupki 12×12 . Od zewnątrz konstrukcja obita szalówką $\times 1''$. Od wewnątrz płytami solomitowymi grub. 5 cm, otynkowane. Strop wykonany bez polepy z belek drewnianych 12×16 i 8×16 . Podsufitka — płyty solimitowe otynkowane. Dach szalowany deskami $1''$, pokryty podwójnie papą bituminową, okapy blachą cynkową Nr. 10. W pokojach i sionce posadzka klepkowa bukowa na ślepej podłodze. W kuchni i łazience podłoga ksylolitowa. Drzwi pokryte dyktą z dwóch stron. Drzwi frontowe z obramowanej płyty solimitowej. Okna podwójne, szkło łagrowe 2 mm. Kuchnia i piec systemu „Szejbera”. Instalacja elektryczna, kanalizacyjna, wodociągowa. Do łazienki i umywalki woda zimna i gorąca (z bojlera). Wewnątrz pomieszczenia pomalowane farbą klejową. Na zewnątrz farba olejna. Na fundamentach izolacja z papy klejonej podwójnie.

Działka 672,88 m^2 po zł. 5.40

	zł. 3 633.55
Cena domu	6930.24
Inst. kanal. i wodoc.	817.76
Połączenie z siecią wodociągową	zł. 630.—
Instalacja elektryczna	352.—
Dół gnilny	900.—
Ogrodzenie	163.50
Ogródek	—
	zł. 13 427.05

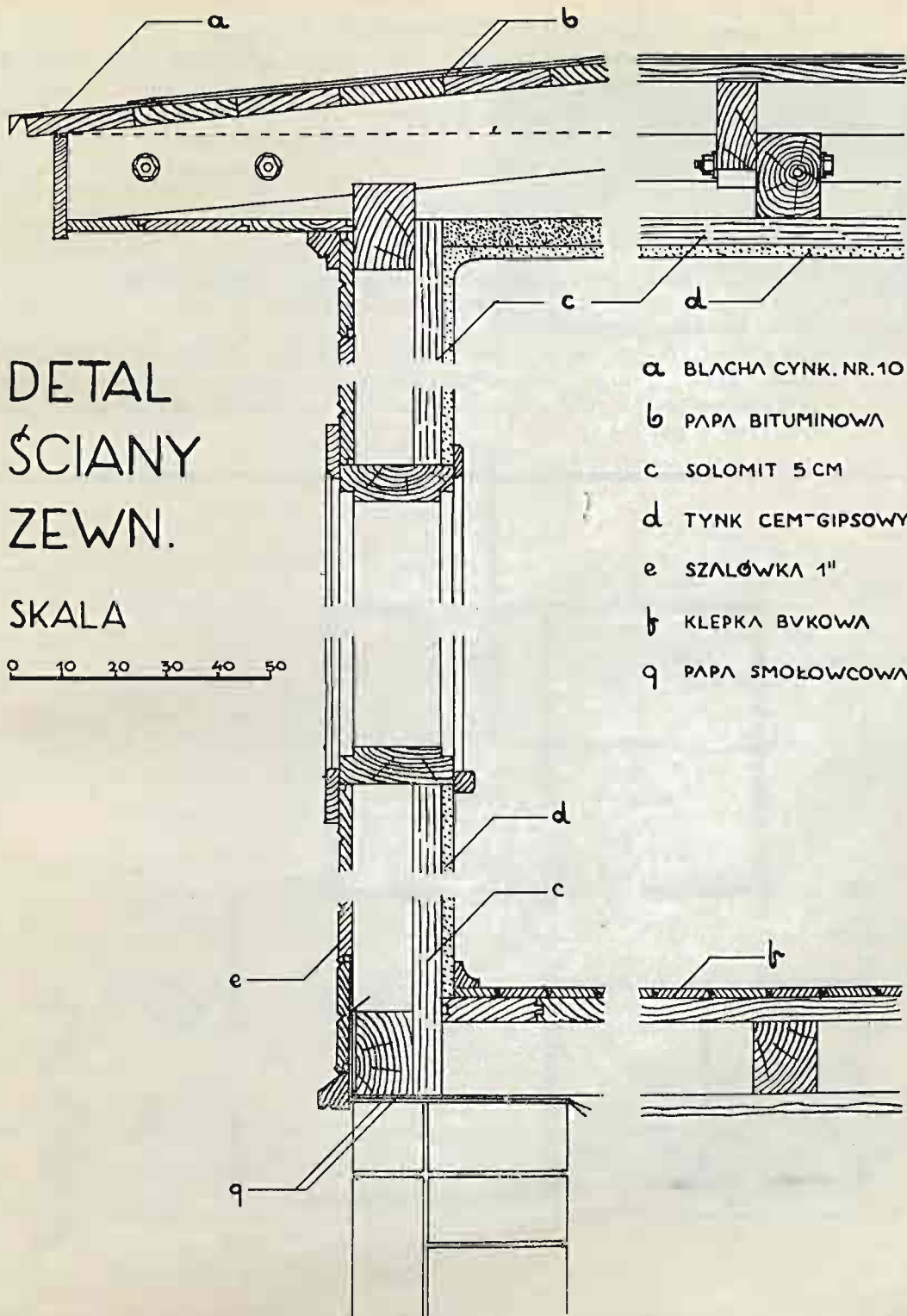
Nabywca będzie musiał dokończyć ogrodzenia m.51.ao zł. 3 i zrobić furtkę około zł. 50.

RZUT POZIOMY.

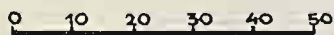
SKALA

DETAL
ŚCIANY
ZEWN.

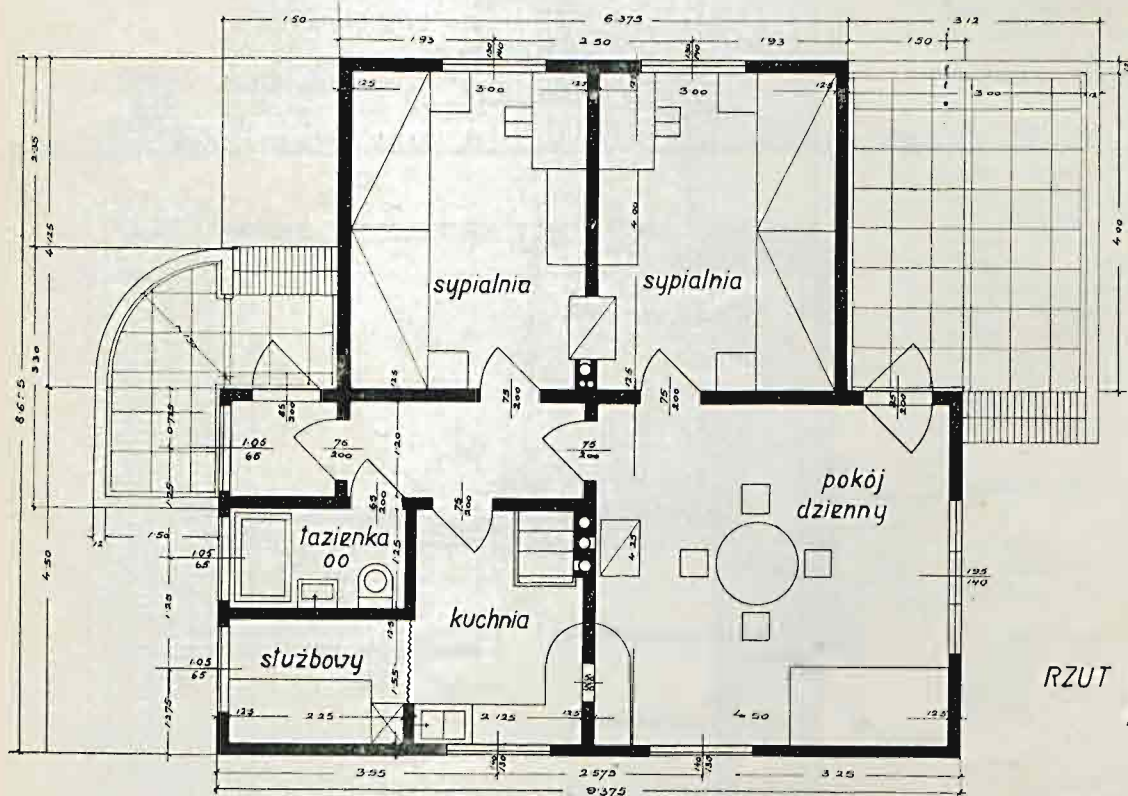
SKALA

- a BLACHA CYNK. NR.10
- b PAPA BITUMINOWA
- c SOLOMIT 5 CM
- d TYNK CEM-GIPSOVY
- e SZALÓWKA 1''
- g PAPA SMOŁOWCOWA

Wystawca

Inż. arch. FRANCISZEK KOPKOWICZ. Zakopane.

projekt: Zespołowe biuro arch. „Poradnia budowlana“ Inż. arch. Wa-
cław Weker, Krak. Przedmieście 32, tel. 612-00.Budowę wykonało: Przedsiębiorstwo robót inżynieryjno-budowl. Inż.
Franc. Kopkowicz. Warszawa, ul. Madalińskiego 42.Rozpoczęto budowę fundamentów dm. 9.VIII 1932 ścian parteru dn. 29.VIII
pokryto dachem dn. 5.IX wykończono dn. 13.IX.1932Dom drewniany na fundamentach betonowych częściowo podpiwniczony
z dachem drewn. o małym spadku kryty papą bitumiczną.Ściany zewnętrzne szalowane deskami, wewnątrz wyłożone dyktą (lub Varjagiem)
częściowo wyprawione. Powierzchnia zabudowania 68,49 m². Wysokość po-
mieszczeń 2,80 m.Dom składa się z 3-ch pokoiw, kuchni i alkowy dla służącej, przedpokoiu,
sionki oraz 2 tarasów parterowych. Razem powierzchnia użytkowa wszystkich
pomieszczeń 60,68 m², płytki piwniczka o pow. 13,48 m². W górnej części
poddasze o pow. 5,34 m².RZUT PARTERU
1:50

rys. 233.

Opis techniczny:

Ściany z desek 50 mm składanych pod kątem, oszalowane od strony zewnętrznej deskami szpuntowanymi grb 20 mm, izolowane papą, zaś od strony wewnętrznej izolowane tekturą N. 100., szalowane deskami 13 mm następnie wyłożone dyktą wzgl. Varjagiem (materiał izolacyjny cieplny).

Strop i dach o konstrukcji podobnej do konstr. ścian, półszalowania z desek 20 mm, zaś szalowanie dachu deskami szpuntowanymi 30 mm; dach pokryty podwójnie bitumina.

Podłogi w pokojach: posadzka dębowa na ślepej podłodze, zaś w innych ubikacjach ksyloolitowa.

Drzwi jednoskrzydłowe, okna podwójne oszklone szkłem 2 mm.

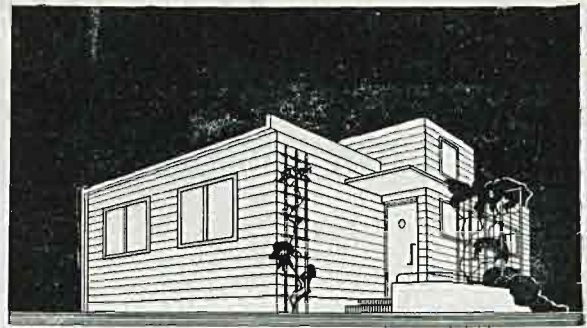
Piecy i kuchnia szrajberowskie z kafli stalowych emaljowane.

Budynek wyposażony w kompletne urządzenia sanitarne: kanalizacja, woda zimna i gorąca z użyciem bojlera. Oświetlenie elektryczne

Malowanie olejne ścian i stolarszczyzny. **Koszt domu bez instalacji 8000 zł.**

Działka 643,72 m ² po zł. 5.40	zł. 3 476.09
Cena domu	„ 8 602.50
Instalacje kanal. i wodoc. wana, WC, zlew	„ 1 195.65
Instalacja elektryczna	„ 435.—
Połączenie z siecią kanalizacyjną	„ 630.—
Dół gnilny	„ 960.—
Ogrodzenie	„ 181.19
Ogródek	„ 500.—
	zł. 15 980.24

Nabywca musi dokończyć ogrodzenie 19 m po zł. 3, zrobić furtkę około zł. 50 i zaopatrzyć inst. elektryczną w armatury.

poradnia architektoniczna

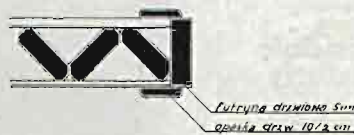
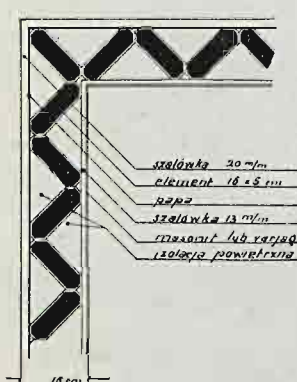
rys 234.

UWAGI DOTYCZĄCE WSZYSTKICH KOSZTORYSÓW.

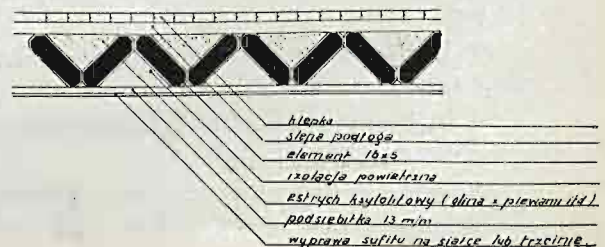
1. Cena 5.40 za m² składa się z 2 zł. ceny gruntu oraz 3 zł. 40 gr., stanowiących stosunkowy udział w ogólnych kosztach prowadzenia drogi, wodociągu, oświetlenia i t. p.
2. Oprócz sum wyliczonych przy każdym domku nabywca winie będzie opłacić koszty aktu prze-właszczenia i hipoteki—około 250 zł.
3. Zastrzega się omyłki i opuszczenia.

ŚCIANY I STROPY systemu inż. Fr. Kopkowicza.

ściana

strop międzypiętrowy

rys. 235

Wnętrza i ogródki

Meble z fabryki Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka, Warszawa Grzybowska 25.

Stół prostokątny 160 zł., 4 krzesła po 110 zł., fotel typ R z wyściełaniem 350 zł., tapczan 290 zł., stolik okrągły 120 zł., fotel Nr 7005/31 fig b 175 zł., żardiniera 130 zł., lampa 110 zł., 2 łóżka nikielowane z materacami metalowymi po 290 zł., stoliczek nocny 110 zł., fotel Nr 7005/31 fig 7 145 zł., szafa 580 zł., 3 krzesła składane po 30 zł., pulpit 150 zł., 2 taborety po 54 zł., 2 ramiączka do ubrań po 5 zł., wieszak z półką 60 zł.

Sciany łazienki wyłożone bajerytem z firmy „Bajeryt”, Warszawa Jasna 8. za cenę 175 zł.

Podłoga w łazience z fabryki wyrobów gumowych „Wolbrcm” Sp. Akc., Warszawa Wierzbowa 8.

Lampy z fabryki A. Marciniak, Warszawa Wronia 23.

Instalacje wodociągowo kanalizacyjne za cenę 640 zł. i ogrzewanie centralne za cenę 1.800 zł. wykonała f-ma „Termotechnika” Warszawa Żelazna 89.

Instalacje elektryczne wykonał za cenę 420 zł. B. Pierzchała, Warszawa Marszałkowska 117.

Kuchnia syst. Szrajbera wykonana przez f. „Karol Szrajber” Sp. z o. o. W-wa, Grójecka 33 tel. 9.20.33.

Roboty malarskie wykonał R. Ożarzewski

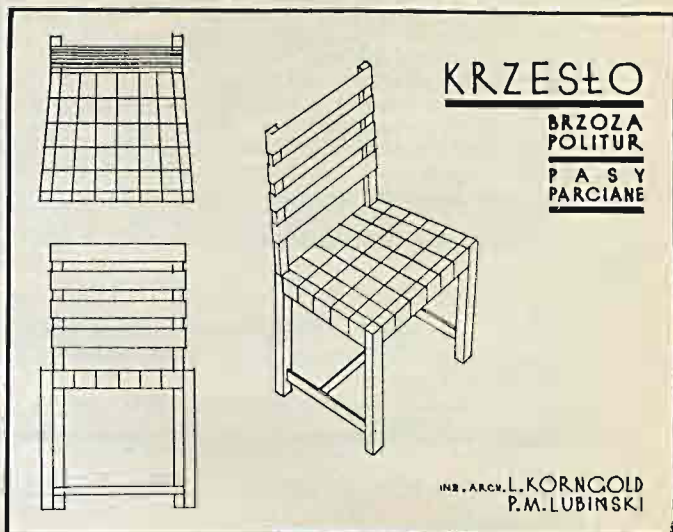
Meble wykonane przez **Spółdzielnię „Ład”** proj. arch. Romana Schneidra.

1) **Pokój mieszkalny.** Meble z sosny jasno - palonej i matowanej, cena kompletu zł. 740.

2) **Pokój pana.** Sosna ciemno-palona-matowana — cena zł. 850.

3) **Alkova pani.** Sosna jasno palona i matowana cena zł. 740.

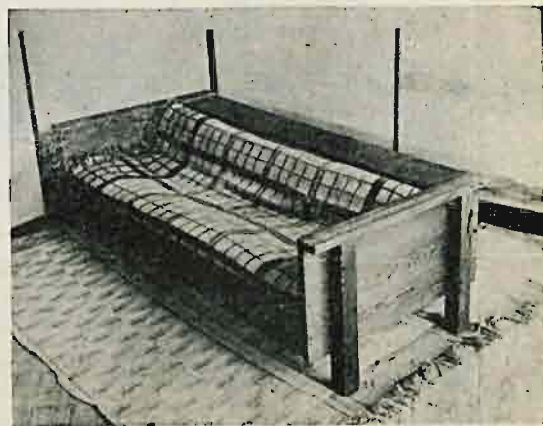
Wyroby ceramiczne, makaty i kilimy dostarczone przez Spółdz. „Ład”.

rys. 236

Emalje lakierowe z chem. fabr. Dr. Rattner, Warszawa Em. Plater 10.

Fasada domu z felzytynu wykonana przez f-mę „Felzytyn i Trocal”, Warszawa Widok 5.

rys. 237

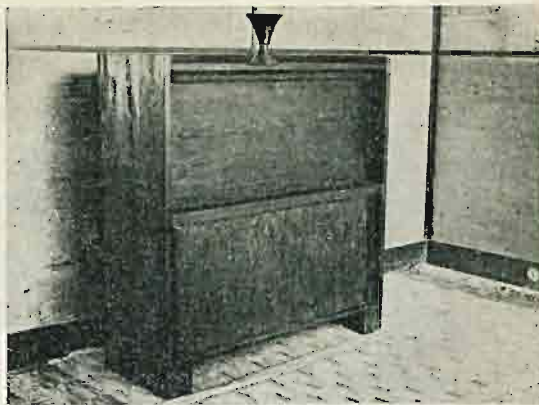
Kanapa — łóżko

projektował
arch. Szneider
wykonała
Spółdz. „Ład“

rys. 238

Siedzisko

Kredens — stół

rys. 239

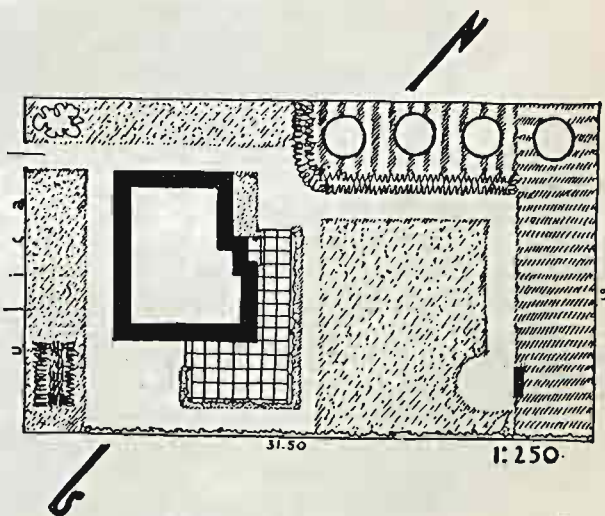
Instalacje elektryczne wykonała firma L. Węgrowski — Warszawa.

Instalacje wodociągowo - kanalizacyjne wykonała firma W. Langner, J. Adamczyk i S-ka—Warszawa.

4 Połączenia wodoc. wykonane przez Magistrat m. st. Warsz. — Instalacje wodociągowe wykonała f. „Strop” za cenę zł. 248; klozet „Alba” — zł. 120, lavabo betonowe — 450 zł. wanna żeliwna emalj. — 240 zł. Instalacje elektryczne f. „Strop” za cenę zł. 260. Piec kaflowe białe — zł. 475. Kuchnia kaflowa biała — zł. 200 roboty malarskie f. „Strop” — zł. 395.

Tapczan w cenie zł. 320 i kozetka w cenie 140 zł. dostarczyła f. Knippenberg.

Ogródek w/g proj. inż. arch. Stanisława Garlińskiego, wyk. Jadwiga Toeplitzówna. Otrębusy.

Ogródek na działce N 4.

rys. 240

DOM NA DZIAŁCE N. 4 (eksponaty).

I. **Poradnia Architektoniczna.** Dyżury i wycieczki pod fachowym kierownictwem w godz. 11 — 2 i 3 — 6.

II. **Zestawienie przekrojów i przewodnictwa ciepła,** ścian różnej konstrukcji (z uwzględnieniem domów na wystawie) — ułożył inż. arch. Leonard Tomaszewski przy współudziale inż. Ludwika Merkla.

III. Wystawa planów architektonicznych

1. Arch. arch. Gutt Romuald i Jankowski Józef — Warszawa.
Dom 3 izbowy, parterowy, drewniany. Cena 3.000 zł. z instalacjami 4.500.
2. Arch. Lipska Irena — Warszawa.
Dom 4 izbowy, parterowy, drewniany. Cena bez instalacji 5 200 zł.
3. Arch. arch. Rotberg Stanisław i Wawelberg Jan — Warszawa.
Dom parterowy przewidziany piętrowy do rozbudowy ,od 2-ch izb do 4-ch, z cegły. Cena od 6 000 do 10 000 zł.
4. Prohaska Włodzimierz i Jędrzejewski Tadeusz. Gdynia — Wzgórze Focha.
Dom parterowy. 2 izbowy, drewniany. Cena zł. 6.349. z instalacjami.
5. Arch. arch. Rotberg Stanisław i Wawelberg Jan — Warszawa.
Dom parterowy, przewidziany piętrowy od 2-ch izb do 6-ciu, z cegły. Cena od 6 500 do 7 500 — 12 000 zł.
6. Arch. Garliński Stanisław — Gdynia, Wzgórze Focha.
Dom parterowy 3 izbowy, drewniany. Cena 7 000 zł. (bez instalacji)..
7. Arch. arch. Prohaska Włodzimierz i Jędrzejewski Tadeusz. Gdynia — Wzgórze Focha.
Dom parterowy, 3-izbowy drewniany; Cena zł. 7310 z instalacjami.
8. Arch. Maciejewski Eugenjusz. Gdynia.
Dom parterowy, 3¹/₂ izbowy drewniany. Cena 7500 z instalacjami.
9. Technicy budowlani — Mieczysław Tarłowski i Henryk Milej.
Dom parterowy o szkieletie drewnianym, ściany wypełnione płytami Muroblok, 4-ro izbowy. Cena obiektu 8 900 zł. razem z instalacjami.
10. Arch. Colonna Bronisław — Warszawa.
Dom parterowy 3 izbowy, drewniany. Cena 8 500 zł.
11. Tadeusz Miazek, Karowa 5, m. 50.
Dom parterowy, murowany 3-izbowy. Cena 9,500 zł. z instalacjami.
12. Arch. arch. Gutt Romuald i Jankowski Józef — Warszawa.
Dom parterowy, 4 izbowy drewniany. Cena 9 800 z instalacjami — 12 770 zł.
13. Arch. Eychhorn Fr. Warszawa.
Dom parterowy, 3 izbowy, drewniany. Cena 10 200 zł. (bez instalacji).
14. Technicy budowlani Tarłowski Mieczysław i Milej Henryk.
Dom piętrowy 4-izbowy, drzewo wypełnione murobkiem. Cena 10 250 zł.. z instalacjami.
15. Arch. Garliński Stanisław. Gdynia.
Dom parterowy 4 izbowy, drewniany. Cena 11 000 zł. (bez instalacji).
16. Arch. Garliński Stanisław — Gdynia.
Dom piętrowy 4-0 izbowy, drewniany. Cena 11 500 zł.
17. Arch. Tomaszewski Leonard — Warszawa.
Dom parterowy 4-0 izbowy, z cegły. Cena 12 000 zł.
18. Arch. Colonna Bronisław — Warszawa.
Dom parterowy, 4-0 izbowy, drewniany. Cena 12 000 zł.
19. Arch. Dygat Antoni — Warszawa.
Dom 1-piętrowy, 5-0 izbowy, drewniany. Cena 12 000 zł.
20. Arch. arch. Lubiński Piotr i J. Nagabczyński — Warszawa.
Dom 1-piętrowy 6-0 izbowy drewniany. Cena 12 000 zł.
21. Arch. arch. G. Margulies i S. Szrajerówna — Warszawa.
Dom 1-piętrowy 4-0 izbowy, drewniany. Cena 12 800 zł. razem z instalacjami.
22. Arch. arch. G. Margulies i S. Szrajerówna — Warszawa.
Dom parterowy 4-0 izbowy drewniany. Cena 13 150 zł. z instalacjami.
23. Arch. arch. Oderfeld i Paradistal — Warszawa — Bagatela 15.
Dom parterowy 4-izbowy drewniany. Cena 12.000 z instalacjami.

25. Arch. arch. Oderfeld i Paradistal — Warszawa.
Dom piętrowy, 4-izbowy drewniany — 12.000 z instalacjami.
26. Jadwiga i Jerzy Nagabczyńscy Warszawa Mianowskiego 15.
Dom drewniany, piętrowy, 4-izbowy. Cena 12.000 z instalacjami.
27. Arch. Maciejewski Eugenjusz — Gdynia.
Dom piętrowy, 5-izbowy, drewniany. Cena 12.000 z instalacjami.
„Poradnia Budowlana“ Zespołowe Biuro Architektoniczne Krak.-Przedmieście 32
tel. 612-00 podaje następujące projekty:
28. Inż-arch. J. Poznańska, dom drewniany 3-izbowy, parterowy ze strychem i piwnicą. cena zł. 10.000 bez instalacji.
29. Inż-arch. Goldberg i Rutkowski, dom drewniany parterowy, 3-izbowy bez inst. zł. 8.500.
30. Inż. arch. arch. Goldberg i Rutkowski 3-izbowy z alkową drewniany, bez instalacji. zł. 8,500.
31. Arch. arch. M. Goldberg i M. Rutkowski 5 izbowy dom drewniany piętrowy, cena bez instalacji zł. 14.000.
32. Arch. Mączyński Franciszek. Kraków, Mikołajska 6 — week-end-hous.
Dom drewniany, jednoizbowy, parterowy. Cena 8,000 zł.

IV. **Materiały budowlane** używane w Holandji zebrał i wystawił dla celów informacyjnych inż. arch. **Tadeusz Berlinerblau**.

Cegła.

Gatunek i wymiar cegły holenderskiej nie jest unormowany przepisami. To też zarówno pod względem koloru (od białego do ciemno brunatnego) jak gatunku i wielkości istnieje wielka różnorodność cegły. Zastosowanie cegły jest różnorodne — używa się jej nie tylko na mury ale też na fasady, wnętrza i drogi.

1 — 15 Cegły fasadowe.

16 — 18 Cegły używane na parapety okienne.

Marmury.

1. Calacatta. 2. Blauc cair. 3. Rosé Aurore. 4. Violette de Brocat. 5. Taron Baige. 6. Comblanchien. 7. Rosé vert de Bohème. 8. Duitsch Edellbrood. 9. Rouge Griotte. 10. Bisjourdau. 11. Vert Antique. 12. St. Anna Marmer. 13. Portor. 14. Blue Turquin. 15. Malplaquet. 16. Rouge Tout vaneut. 17. Gepolijste Hardsteen. 18. Witte Travertin. 19. Bruine Travertin.

Szkło.

42 rodzaje szkła.

Materiały izolacyjne

1 — 2 Korek.

3 Mazonit.

Przetwór drzewny używany jako izolacja cieplna. Materiał łatwy do piłowania można go malować i wbijać gwoździe.

4 — 5 Isolatie-Board.

Materiał ten zrobiony z prasowanych trocin drzewnych nieprzepuszczających wody, jest lekki daje się piłować i malować. Używa się do wykładania ścian i sufitów.

7. Płyta celoteksu.

Materiały bitumiczne do krycia dachów:

Linoleum

Katalogi z próbami linoleum.

1 — 2 — 3. **Skałodrzew** na podłogi, listwa przyścienna z aluminium, ściana wyłożona płytami bakelithu na asbescie.

1 — 2 — 3. **Próbki gumy** używanej na podłogi.

Narożniki metalowe pod tynk.

Fotografie różnych konstrukcji.

5

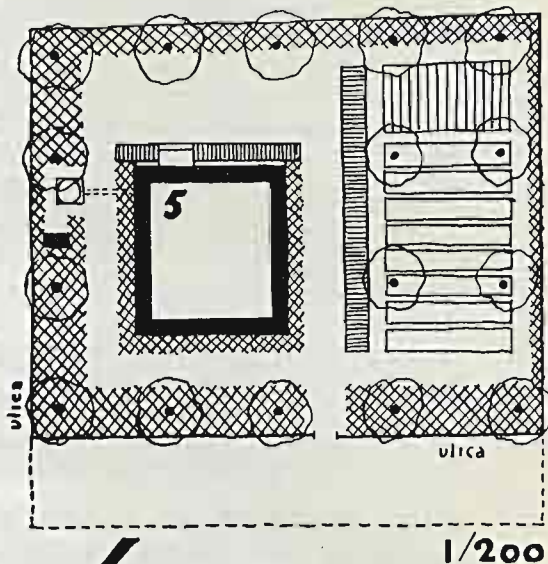
Instalacje wodociągowe i kanalizacyjne wraz z dołem biologicznym za cenę zł. 1150 przeprowadziła firma Arkuszewski i Ska w Warszawie. Piece i kuchnie systemu „Szrajbera” pobudowane przez firmę Karol Szrajber Sp, z o, o, Warszawa, Grójecka 33, tel. 9-20-33. Instalacje elektryczne przeprowadzono za cenę zł. 194.

Dach pokryty materj. izol. „Conco” przez firmę inż. Stankiewicz i S-ka w Warszawie.

Projekt ogródka inż. arch. **W. Prochaska i Jędrzejewskiego**. Wykonanie wraz z dostarczeniem roślin — zakład B. Gałczyńskiego i J. Ślaskiego w Piasecznie.

DOM NA DZIAŁCE Nr. 5 (eksponaty).

Maszyny do szycia „Tatra” — **Łucznik** Sp. z o. o. Traugutą 2, tel. 291-75.
4 typy maszyn od zł. 375

rys. 241

6

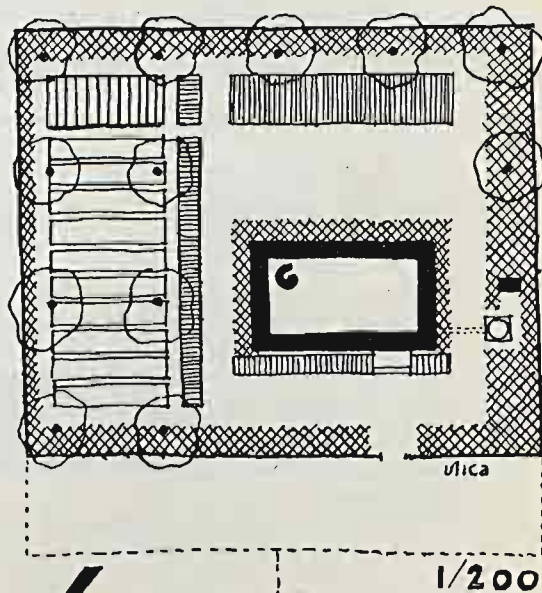
Meble projektowane przez Biuro Arch. **W. Prochaska i T. Jędrzejewski** w Gdyni, wykonane przez stolarnię mechan. Michał Kreński w Starogardzie. Meble wykonane z drzewa sosnowego, cena kompletu 1292 zł.

Instalacje wodociągowe i kanalizacyjne (klozet, zlew, prysznic, doł biologiczny i t. d.) za cenę zł. 877 wykonała firma Arkuszewski i Ska. Piece i kuchnie systemu „Szrajbera” pobudowane przez firmę Karol Szrajber, Sp, z o, o, Warszawa, Grójecka 33, tel. 9-20-33.

Instalacje elektryczne przeprowadzono za cenę zł. 154.

Dach pokryty materj. izol. „Conco” przez firmę inż. Stankiewicz i S-ka w Warszawie.

Projekt ogródka Biuro Arch. **W. Prochaska i T. Jędrzejewski** w Gdyni. Ogródek wykonany wraz z dostarczeniem roślin i drzewek przez zakład B. Gałczyńskiego i J. Ślaskiego w Piasecznie.

rys. 242

Biuro Arch. **W. Prochaska i T. Jędrzejewski** oraz Firma **M. Kreński** wybudowali pierwszą serję domków tej konstrukcji (5 i 6) dla **T. B. D.** — Miejskiego T-wa Budowy Domów w Gdyni, budującego osiedle mieszkaniowe na miejskich terenach w Gdyni.

Umeblowanie domu projektowane przez arch. B. Brukalską (Poradnia Dom i Ogród) i inż. arch. S. Brukalskiego.

Meble wykonane przez f. W. Ostrowski, Leszno 50, m. 21.

stół	38.—
4 krzesła po 13.20 (+ wyplatanie 6)	76.80
2 taborety po 8.80 (+ „ 5)	27.60
kredensik 88.—	108.—
listwa na talerze	22.—
szafa	110.—
stoliczek nocny	33.—

Płotek dla dziecka wypożyczany do domów przez Robotnicze T-wo Przyjaciół Dzieci. (I-szy miesiąc 10 zł następne po 3 zł) wykonywany przez J. Gajewski, Pańska 94,

Meble koszykowe wykonane przez pracownię koszykarską Tow. Opieki nad Ociemniałymi. Wolność 4, tel. 11-85-36.

fotel	35.—
fotel z wałkiem	40.—
koszyczek dla niemowlęcia	7.—
wózek na zabawki dzieciinne	5.—

drobne wyroby koszykarskie i szczotkarskie mają ceny umieszczone na przedmiotach.

Meble kuchenne wykonane przez spółdzielnię pracy „Stolarz”, ul. Krasińskiego Nr. 18, m. 83, tel. 11-10-93.

szafka	61.—
stół	37.—
półka	20.—
półka mniejsza	13.—

tapczan do spania cena zł. 95 wykonany przez f. Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka, Tow. Akc., Grzybowska 25, tel. 683-15.

Lampy f. A. Marciniak S. A. Złota 49, tel. 260-76.

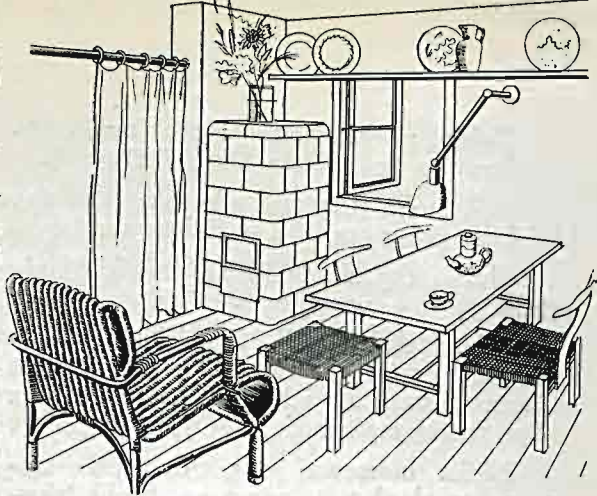
lampa wisząca Nr. 3903	17.70
kinkiet niklowany Nr. 2168	22.—
3 oprawki porcelanowe Nr. 20777	
po 5 zł.	15.—
lampa wisząca kuchenna Nr. 20720	12.—
lampa biurkowa Nr. 20892	24.—
kinkiet na zewnątrz Nr. 20934	12.—

Ściany przy tapczanie obite jutą wzorzystą z Przędzalni i Tkalni Juty „Warta” S. A. Warszawa, ul. Mazowiecka 3, cena 1 mb. juty szer. 1,30 m — 3.50.

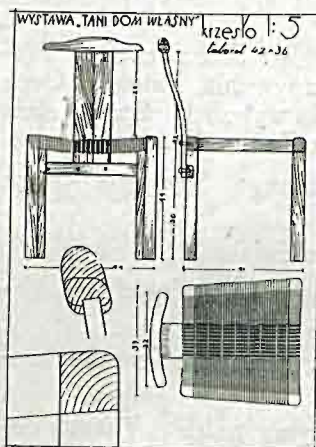
Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego dostarcza: kotary, poduszki, serwetki i ceramikę, które mają ceny umieszczone na przedmiotach.

Inne drobne przedmioty, użyte do urządzenia mieszkania, mają kartki z firmą i ceną.

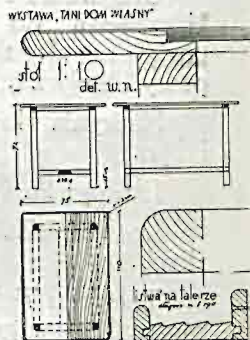
Łóżeczko dzieciinne projektowane przez arch. N. Jankowską (poradnia Dom i Ogród) wykonane przez stolarnie R.T.P.D. — 40 zł. piec i kuchnie syst. „Szrajber” pobudowane przez f. Karol Szrajber’,

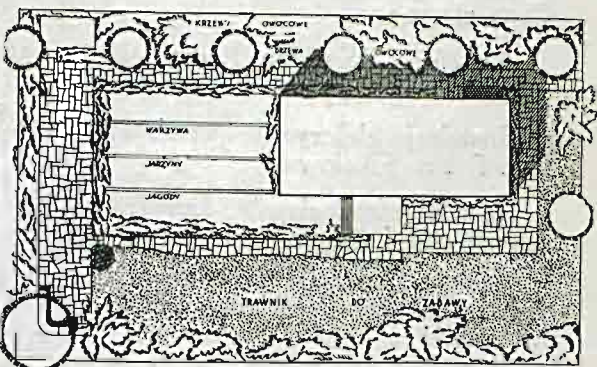
Rys. 243

Rys. 244

Rys. 245

Rys. 246

Ogródek projektowany i wykonany przez B. Brukalską i J. Toeplitzównę (poradnia Dom i Ogród). Osadnik bezwonny syst. Inż. Karscha wykonany przez f. Wł. Karsch i H. Rukajżo (dla ilości nie przewyższającej 8 mieszkańców, za cenę 420 zł.

Buda dla psa pr. arch. G. Marguliesówny wyk. J. Zahrt, przed.-bud, za cenę zł. 200. pies (dog) dostarczony przez „Dom Zarobkowy” w Oryszewie.

Mebłe projektowane przez arch. N. Jankowską (poradnia Dom i Ogród).

Stół, stolik (175 zł.), 4 krzesła (240 zł.), kredens półka 300 zł., — jesionowe.

Biurko 175 zł., półki na książki 95 zł., stolik 75 zł. — orzechowe.

Zakład stolarski K. Nowickiego, Obzowa i. części metalowe H. Hillebrandt Czerniakowska 215 i Konrad Jarnuszkiewicz i Sp., roboty tapicerskie: R. Okoń, Wilcza 27.

Łóżka zesuwane 295 zł., Łóżko-tapczan 202 zł., Łóżko okrętowe, Stolik lakierowany, Podnózek. Konrad Jarnuszkiewicz i Sp.

Urządzenie kuchni: Stół z szafką, Półki, Deska do zmywania, stołek. Cena kompletu zł. 190, wykonała Spółdzielnia pracy „Stolarz“, Żoliborz—Kraśińskiego 18.

Naczynia kuchenne: Krzysztof Brun i Syn.

Lampy: A. Marciniak, S. A.

Koszyki: Zakład Ociemniałych w Łaskach.

Tkaniny: Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego.

Maszyna do szycia marki „Tatra“ dostarczona przez f. „Łucznik“ Traugutta 2. Cena zł. 560.

Detefon „Polskiego Radja“ Zielna 30 w/m. Cena zł. 39.

Instalacje elektryczne za zł. 415 wykonała f. Fr. Sokołowski.

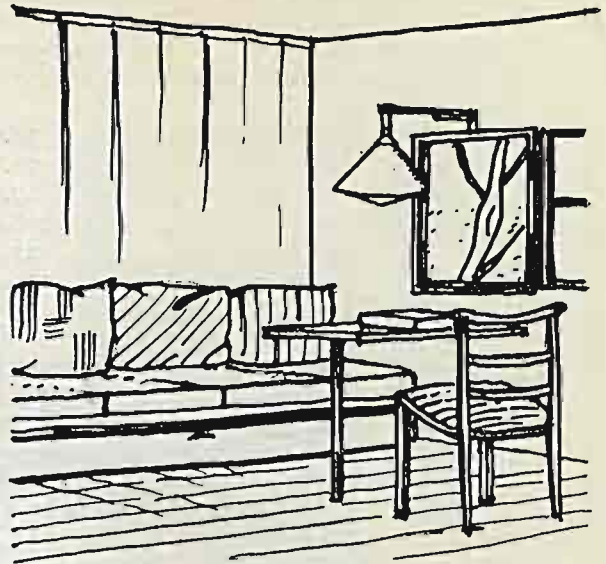
Instalacje wodociągowo-kanalizacyjne firma „Woda i Ciepło“ za cenę zł. 1570.

Ścierki i ręczniki kuchenne Częstochowskie Zakłady Włókienne „Stradom“ ul. Moniuszki 2.

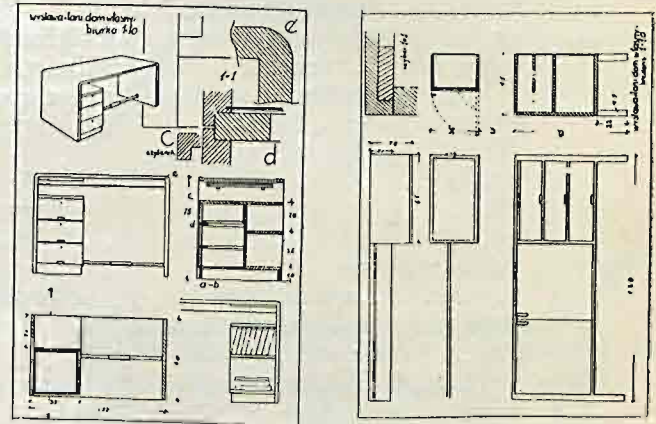
Ogródek projektowany i wykonany przez B. Brukalską i J. Toeplitzównę (poradnia Dom i Osiedle).

Rośliny dostarczone przez f. „Zassów“, Warszawa, pl. Inwnlidów Nr. 10—Żoliborz.

2 śmietniki szafowe syst. inż. ogr. Leberecht Migge wykon. A. Małczak w Brwinowie.

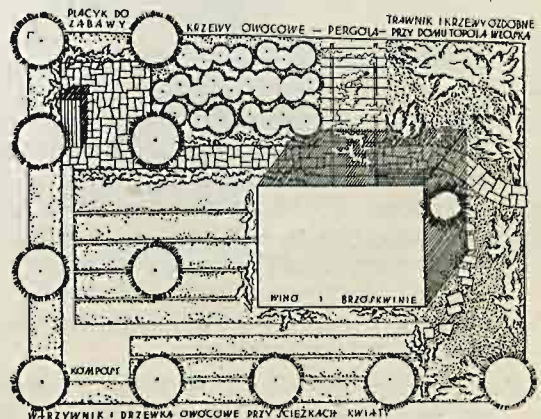

rys. 247

rys. 248

rys. 249

Pracownia
29-VII-32

rys. 250

9 Meble szkieletoowo-plytowe pomyslane i wykonane przez arch. J. Stefanowicza w zakładzie budow. i urządzeń wewnątrz St. Sienicki i J. Stefanowicz inż. architektki

cena tapczanu z szafką . . .	200.
„ tapczanu zwykłego . . .	175.—
„ kanapki	225.—
„ fotelu	150.—
„ stołu od . . . . . 60 do 90 .—	
„ biurka większego	225.—
„ „ „mniejszego	200.—

Tkanina meblowa z przędzalni i tkalni juty „Warta”.

Meble firmy Thonet projektu inż. St. Sienickiego wykonano w zakładzie stolarskim W. Ostrowski, Warszawa, ul. Leszno 50.

Detefon „Polskiego Radja” (Warszawa — Zielna 30) za cenę 39 zł.

Pręty mosiężne z F-my Morantowicz Instalacje: kuchnię z kociołkiem do centralnego ogrzewania dostarczyła F-ma Herzfeld i Viktorius.

Grzejniki: Starachowickie Zakł. Górń.

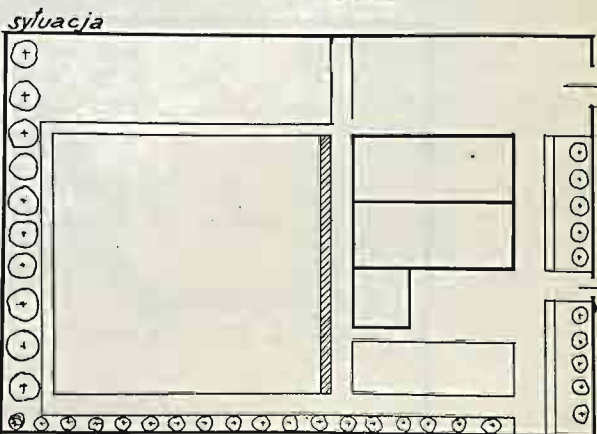
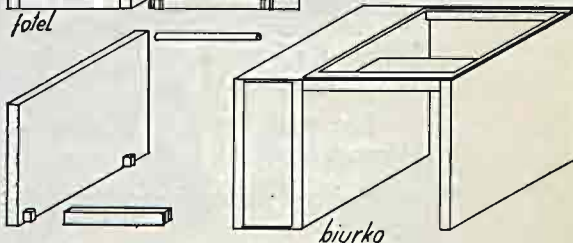
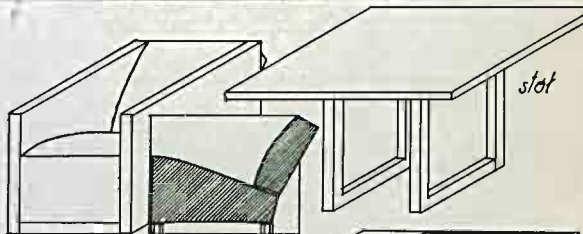
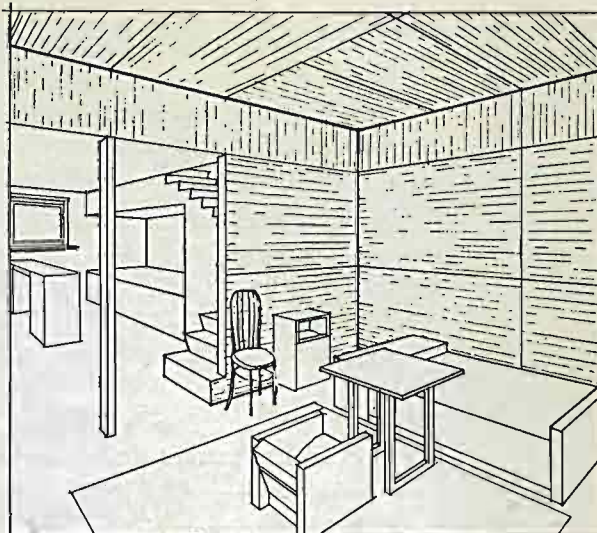
Obicia wyrobu własnego f. J. Franaszek Sp. Akc. w Warszawie (Fabr. Obić papierowych).

Lampy z F-my Marciniak.

Instalacje wodociągowe — inż. Jan Stefanowicz.

Instal. Elektryczne inż. Alojzy Rybka.

Ogródek w/g projektu inż arch. J. Stefanowicza, wykonała f. „Zassów”. Warszawa, Pl. Inwalidów 10, cena ogródka wraz z roślinami 350 zł.

KONCESJONOWANY ZAKŁAD
ELEKTROTECHNICZNY
ST. MICHNOWSKI

WARSZAWA, AL. 3-go MAJA Nr. 2.
TELEFON 310-57.

WYKONYWA
INSTALACJE
ELEKTRYCZNE
SIŁY I ŚWIATŁA

CENY KONKURENCYJNE
OFERTY NA ŻĄDANIE

rys. 251

10

Meble wykonane przez fabrykę mebli O. Pfefferkorn w Bydgoszczy, Warszawa Bielańska 4.

Projekty mebli wykonane częściowo przez f-mę O. Pfefferkorn, częściowo przez arch. L. Korngolda i P. M. Łubińskiego.

Pokój mieszkalny: kredens 985 zł., stół 410 zł., 6 krzesel po 64 zł., tapczan 470 zł., półka 145 zł., fotel-leżak 460 zł., stolik 225 zł., stół 300 zł., fotel 195 zł.

Sypialnia: 2 łóżka po 290 zł., 2 nocne stoliczki po 100 zł., stolik toaletowy z lustrem 100 zł., taboret 35 zł.

Garderoba: szafa 4 drzwiowa na ubrania i bieliznę 850 zł.

Pokój dziecinny: łóżko, stół 100 zł., półka 120 zł., 2 krzesła po 48 zł.

Taras: stół 65 zł., ławka i 2 krzesła 280 zł.

Zasłony na okna po 25 zł. z firmy O. Pfefferkorn.

Detefon „Polskiego Radja“ Warszawa ul. Zielna 30. za zł. 39.

Instalacje wodociągowo-kanalizacyjne wykonał Krajowe Tow. Budowlane „Katebe“, Warszawa Sienkiewicza 3.

Lampy z f-my A. Marciniak, Warszawa Wronia 23.

Roboty malarskie wykonała f-ma „Katebe“.

Szkła do konstrukcji żelbetowych marki „SUNFIX“

Szyby wystawowe.

Szkła do samochodów.

Roboty szklarskie.

Lustra.

Najsolidniej i najtaniej tylko w firmie:

FABRYKA LUSTER,
PRZEDSIĘBIORSTWO
ROBÓT SZKLARSKICH

JAN SZULC

W A R S Z A W A

Biuro: ul. Nowy-Świat Nr. 59, telefon 765-94

Fabryka: ul. Solec Nr. 26, telefon 9-62-32

Wytwórnia piecy kąpielowo-gazowych

„D J A N A“

Sp. z o. o.

Warszawa, ul. Chłodna 29, telefon 262-25

poleca

gwarantowane piece kąpielowo-gazowe

„D J A N A“

wieloczerpalne i jednoczerpalne ciśnieniowe

Największa i najstarsza w kraju

fabryka obić papierowych

„J. FRANASZEK“ Sp. Akc.

W A R S Z A W A

ROK ZAŁOŻENIA 1829

KAPITAŁ ZAKŁADOWY ZŁ. 4.284.000.—

MEDAL ZŁOTY W PARYŻU 1922

NAJWYŻSZE ODZNACZENIE na P.W.K. 1929

Magazyny detaliczne:

KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 15, TELEFON 601-72

ALEJE JEROZOLIMSKIE 33, „ 9-01-78

STAŁE ZAOPATRZONE W OSTATNIE NOWOŚCI

Instalacje wodociągowe f. W. Langner i J. Adamczyk za cenę zł. 769; instalacje elektryczne f. Lech Węglowski — zł. 320, roboty malarskie firma Epstein — Waliców 12.

Meble dostarczono przez f. B-cia Jabłkowscy, Warszawa, ul. Bracka 23 oraz B-cia Koerpel, Warszawa, ulica Marszałkowska 151, jak również lampy, naczynia kuchenne, firanki i tkaniny. Detelefon i amplifon f. „Polskie Radio“ za cenę zł. 125. Ogródek w/g projektu inż. ogr. Wiktora Oleksińskiego wykonała f. „Zassów“ (Zakłady Ogrodnicze i Szkołki hr. Tadeusza Łubieńskiego w Zassowie, woj. Krakowskie, Oddz. w Warszawie pl. Inwalidów 10). Wykonanie wraz z dostarczaniem roślin 600 zł.

Ogródek w/g projektu B. Brukalskiej (Poradnia Dom i Ogród).

Detefon „Polskiego Radja” Warszawa Zielna 30 za cenę 39 zł.

piece i kuchnie syst. „Szeiber“ pobudowane przez firmę „Karol Szrajber“ Sp. z o.o. Warszawa ul. Grójecka 33. tel. 9-20-33.

W ogródku **Towarzystwo Pszczelniczko-Ogrodnicze** Warszawa, Wiejska 12 usta-
wiło:

2 ule Warszawskie cena 48 zł.

1 ul. amerykański „ 42 zł.

W domku Nr. 12 ekspozycji Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej:

Typy małowieloletnich jednorodzinnych domków szeregowych

1). inż. arch. St. Brukalski

2). „ „ Br. Zborowski

3). zespół „U“

4). zespół „U“ — **Studjum rozwiązania bloku małowieloletniego z ogródkami działkowymi wewnątrz bloku** pozostającymi do dyspozycji spółdzielni.

Opracowanie przez arch. arch.: J. Chmielewskiego, St. Filipskiego, Br. Kuleszę, M. Morsztynkiewiczową, L. Tomaszewskiego, J. Żakowskiego.

BIURO INŻYNIERSKIE

„TERMOTECHNIKA“

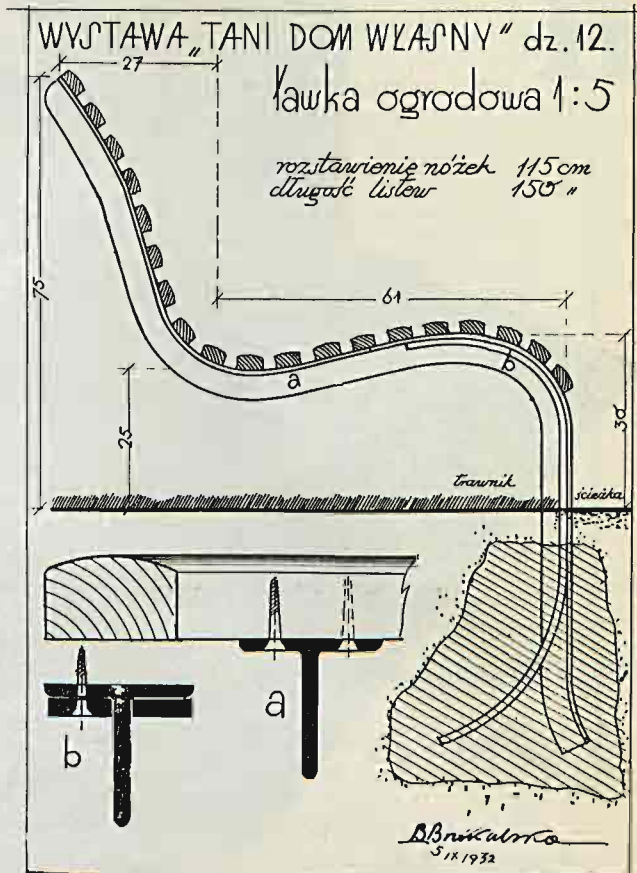
SP. Z O. O.

WARSZAWA, ŻELAZNA 89

TELEFON 281-11.

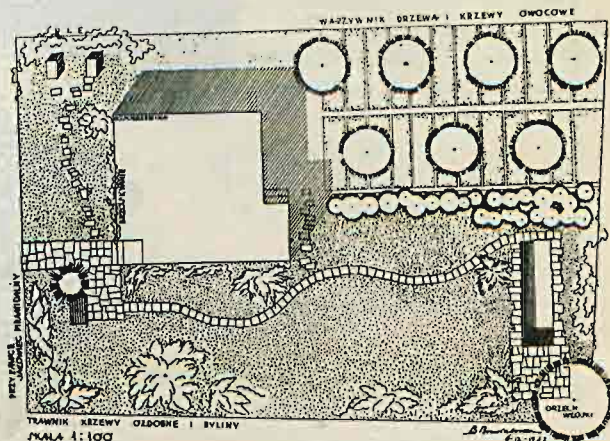
wykonuje:

INSTALACJE
CENTRALNEGO
OGRZEWANIA,
WODOCIĄGÓW,
KANALIZACJI
I GAZU.

rys. 253

dz. 12.

rys. 254

Meble szkieletowo płytowe pomyślane i wykonane przez arch. J. Stefanowicza w zakładzie bud. i urządzeń wnętrz St. Sienicki i J. Stefanowicz inż. architekci.

cena tapczanu z szafką . . .	200.—
„ tapczanu zwykłego . . .	175.—
„ kanapki	225.—
„ fotela	150.—
„ stołu od 60 do 90.	
„ biurka większego . . .	225.—
„ „ „ mniejszego . . .	200.—

Tkanina meblowa z przędzalni i tkalni juty „Warta”.

Meble z firmy Thonet projektu inż. St. Sienickiego.

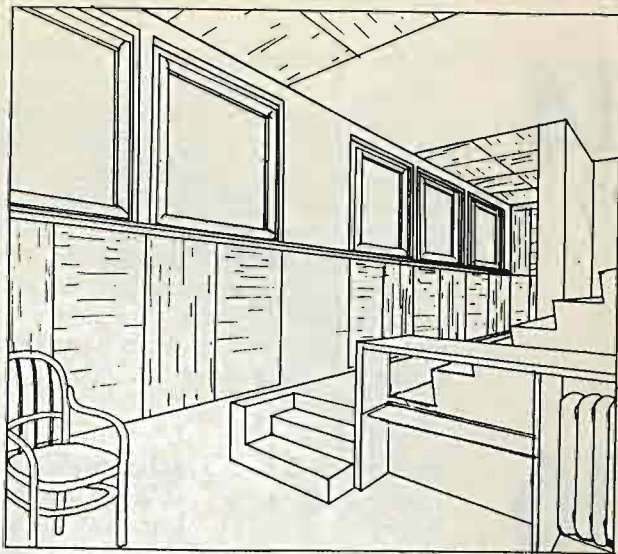
Pręty mosiężne z F-my Morantowicz
Instalacje: centralne ogrzewanie, kanalizacja i wodociąg wykonane przez F-mę „Termotechnika”.

Lampy z F-my Marciniak.

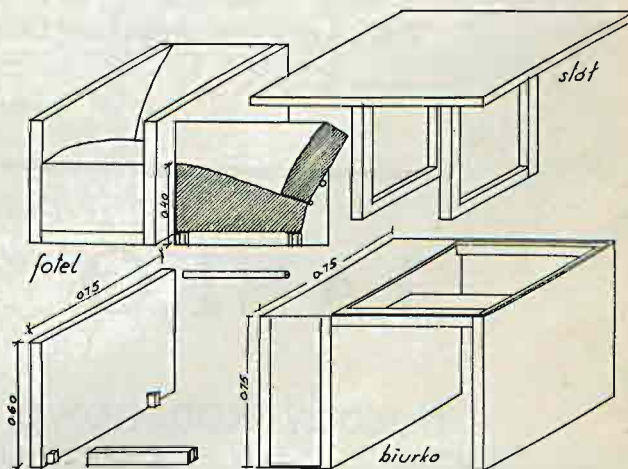
Piece i kuchnie syst. Szrajber' wykonane przez f. „Karol Szrajber“ — Warszawa.

Centralne ogrzewanie i kanalizacje Biuro Inżynierskie Termotechnika Sp. z o. o.” W-wa, Żelazna 89 tel. 287-11.

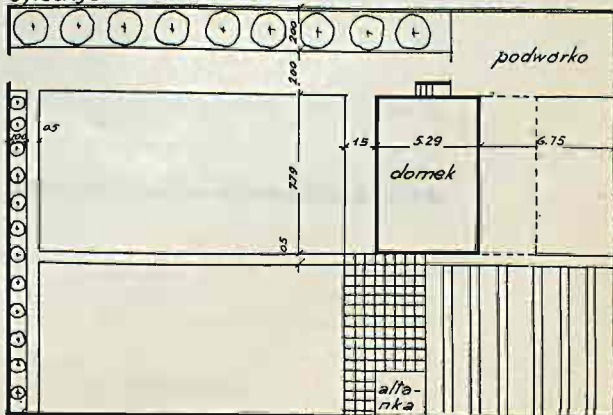
Detefon „Polskiego Radja” Warszawa ul. Zielna 30 za cenę zł. 39.

rys. 255

sytuacja

rys. 226

ZAKŁADY OGRODNICZE I SZKÓŁKI
HR. TADEUSZA ŁUBIEŃSKIEGO

ZASSÓW

Woj. Krakowskie

Warszawa. pl Inwalidów 16
Żoliborz, telefon 11.80.30.

Zakłada sady, parki
ogrody przy willach
i na działkach.

14

Kanalizację i wodociągi wykonała firma „Biuro Inżynierskie Termotechnika” Sp. z o. o., W-wa ul. Żelazna 89, tel. 287-11. Detefon f. „Polskie Radio” Warszawa ul. Zielna 30 za cenę zł. 125.

Ogródek w/g projektu inż. arch. St. Szönfelda wykonała firma „Zassów” (Zakłady Ogrodnicze i szkółki hr. Tad. Łubieńskiego w Zasowie pod Krakowem) oddz. w Warszawie pl. Inwalidów 10, tel. 11-90-30. wykonanie ogródka wraz z robocizną i roślinami wynosi około zł. 500.

16

Na działce Nr. 16, **osadnik bezwonny syst. inż. Wł. Karscha** wykonany przez „biuro instalacyjne inż. Wł. Karscha i H. Rukoyżo” Sp. z o. o. Warszawa, Marszałkowska 149 (tel. 518-26). Osadnik dla ilości nie przewyższającej 25 mieszkańców -- za cenę zł. 700.

Wewnątrz domu detefon f. „Polskie Radio” Warszawa ul. Zielna 30. za cenę zł. 39.

„FANKO“

nasady kominowe

KRAKÓW - POZNAŃ

Warszawa - Marszałkowska 95 tel. 991-33

Bank Gospodarstwa Krajowego zamierza w r. 1933 **rozsprzedać** około **600 ha.** gruntu państwowego **pod budowę małych domków** na własny użytek w miastach następujących:

1. Warszawa
2. Gośćków
3. Łódź
4. Kielce
5. Radom
6. Częstochowa
7. Będzin
8. Dąbrowa Górnicza
9. Siedlce
10. Białystok
11. Toruń
12. Gdynia
13. Poznań
14. Bydgoszcz
15. Katowice
16. Kraków
17. Lwów
18. Drohobycz
19. Kołomyja
20. Stryj
21. Wilno
22. Brześć n/Bugiem

17

DOM NA DZIAŁCE Nr. 17 (eksponaty).

1. Oświetlenie elektryczne „Kupro“.
2. Ministerstwo Poczty i Telegrafów wystawia I-e Osiedle Łączności.

Plany sytuacyjne Osiedla, plany poszczególnych typów domów i fotografie.

Właściciel budowy: I-e Osiedle Łączności, **wykonawca:** Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych, Kazimierz Zimmerman, Wilno—Warszawa.

Autor projektu: Oddział projektów Wydziału Budowlanego Min. Poczty i Telegrafów.

P. R. W celu ułatwienia Szan. publiczności zwiedzania I-go Osiedla Łączności na Babicach, z terenu wystawy kursować będzie specjalny autobus. Szczegółowe wiadomości w stoisku Min. Poczty i Telegrafów.

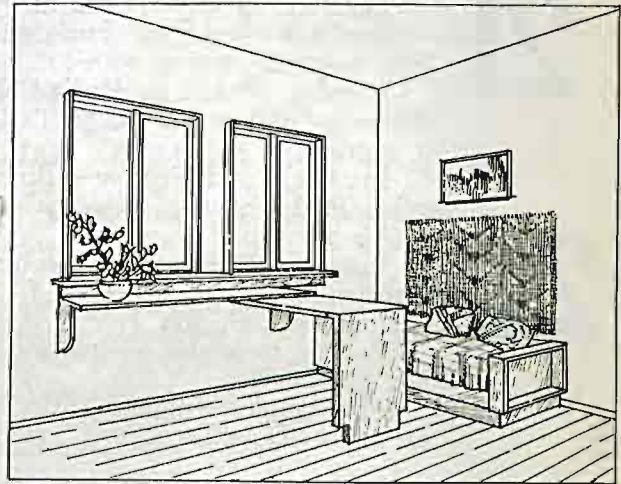
Instalacje elektryczne f. Skudro za cenę zł. 150.

Okucia f. Dobrowolski.

Kuchnia f. Białobrzęski i Hildt.

Projekt ogródka wykonał inż. arch. B. Zborowski, wykonanie f. Białobrzęski i Hildt,

Na dachu domu gołębnik. Gołębie dostarczone przez p. Fr. Mitarnowskiego. Zo-libórz — Niegolewskiego 21 m. 4.

rys. 257

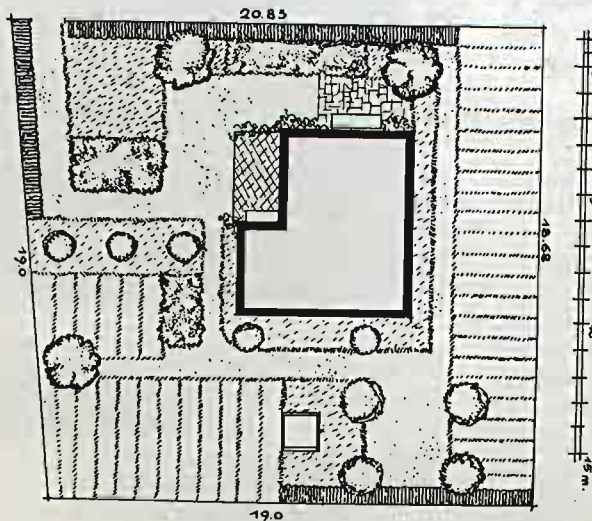
18

Mebłe projektowane przez inż. arch. Brunona Zborowskiego. Wykonane przez Zjednoczone Mechaniczne Zakłady Stolarskie „Hilbia”.

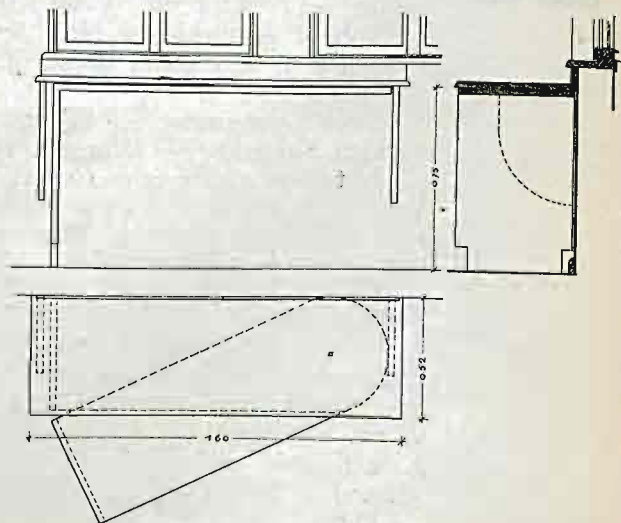
Detefon „Polskiego Radja” Warszawa ul. Zielna 30 za cenę zł. 39.

Mebłe wykonane z drzewa sosnowego bejcowane.

Instalacje wodociągowe: f. Dusoge, cena 860 zł.

rys. 259

rys. 258

19

Ogródek przy domu projektu inż. ogr. Wiktora Oleksińskiego wykonany przez f. „Zassów” (Zakłady Ogrodnicze i szkółki hr. Tadeusza Łubieńskiego w Zassowie woj. Krakowskie, poczta i telegraf na miejscu oddział w Warszawie pl. Inwalidów 10 — Żoliborz).

Wykonanie wraz z dostarczeniem roślin zł. 350.

21

Instalacje kanalizacyjne za sumę zł. 400
Instalacje elektryczne za zł. 358.

Lampy i piece 520; okucia zł. 260; roboty malarskie 400 zł.

Detefon „Polskiego Radja” Warszawa, Zielna 30 za cenę zł. 39.

Instalacje wodociągowe — Biuro Instalacyjne P. Iwanowski, Wspólna 4 za cenę ogólną zł. 390.

Instalacje Elektryczne sposobem gospodarczym za cenę zł. 285 Piece f. „K. Szrajber” za cenę zł. 560.

Roboty malarskie — malarz pokojowy M. Radziwiłłow.

Przy domku — kurnik. Kury dostarczone przez „Dom Zarobkowy” w Oryszewie.

Konstrukcję „system inż. Fr. Kopkowicz” przygotowała fabrycznie i dostarczyła f. „Przemysł Drzewny” Kazimierz Rajski — N. Targ.

Krycie dachu, izolacja ścian i impregnacja drzewa f. „Orłorog” W-wa Królewska 8.

Roboty stolarskie, wybicie ścian dyktą i okien f. J. Milbauner W-wa ul. Kowieńska 10.

Drzwi patentowe — Tow. Starachowickich Zakładów — Warecka 15.

Instalacje elektryczne (światło i dzwonki — 17 punktów w 2-ch obwodach sposobem w rurkach ukrytych) Michnowski Stanisław Al. 3-go Maja 2.

Piece i kuchnia syst. „Szrajber” pobudowane przez f. K. Szrajber — Warszawa.

Roboty blacharskie: f. Zakład Blacharski Malinowski Marjan, W-wa ul. Kowieńska 19
szklarskie: i skład szyb i luster M. Zelewicz, W-wa Browarna 14; roboty malarskie: Jan Kiersznowski Skorupki 14 tel. 8-77-02; ślusarskie: Rotenberg ul. Żąbkowska 2.

Farby olejne i lakiery f. Karpiński i Leppert Jerozolimka 30.

Ogródek wykonany przez firmę „Zassów” Zakłady Ogrodnicze i szkółki hr. Tadeusza Łubieńskiego w Zassowie woj. Krakowskie, Oddz. w Warszawie pl. Inwalidów 10 — Żoliborz tel. 11-90-30 za cenę (łącznie z planem, robocizną i materiałem roślinnym) zł. 500.

DOM NA DZIAŁCE Nr. 23. (eksponaty)

1. **Atelier Artystyczno-Dekoracyjne Zofji Raczyńskiej-Arciszewskiej** Warszawa, Em. Plater 10, tel. 9-58-75. Meble i lampy artystyczne.
2. **Jan Szulc.** Skład szyb i luster, przedsiębiorstwo robót szklarskich Warszawa, N. Świat 59, tel. 765-44.
3. **Modrzejowskie Zakłady Górniczo-hutnicze S. A. Fabryka Światowit w Myszkowie.** Naczynia kuchenne, aluminiowe, sprzęty z blachy czarnej i ocynkowanej.

ATELIER ARTYSTYCZNO-DEKORACYJNE
**ZOFJI RACZYŃSKIEJ-
-ARCISZEWSKIEJ**

Tkaniny porcelana, lampy, abażury, wnętrza mieszkaniowe

Pawilon Kopkowicza Nr. 23

Warszawa, ul. Emilji Plater 10, Tel. 9-87-76

PAWILON WYSTAWOWY.

Projektował inż. arch. **Stanisław Brukalski** — Warszawa.

Wykonał **Juljusz Zahrt** — Warszawa, Bednarska 27.

Instalacje oświetleniowe wykonała firma **Siemens i Halske**, Warszawa, ul. Foksal 18
Armatury wypożyczyły **Polskie Zakłady Philips**.

Drzwi, okna i gabloty — malowane farbą emaljową lakierową „**Rattnolin**„ **Chemiczna Fabryka Dr. Rattner** S-ka Akc. W-wa Emilji Plater 10, tel. 9-69-05 i 9-15-42.

Oszklenia pawilonu dokonała firma **Jan Szulc** przedsiębiorstwo robót szklarskich Nowy-Swięt 59.

Juta wzorzysta w pawilonie „Osiedla” — **Warta** Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka 3.

Juta na suficie ofiarowana przez „**Biuro Sprzedaży Fabryk Juty**” Królewska 10.

Kuchnia restauracyjna — f. **Agrogaz** W-wa, ul. Grzybowska 32.

Biuro — mieści Polskie Towarzystwo Reformy Mieszkaniowej, wydawnictwo Dom Osiedle Mieszkanie, tamże sprzedaż wydawnictw P. T. R. M. i D. O. M.

STOISKA 1, 3, 5, 7 (POŁĄCZONE). DZIAŁ OSIEDLI i LETNISK PODMIEJSKICH

Eksp. Nr. 1 Mapa m. st. Warszawy i okolic z wyznaczonemi na niej lasami, siecią komunikacyjną i zgłoszonemi terenami parcelacyjnymi:

1. **Osiedle Leśne Sreniawa** położone w gm. Konie pow. Grójec, tworzy się na obszarze 252 ha lasów, wydzielonych z dóbr Mała Wieś Zdz. ks. Lubomirskiego. Odległość od Warszawy 40 km. Dojazd szosą Krakowską przez Grójec lub koleją do Grójca stąd autobusem. Miejscowość położona nad rzeką Jeziorką, falista, o pierwszorzędnym warunkach klimatycznych (opinia Komisji planu regionalnego Warszawy: „Tereny te są najwyżej położone z całego regionu i powinny się okazać najzdrowszemi i najodpowiedniejszymi dla przyszłych osiedli mieszkalnych”). Na cele publiczne (parki, szkoły, tereny sportowe i t. p.) rezerwuje się 45 ha. Powierzchnia działek od 1 800 do 3 000 m². Ceny niskie. Szczegółowe informacje i warunki sprzedaży w administracji dóbr Mała Wieś (st. kol. Mała Wieś kolejki Grójeckiej) tel. Grójec Nr. 65, lub w Warszawie w administracji „Frascati” ul. Wieleńska nr. 10, tel. 9.40-60.

2. **Osiedle Magdalenka** położone przed Raszyńskim Radjo przy szosie Krakowskiej. Okolica o glebie wybitnie przepuszczalnej pokrytej lasem sosnowym. Magdalenkę okalają lasy sosnowe. Na miejscu kościół, elektryczność, aprowizacja. Dla oglądających w niedzielę i święta samochody odchodzą z ul. Moniuszki róg pl. Napoleona, godz. 10 i 15, z Magdalenki zaś odchodzą o godz. 14 i 19. Plany parcelacyjne sporządziła firma „Delta” M. Cieszański i J. Rozalski i S-ka, tel. 411-76, Al. Jerozolimska 36. Sprzedaż i informacja codziennie Służewska 5 m. 6, tel. 8.79-48 i 768-68.

3. **Michałowice** własność Barbary hr. Grocholskiej, położone o 40 metrów od linii Elektrycznej Kolejki Dojazdowej, najlepszej arterji komunikacyjnej pod Warszawą. Teren równy, łagodnie pochylony ku południowi, suchy o przepuszczalnej, urodzajnej ogrodowej glebie. Działki 1800 m. kw. w cenie od 1080 zł. za działkę. Projektuje się linię kolei Obwodowej Zewnętrznej P. K. P. szosę Warszawa — Radom — Kraków. szosę lotnisko Okęcie — Gołębki, szosę Wilanów — Gołębki, wszystkie te linje komunikacyjne przecinają teren parcelowany i uczynią go najlepszym pod względem komunikacyjnym z pod warszawskich. Informacje i sprzedaż Mazowiecka 00 m. 41; tel. 608-33.

4. **Nowe Grocholice** własność Barbary hr. Grocholskiej, położone na południowozachód od Warszawy o 1 km przed Raszynem, odległe o 1/2 km od szosy Warszawa — Raszyn — Kraków na której króży autobusy, o 2 1/2 km od tramwaju „A” (fabryka Skoda) o 1 1/2 km od stacji Opacz, Elektrycznej Kolejki Dojazdowej Warszawa — Grodzisk. Teren jest pagórkowaty, pięknie położony z widokiem na historyczny Raszyn (na południu przepływa rzeczka, gdzie projektuje się kąpieliska). Działki 1200 m kw. obsadzone 30 drzewkami

owocowemi czteroletniemi. Cena od 460 za działkę zależnie od wysokości. Tamże 6 domów do sprzedania wraz z działkami na kredyt cena od 6000 do 10 000 zł. Informacje i sprzedaż Mazowiecka 10 m. 41 tel. 608-33.

5. Miasto Ogród Jelonek położone przy granicy Warszawy w dalszym ciągu ulicy Wolskiej. Dojazd tramwajem Nr. 21 do ostatniego przystanku, lub z Dworca Głównego do st. kol. Włochy i dalej 15 minut ulicą Jelonkowską (szosą) na miejsce. Plany zatwierdzone. Ziemia ogrodowa. Teren wysoki. Ceny od 1.80 za m. bez oprocentowania na 3-letnie rlozplaty. Dla budujących się duże ustępstwa. Wiadomość Biuro Parcelacyjno-Miernicze, ul. Żórawia Nr. 41, m. 1, tel. 9-42-48 M. Krajewski i W. Malanowski, lub na miejscu w osiedlu Jelonek. Informacji udziela się w biurze w dniu powszednie w godzinach od 9 rano do 7 wieczorem i na miejscu w osiedlu Jelonek do zmierzchu.

6. Osiedle Dąbrowa Leśna, położone przy stacji Dąbrowa Leśna kolei Warszawa — Młociny — Modlin, na lewym brzegu Wisły w odległości 3 km od granicy Warszawy. Miejscowość sucha, falista, zalesiona, położona wyżej niż Warszawa, w pobliżu Wisły i Puszczy Kampinowskiej. Komunikacja: 26 pociągów na dobę i autobusy. Szkoły: 7-mio klasowa powszechna w Łomiankach i gimnazjum na Bielanych. Na miejscu telefon, elektryczność, kościół, lekarz, apteka. Dąbrowa Leśna jest jedynym osiedlem z dużą przyszłością w tej dzielnicy wielkiej Warszawy. Zarząd: Czackiego 16, tel. 245-15, oddział Mazowiecka 4, tel. 682-50.

7. Białoleka Dworska najbliższe osiedle podstołeczne obszaru 313 ha podzielone jest na 1252 place budowlane — własność Andrzeja hr. Reya, oddalone jest od gran. Warszawy zaledwie 3 klm., tuż przy pierwszym z Warszawy przystanku kolejowym Płudy. Komunikacja kolejowa i autobusowa nader dogodna (czas jazdy koleją trwa 8 minut). Place wielkości od 1000 do 2200 metrów kwadratowych z lasem lub ziemią ogrodowa sprzedaje się obecnie po cenie od 1.50 zł. do 2.25 zł. za 1 metr kwadratowy na 3-letnie spłaty bezprocentowe. Miejscowość sucha, zdrowa i malownicza nadaje się na stałe osiedlenie się jak zarówno na lotnisko. W ostatnim roku wybudowano przeszło 100 domów zamieszkałych przez blisko 600 rodzin. Informacje: Zarząd Osiedla Białoleka Dworska, Warszawa ul. Niecała 12 tel. 406-34.

8. Stara Wieś (własność Maurycego hr. Zamojskiego) woj. Warszawskie, pow. Mińsko-Mazowiecki, położone przy stacji kolei sze. okotorowej „Stara Wieś” w odległości 30 km od Warszawy za Otwockiem i Śródborowem (wzdłuż toru kolejowego, jadąc z Warszawy po prawej stronie). Miejscowość piękna, o pierwszorzędnym warunkach klimatycznych, falista, pokryta starym lasem sosnowym. Wzniesienie nad poziom morza 140 m. (Otwock około 100 m). Powierzchnia wynosi 171 ha, z których przeznaczono: na parcele 122 $\frac{1}{3}$ ha, na drogi 31 oraz na place i gmachy użytku publicznego 17 $\frac{1}{2}$ ha. Powierzchnia działek od 1000 do 3000 m². Działka typowa 1800 m). Biuro Osiedla mieści się w Warszawie, ul. Zabia nr. 4, — zarząd dóbr i interesów Ord. Maurycego hr. Zamojskiego, tel. 602-88.

9. Miasto Ogród Czerniaków. Dzielnica ta administracyjnie podlegająca XXI Komisariatowi Pol. Państw., leży w granicach Wielkiej Warszawy w kierunku Belweder — Wilanów. Budować wolno jedynie wille i domy mieszkalne. Przepiękne jezioro Czerniakowskie zdobi tę dzielnicę. Teren płaski, suchy, ziemia znakomicie nadaje się na ogrody. Z centralnymi dzielnicami miasta łączy się Czerniaków linią trmw. 2A, kolejką Wilanowską oraz trakcją samochodową Drogą Królewską. Parcele o powierzchni 800 m² wwyż. Cena za m² od zł. 540 do 8.25 zł. Długoterminowe bezprocentowe raty. Sconto za gotówkę. Informacji udziela oraz sprzedaż skuteczniejsza Towarzystwo Parc.-Budowl. „Tereny” S-ka akc. w Warszawie, ul. Żórawia 33, tel. 9.23;66.

10. Dynasy. Nowoczesna wielkomiejska dzielnica mieszkaniowa. Teren położony w Warszawie, między ulicami: Al. Na skarpie, Oboźną, Topiel i Cichą. 2 minuty pieszo z Krak. Przedm. Starodrzew, piękny widok. Działki od 600 m² wwyż, z określonym pasem zielenców i blokami zabudowy. 5 6 kondygn. Zarząd: Sp. Akc. „Dynasy” Hotel Europejski, tel. 779-20.

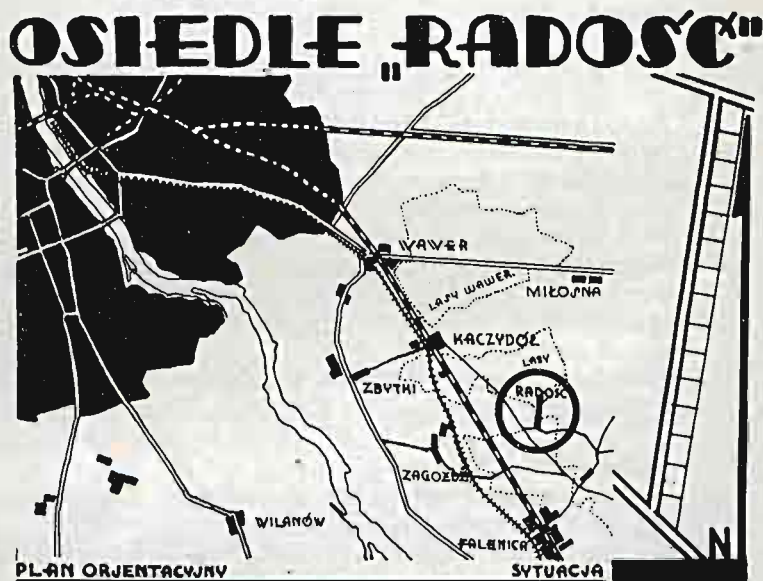
11. **Gocław.** Tereny położone w granicach m. st. Warszawy przy Parku Wystawowym i Al. Waszyngtona. Od mostu ks. Poniatowskiego 1½ km. Dojazd tramw. Nr. 24. Place przy ul. Żymirskiego, Grenadjerów i in. M. Tereny wysokie suche. Plan parcelacyjny zatwierdzony. Pow. działek 600 do 1000 m². Cena od 4.00 zł. za 1 m². Szczegółowe informacje i sprzedaż u właścicieli: Eugenjusz Wolfram tel. 10-15-48. ul. Żymirskiego 40 i Edmund Baum tel. 9-92-80 Al. Jerozolimskie 25.

12. **Tereny na Grochowie** wł. Warszawskiego T-wa Terenowego, położone w granicach m. st. Warszawy, między ulicami Dwernickiego, Siennicką, Grochowską i linią kolejową na Dęblin; Dojazd tramwajem Nr. 24.

13. **Tereny na Targówku** wł. Warszawskiego T-wa Teren., położone w granicach m. st. Warszawy między ulicami: Niedotrzymką, Ks. Anny i Zabraniecką. Dojazd tramwajami Nr. 7 i 25.

Plany zabudowania w blokach 2—3 kondygn. z zieleńcami i rezerwatami na cel użyteczności publicznej — zatwierdzone. Powierzchnia działek od 700 m². Informacje: Zielna 46 tel. 623-26 kancel. adw. M. Biskupskiego.

14. **Osiedle Radość**, pow. Warszawski. Dojazd koleją z Dworca Gdańskiego (linja Otwocka). Kolejką ze stacji Most. Dojazd samochodowy szosą na Falenicę. Teren suchy, niezalesiony, pod lasem Wawerskim. Powierzchnia działek 1600 m². Cena za m² zł. 1,30. Informacja i warunki sprzedaży: inż. Z. Bujnowski, ul. Długa 11 m. 7, tel. 11-63-91.

15. **Podkowa Leśna.** Właściciele: sukces. Stan. Lilpopa, Sp. Akc. „Siła i Światło“ i Bank Zw. Spółek Zarobk,

Położona w powiecie Błońskim na 24-tym kilometrze Kolei Elektrycznej Warszawa - Grodzisk. Obszar wynosi około 300 ha z czego większą część stanowią lasy sosnowe. Miejscowość posiada duży park, budynek klubu sportowego, tereny sportowe, tenis, tor saneczkowy i t. p. Wykonano ulice i drogi posiadające oświetlenie elektryczne. Dojazd z kol. E. K. D. z Nowogrodzkiej pociągami co 15 minut. Informacje i sprzedaż: Biuro E. K. D. Marszałkowska 94.

Eksp. Nr. II. O. L. Sreniawa. Ogólny plan zabudowania. Fotografje terenu.

Eksp. Nr. III. Osiedle Magdalenka. Ogólny plan zabudowania.

Eksp. Nr. IV. Osiedle Michałowice. Ogólny plan zabudowania.

Osiedle Nowe Grocholice. Ogólny plan zabudowania. Plan sytuacyjny obu osiedli.

Eksp. Nr. V. Miasto Ogród Jelonek. Ogólny plan zabudowania.

- Eksp. Nr. VI. Dąbrowa Leśna. Ogólny plan zabudowania. Widok z lotu ptaka. Fotografje terenu.
- Eksp. Nr. VII. Białoleka Dworska. Ogólny plan zabudowania.
- Eksp. Nr. VIII. M. O. Czerniaków. Ogólny plan zabudowania. Fotografje terenu.
- Eksp. Nr. IX. Dynasy. Ogólny plan zabudowania. Fotografje terenu.
- Eksp. Nr. X. Goław. Ogólny plan zabudowania.
- Eksp. Nr. XI. Tereny na Grochowie i Targówku. Ogólny plan zabudowania.
- Eksp. Nr. XII. Podkowa Leśna. Ogólny plan zabudow.

KINO WYSTAWOWE.

Mieści się w hali wystawowej, czynne w soboty, niedziele i czwartki od godz. 17-ej o godz. 19-tej, — wyświetla film o wystawie „tani dom własny” film „Miasto jutra” i inne filmy, obrazujące budownictwo mieszkaniowe, ze zmianami do każdego seansu.

Programy i wykłady objaśniające według każdorazowego ogłoszenia u wejścia.

Wstęp bezpłatny za okazaniem biletu wejścia na wystawę.

STOISKA.

- g **B-cia Jenike** — Fabryka dźwigów. S-ka Akcyjna. Warszawa. Jerozolimska 20 —
a 629-64. Tablica ze wzorami listew do stopni i narożników do ścian.
- b **A. Grawier i S. Manduk** inżynierowie Warszawa, ul. Profesorska 3. Tablice:
l budowa domków syst. amerykańskim.
- o **Dziewulski i Lange**, Sp. Akc., Rysia 1, Warszawa tel. 618-64. 2 gabloty demon-
strujące fazy produkcji.
4. **J. A. Krausse**. Warszawa. Bonifraterska 9 — 11-76-86. Farby, lakiery i t. p.
Agrogaz Sp. z o. o. Warszawa. Grzybowska 32 m. 56, tel. 440-36. Gazownia
domowa z całkowitem urządzeniem.
6. **Budostol** Sp. z o. o. Warszawa, Wolska 58, tel. 321-07, 251-33. Plany i rysunki
konstrukcyjne.
8. **Suchedniowska Fabryka Odlewów S. A.** w Kielcach 1) Kuchenki gazowe
„Domogar” 2) Kuchnie żeliwne „Termos” 3) Ruszty i płyty kuchenne pat.
„Huicki” 4) Naczynia i płótki klozetowe 5) Emaljowane, żeliwne kotły dla
pralni i do ce-lów technicznych.
9. **Towarzystwo Popierania Przemysłu Ludowego**. Warszawa. Tamka 1, tel.
682-66. Dekoracje wnętrz.
Związek Pań Domu. Warszawa, N-Świat 9. Urządzenia gospodarcze, meble
racjonalne,
10. **Adam Święchowicz**. Wytwórnia patentowanych krzeseł podwójnych (kr. esła
składane). Warszawa. Pańska 58.
11. **Towarzystwo Handlowe L. Majewski i S-ka**, Sp. z o. o. Tapczan i Łózko.
12. **Radłowski A. i Sztoś M.** Fabryka Urządzeń Zdrowotnych Daleka 1/3. Piece
gazowe.
13. **Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych. Sp. Akc.** Warecka 15,
Warszawa.
14. a) **Biuro Techniczno-Budowlane, Stanisław Bogucki i S-ka**, Warszawa
Żórawia 20.
b) **W. Szomański i S-ka, Fabryka Śmigieł**, Warszawa, Kamedułów 71.
patentowane szczelne okna Ign. Wróblewskiego oraz oczyszczalnie ścieków inż.
G. Kątkowskiego.
15. **Fabryka Mebli Amerykanka** właśc. R. Jaślikowski Rakowiecka 27 Warszawa.
tel. 8-71-59.
16. **Jan Serkowski**. Warszawa. Nowolipie 76 — 78, tel. 11-63-87. Fabryka Lamp
i Wyrobów Metalowych.

16. **Związek Polskich Fabryk Portland-Cementu** Warszawa, Czackiego 1.
17. „**Terrazyt**“, Zakłady Przemysłowe w Warszawie ul. Chmielna 72.
18. **J. Singier**, Dzierżawa Zakładów Przemysłowych „Felzytyn i Frokal, Warszawa, Widok 5.
Edmund Szmidt, Wytwórnia wyrobów betonowych i skylolitowych Warszawa, Al. Grójecka 56.
19. „**Castor**“, Maurycy Karstens w Warszawie ul. Koszykowa 7.
22. „**Wuko**“. Zakłady Przemysłowe. Warszawa. Królewska 35, tel. 647-87; 685-59. Papa dachowa, izolacyjna, masy, lepniki i t. p.
23. **Karol Szrajber Sp. z o. o.** Warszawa. Grójecka 33, tel. 9-20-33. Piece stałe i przenośne, kominki i kuchnie syst. „Szrajbera”.
24. **A. Peszke**. Fabryka tektury smołowcowej i asfaltu. Warszawa. Zawiszy 8; tel. 708-96.
25. **Zjednoczenie Pracowników Niewidomych**. Warszawa ul. Leszno 142/144, tel. 418-47. Wyroby szczotkarskie i koszykarskie.
26. **Orlorog**. Warszawa. Królewska 8, tel. 701-23. Izolacje korkowe, środki wodochronne i impregnacja; bitumina, asfalty.
27. „**Djana**“, Wytwórnia Pieców kąpielowo-gazowych. S-ka z. o. o. Chłodna 29, tel. 262-25. Piece kąpielowo-gazowe.
28. **Emil Kuźnicki S-ka Akc. Oświęcim**. Krycia dachów.
29. **Okucia i narzędzia pl. Grzybowski 1**. tel. 320-30. Okucia do drzwi i okien.
30. **Adolf Richter** Biuro techniczne, Warszawa Rymarska 8, tel. 11-10-81. Pompy węże i t. d.
31. **Zagożdżon**. Zjednoczone Zakłady Chemiczne Sp. Akc. Grójecka 56. Płyn impregnacyjny przeciwogniowy „Antignis”, farby mineralne „Fenix”, farby wodno-olejne „Zagożdżon” płyn przeciwgnilny i t. p.
Marszałkę Dr. Przeworski Tadeusz i S-ka Jerozolimskie Nr. 8.
32. „**Conco**“, Stankiewicz i Nowak, Biuro Techniczno-Budowlane w Warszawie, ul. Widok 10.
33. Sp. Akc. **Chemiczna Fabryka Dr. Rattner**. Warszawa. Emilji Plater 10, tel. 9-69-05, 9-15-42. Emalje lakierowe „Rattnolin”.
35. „**Solomit**“. Sp. inżynierów komunikacji. Wspólna 37. Materiał izolacyjny Solomit.
Biuro planowania ogrodów, Zygmunt Hellwig, arch. ogr., Bydgoszcz.
Zbigniew Straus, arch. ogr., Warszawa — projekty ogrodów.
Ogrodnik arch. St. Schönfeld. Warszawa, Marszałkowska 53—plany ogrodów.
Wytwórnia siatek drucianych „Siatkopol”, Pl. Grzybowski 1. Ogrodzenia druciane.

WOLNA PRZESTRZEŃ.

1. Kiosk **Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego** N. Świat 4. tel. 9-25-41. Wyroby tytoniowe.
2. **Dyrekcja Monopolu Spirytusowego** Warszawa — ul. Leszno 1.
Week - and - hous proj. prof. arch. L. Niemojewskiego. Wewnątrz urządzenia z całkowitym sprzętem do spalania spirytusu. Maszynki spirytusowe marki „Emes” jednoogniskowe po zł. 12 i dwuogniskowe — po zł. 23,50; żelazka od 17 do 24 zł, lampy i t. d. (na eksponatach kartki z cenami),
3. **Biuro Techniczne i Fabryka Pomp „Smok”** A. Poszewin. Studnia artestyjska 20 mtr. głębokości, pompy różnych typów węże gumowe rozpylacze i t. p.
4. **Związek Polskich Fabryk Portland-Cementu**, Warszawa, ul. Czackiego 1.
Antoni Coletti Wytwórnia Wyrobów Betonów, Warszawa-Praga ul. Namieśtnikowska 11/13.
Fabryka Maszyn, Rzewuski i S-ka, S. A. Warszawa, ul. Ordynacka Nr. 7.
Fabryka wyrobów betonowych, K. Gagatnicki, S. Modelski i B. Słomczyński, Warszawa, ul. Tyszkiewiczza 23.

- J. Zabokrzecki i S-ka, Maszyny i formy do wyrobów betonowych, Warszawa, Czackiego 9.
5. **Fanko S. z o. o.** Edward Czajewicz. Bud. Nasad Kominowych „Fanko“ Warszawa, ul. Marszałkowska 95. Betonowe nasady kominowe.
  6. **Grodzisk — Mazowiecki** Krajowa wytwórnia nowoczesnych materiałów budowlanych, S-ka z o. o. — „Mastewal“ ciepłochronny, materiał budowlany.
  7. **Jenkner i Wagner** Bielsk. Składał gumowy, cena 580 zł. przedst. na Warszawę Wł, Grzelak, Jerozolimskie 8.
  8. **Centralna Komisja Dostaw Związku Harcerstwa Polskiego Warszawa. Traugutta 2. tel. 745-54.** Obóz harcerski, namioty, sprzęt kampingowy, sportowy i t. d.

W pawilonie wystawowym oraz wszystkich domkach — gaśnice: **Polski Knock-out — Trębacka 13.**

Drzewa i kwiaty na terenie wystawy — dostarczone przez **Dział Ogrodniczy Magistratu m. st. Warszawy** — Trawa na trawnikach — przez firmę **Ulrich** Warszawa Ceglana 11.

Ogrodzenie terenu wystawy siatką drucianą **A. Makowiecki Warszawa, Kredytowa 5 i Ch. Rozenbes — Graniczna 1.**

Bezpłatną przechowalnię rowerów prowadzi f. **Łucznik Sp. z ogr. o. Traugutta 2.**

W domkach rozmieszczono **aparaty Eorit dezynfekcyjne i ozonujące**, Niecała 12 tel. 325-80.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych —

Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych

Warszawa, ul. Senatorska Nr. 29

TARTAKI PAŃSTWOWE, będące w Administracji Lasów Państwowych, dostarczają wszelkich materiałów, potrzebnych do budowy domów, Dotychczas Administracja Lasów Państwowych dostarczyła w roku bieżącym gotowych elementów drzewnych na budowę około 140 domów drewnianych, budowanych przez Magistraty m. st. Warszawy i Łodzi, oraz przez osoby prywatne.

Administracja Lasów Państwowych opracowała kilka typów mieszkalnych domów drewnianych. Rysunki tych domów z obliczonym kosztem potrzebnego materiału drzewnego można otrzymać w budynku, wykonanym przez Lasy Państwowe—działka 21. Drewno do budowy domów można otrzymać na warunkach kredytowych. Przy przewozie tego drewna kolejami państwowymi przysługuje 25% ZNIŻKI normalnych kosztów przewozu.

Szczegółowe informacje w Dyrekcjach Lasów Państwowych w Białowieży, Lwowie, Łucku, Radomiu, Siedlcach, Warszawie i Wilnie.

Wiedeń
 arch. A. Lurcat
 arch. J. Hoffmann

rys. 259

P. M. Lubiński

Tani dom własny zagranicą

● ...Nie mogę w mojem krótkim przemówieniu poruszać walk toczących się obecnie, na całej dziś tak małej ziemi, wokół zagadnień i celów społecznych. Zarówno twórcy jak i dzieła tej nowej otaczającej nas dziś twórczości wykazują jawnie, że można i bez sporów, poprostu tylko przez prosty czyn osiągnąć istotny cel.

Nie wolno nam czekać z realizacją prawdziwie dobrych idei do chwili, gdy rozstrzygnie się ta nieskończona walka. Nadal niechaj się toczą spory i polemiki, niech wrzą próżne waśnie, które długo, długo jeszcze nie wygasną; najważniejsze jest to aby nie zmyliły one ręki dźwigającej kilof i kielnię...

...Nie możemy czekać na 1000 letnie Królestwo Boże, które ma znowu stworzyć raj na ziemi, gdyż ci co je nam obiecują nie znają smaczków innych, prostych źródeł radości, których jest tyle wokół nas. Jesteśmy ludźmi i musimy dźwigać naszą częstokroć niełatwą ludzką dolę. Ale dlatego właśnie musimy umieć sięgać po radość do tych źródeł, które dzisiaj przy dobrej woli stają się dla wszystkich dostępne.

I to właśnie ma wskazać dzisiejsza wystawa; celem jej jest dać każdemu należną mu część z cudownego źródła zdrowia. Zmniejszyć zakres działania nienasyconego wieku maszyn z jego niszczącym wpływem na umysł człowieka, stworzyć rezerwat, w którymby człowiek mógł oswobodzić

umysł i podnieść ducha i w którym, w odwiecznym obcowaniu z naturą odnalazłby siebie i zrozumiał swoje wyższe cele. Oto zamierzenia dzisiejszej wystawy. Technika, która się temu najwyższemu celowi poświęci spełni wreszcie najprawdziwsze swe zadanie".

Z przemówienia Gerharta Hauptmanna na otwarcie berlińskiej wystawy „Słońce, Powietrze i Dom dla wszystkich”.

● Stare zagadnienie własnego domu mieszkalnego przybrało w ostatnich czasach zupełnie nową formę.

Z przed ćwierćwiecza mniej więcej datuje się powstanie pierwszych osiedli mieszkaniowych podmiejskich lub wiejskich. Z owych to czasów pochodzą pierwsze angielskie

Wiedeń arch. G. Rietveld
 arch. G. Guevrekian

rys. 260

skie miasta-ogrody i niemieckie „siedlungi”. Zdała od zgiełku miast, we własnym zaciszu szukali wypoczynku zamożni obywatele.

Czasy demokratyczne, czasy równych praw dla wszystkich wznowiły żywotność zagadnienia domków własnych dla ludzi uboższych, inteligencji pracującej i proletariatu.

Z pomocą przyszła technika, nowe materiały, konstrukcje, standaryzacja i wiele innych zdobyczy, które umożliwiły obniżenie cen i przystosowanie ich dla każdej kieszeni.

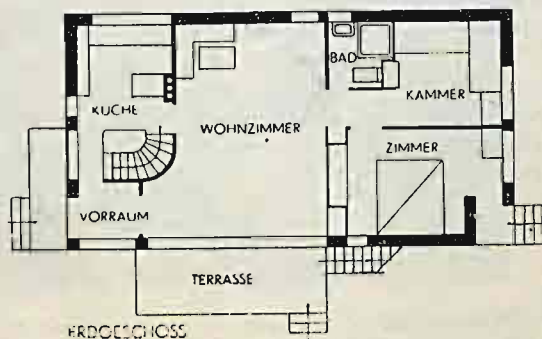
Druga przyczyna wynika z najnowszych zasad urbanistycznych, które starają się zamienić niehygieniczne mieszkanie w mieście na zdrowe osiedla podmiejskie, przenosząc mieszkańców do zbiorowych domów mieszkalnych lub lepiej jeszcze domków własnych.

Każdy kraj w miarę swych możliwości stara się zrobić krok naprzód, stara się poprawić warunki bytu wszystkich warstw swego społeczeństwa.

Jednym z najskuteczniejszych sposobów propagowania tego rodzaju budownictwa są odpowiednie wystawy.

O aktualności zagadnienia taniego domu własnego najlepiej świadczy fakt istnienia zagranicą w chwili obecnej równocześnie około 10 wystaw. Część z nich to całe osiedla domków pojedynczych lub szeregowych, zbudowanych w terenie podmiejskim, część to wystawy modeli i projektów z określeniem dokładnej ceny realizacji.

● Jednym z ciekawszych, bo istniejących w naturze przykładów domów własnych jest wystawa austriackiego Werkbundu Wiedniu.

Rys. 262

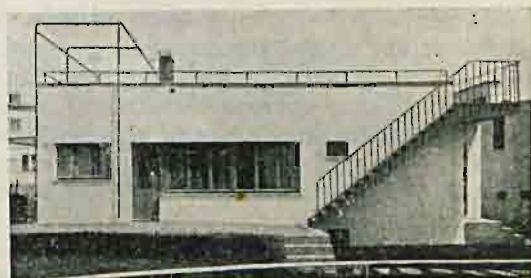
Wiedeń. Arch. A. Loos

Rys. 261

Na południowych peryferjach miasta w przeszłości lekko falistym terenie powstało całe osiedle domków wolnostojących, szeregowych i bliźniaczych bądź to parterowych, bądź też jedno a nawet dwupiętrowych. Zubożała, powojenna mała Austria z pomocą finansową gminy Wiednia stworzyła imponujące rozmiarami dzieło. Zbudowano w ciągu roku 70 domków. Ściśle biorąc nie jest to 70 budynków, tylko 70 oddzielnych mieszkań z własnymi ogródkami w 30 blokach.

Domki projektowali przeważnie architekci austrijcy i kilku obcych: H. Häring (Niemcy), A. Grünberger i R. J. Neutra (U. S. A.), G. Guevrekian i A. Lurçat (Francja) i G. Rietveld (Holandia).

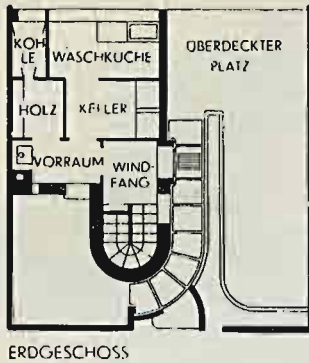
Założeniem wystawy było danie publiczności całego szeregu różnych typów domów i mieszkań z tym tylko, że wykończenie ich, wielkość pomieszczeń i charakter wnętrza pozostał na wspólnym poziomie. Ceny dom-

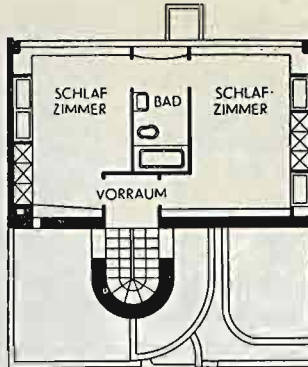
Wiedeń arch. R. J. Neutra

Rys. 263

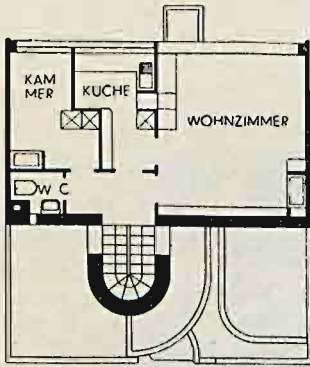

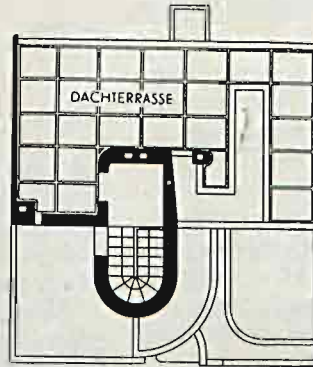
ERDGESCHOSS

2 STOCK

1 STOCK

DACHGESCHOSS HAUS N. 25

Rys. 26,4

ków wahają się od 25 000 do 65 000 Sch. Warunki płatności oprócz różnych udogodnień zasadniczo wyrażają się w 40% ceny, płatnych w chwili kupna i reszty w długoterminowych spłatach (do roku 2000, jak pisał). W cenę wliczone są ogródki i wszelkie instalacje.

Mimo stosunkowo wysokich cen 3/4 domków jeszcze w okresie trwania wystawy (do połowy sierpnia r. b.) zostało sprzedanych.

Zwiedzając wystawę mimowoli nasuwa się porównanie z głośną swego czasu podobną wystawą w Stuttgarcie w r. 1927.

Wystawa Wiedeńska nie jest rewelacją, którą bezsprzecznie była wystawa stuttgarcka. Przypisać należy to przede wszystkim temu, że wystawa w Stuttgarcie była pierwszą wystawą nowoczesnej architektury na świecie. Następnie, była inna, wyższa klasa twórców. Był Corbusier, Gropius, Oud,

Mies van der Rohe. Tu przeważają austriacy (stojący nie na miejscu naczelnym w architekturze wszechświatowej), Francję reprezentuje dość oryginalny lecz mało realny Lurçat, Holandję Rietveld, który w swej ojczyźnie uważany jest prawie wyłącznie za specjalistę od wnętrza i Amerykę R. J. Neutra, będący faktycznie Wiedeńczykiem.

Dlatego też wystawa wiedeńska nuży. Nuży swoją poprawnością, poprawnością planów i poprawnością wykonania, nuży banalnymi zupełnie już zakrzepłymi formami modernizmu bez polotu.

Lurçat dał ciekawe elewacje przy dzwicznych planach na wielu kondygnacjach, Guevrekian zawiódł na całej linii jak również słynny A. Loos widać, że poszedł po linii najmniejszego oporu. Wnętrza również nie wykroczyły poza, wysoki zresztą, poziom ogólny i szablon.

Meble nie były specjalnie projektowane,

tylko wstawione przez firmy modele istniejące na rynku.

Oczywiście meble naogół są bardzo dobre, ładnie skomponowane i doskonale wykonane, ale nie przynoszą dosłownie nic nowego, ani jeśli chodzi o formę ani o materiał.

Wykonanie domów pierwszorzędne. Opracowane do najdrobniejszych szczegółów tworzą objekty całkiem skończone, a co najważniejsze, zachęcające do zamieszkania.

Bardzo ładnie potraktowane są skromne ogródki przy domkach. Poprzerzynane chodnikami z płyt lub łamanego kamienia i betonowymi uliczkami, świetnie wiążą całość osiedla.

Nowością przy budowie wystawy było powierzenie nadzoru nad całością artystyczną osiedla malarzowi węgierskiemu Laszlo Gabor'owi, do którego należała między innymi kolorystyka fasad budynków i ich wzajemne szarmonizowanie. Trzeba przyznać, że ten nowy pomysł został świetnie wykonany. Ogólny charakter domków, wnętrz i ogródków wykwinny, luksusowy, czego nie można powiedzieć o wystawie herlińskiej „Sonne Luft und Haus für alle”.

● Wystawa została zorganizowana przez Ausstellungsmesse und Fremdenverkehrsamt der Stadt Berlin w porozumieniu ze związkami budowlanymi.

Wystawa przez doskonale zorganizowaną stronę propagandową dążyła do spopularyzowania wśród szerokich warstw idei spędzania końca tygodnia w zdrowych warunkach i świeżym powietrzu za miastem. Interesujący dział poświęcony domkom wypoczynkowym dla osób, rozporządzających nawet najskromniejszymi funduszami, został zorganizowany pod hasłem: *Wochenende: wann, wie und wo.*

Jak budować tanio i dobrze uczył dział praktycznego i celowego budownictwa, natomiast zagadnienie miejsca najdogodniejszego pod budowy tego rodzaju domków, rozwiązano zgodnie z założeniem niemieckiej akcji turystycznej.

Wystawa składa się z dwóch krytych hal i terenu odkrytego o pow. 100.000 m² na którym wzniesiono 30 domów rosnących, 25 domków na koniec tygodnia, i 22 t. zw. domki ogrodowe (*Gartenhäuschen*). Na pół

Wiedeń.
arch. J. Groag

rys. 265

roku przed otwarciem wystawy został rozpisany konkurs na dom rosnący, który byłby zasadniczo typem pośrednim między najmniejszym „letniakiem” (*Wohnlaube*), a własnym domem podmiejskim.

Warunki konkursu wymagały, by domki odpowiadały nie tylko możliwościom materialnym warstw uboższych, lecz również by były zbudowane wedle ostatnich wymagań techniki.

Koszt najmniejszej komórki mieszkalnej zasadniczego jądra, nie przekracza 2500 RM.

Idąc po linii nowości technicznych każdy domek niemal zbudowano z innego materiału.

Zastosowano materiały zastępcze, beton, drzewo i metal.

Najpopularniejszym objektem wystawy stał się dom arch. prof. Mebesa i Emmericha t. zw. „Czerwony Kapturek”.

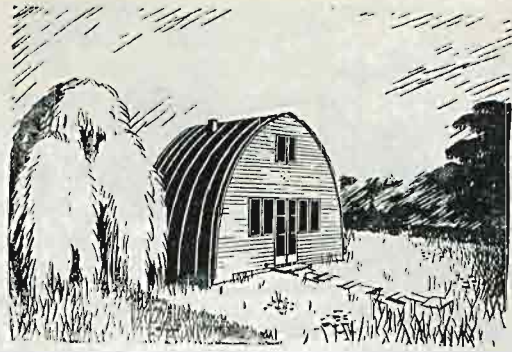
Jest to rosnący dom bliźniaczy, którego trzon zasadniczy składa się z suterenu, parteru i piętra. Trzy pokoje i ubikacje pomocnicze. Pow. zabud. 32 m², objętość 260 m³.

Dom zbudowany jest z bloków bims betonowych 20 cm. grubości. Stropy żelbetowe. Dom z gotowych na składzie elementów może być zmontowany w ciągu kilku dni. Cennik podaje oprócz ceny zasadniczej „trzonu” 3450 RM. wszelkie dalsze koszty związane z budową, Ostateczny kosztorys domu kompletnie wykończonego wynosi 6700 RM.

Berlin.
arch. Mebes & Emmerich

Rys. 266

Berlin.
arch. H. Poelzig

Rys. 267

System nabywania domu przez klientów nieposiadających własnego terenu polega na udzieleniu kupującemu pożyczki hipotecznej, od której procenty wraz z premją asekuracyjną wpłaca miesięcznie w formie komornego.

Asekuracja na życie wyraża się sumą równą resztującej należności za dom.

Po wpłaceniu części gotówką klient formalnie nabywa dom obciążony długiem hipotecznym w wysokości asekuracji.

W razie śmierci właściciela, dom przechodzi na własność rodziny „wolny od długów hipotecznych i „komornego”.

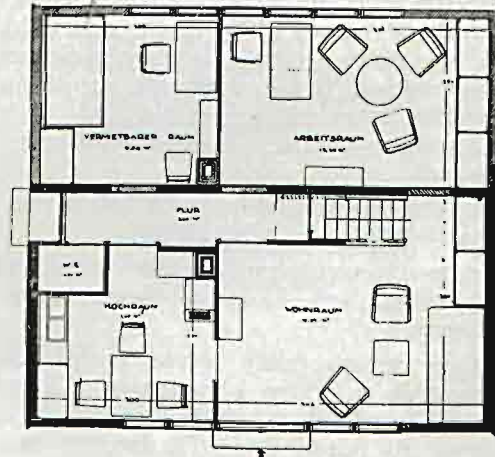
Do ciekawych przykładów na wystawie zaliczyć można dziwny domek arch. Poelzig'a, rosnący poziomo i arch. Bruno Taut'a, ładniejszy, rozwijający się pionowo.

Zarówno jeden jak i drugi rodzaj zabudowy posiada szereg nieuniknionych wad.

Początkowo duże zainteresowanie wystawą pod koniec bardzo osłabło. Organizatorzy za mało liczyli się z obecną stosunkowo dużą podażą mieszkań, a równoczesnym minimalnym popytem spowodowanym przez kryzys ekonomiczny.

To też zadanie socjalno-zdrowotne wystawy dopięło celu, natomiast ożywienie ruchu budowlanego przez stworzenie typu własnego domku dla mas poniosło całkowite fiasco. Domki kalkulowały się za drogo i nie spełniały należycie swego przeznaczenia.

Domy nadające się do stałego mieszkania urządzone dostаточно i wygodnie docho-

Rys. 268

dziły sumy kilkunastu tysięcy marek, natomiast tańsze mogły być traktowane wyłącznie prawie jako mieszkania letnie, na co znow mogą sobie pozwolić tylko sfery zamożne.

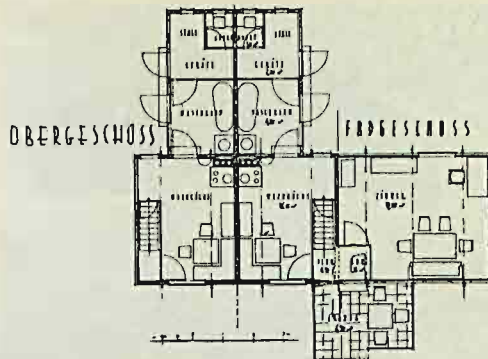
● Na wiosnę b. r. odbyła się również wystawa w Hamburgu pod hasłem „Droga do własnego domu”. Ściślej mówiąc była to wystawa projektów architektonicznych i modeli około 100 domków projektowanych przez 40 architektów z BDA (Stowarzyszenie Niemieckich Architektów).

Wszystkie projekty zaopatrzone były w dokładne koszty budowy, obejmujące honorarium architekta, natomiast nie wlicza-

Berlin. Arch. B. Taut

[Rys. 26

Rys. 270

jąc w to gruntu i kosztów przyłączenia do sieci instalacyjnych.

Wystawiono projekty domków wolnostojących w cenie od 3 do 17.000 RM.

W wystawie nie brały udziału najlepsze siły niemieckie, to też większość projektów nie wybiegała poza przeciętność.

Charakterystyczne jedynie było stosowanie spadzistych dachów.

● Podobne uwagi nasuwają się też na marginesie wystawy w Monachjum.

Przeważa tam typ domku wiejskiego zgodny z tradycją ludowego budownictwa w Bawarii.

Sfery fachowe dały wyraz swego niezadowolenia w prasie, przytaczając dla porównania przykłady z wystawy modeli p. n. „Häuser zu festen Preisen”. Istotnie projekty te znacznie lepiej rozwiązują zagadnienie taniego domu własnego, nie będąc skrępowane sentymentalnym tradycjonalizmem.

● Z powodzi niemieckich wystaw tego-rocznych, poświęconych zagadnieniu domu własnego wymienić należy wystawę Werkbundu w Stuttgarcie od maja do lipca 1932. Wystawa projektów na domki własne od 8—30.000 RM jest jakby surogatem projektowanej wystawy jubileuszowej w Kolonii, pod nazwą „Nowa era”.

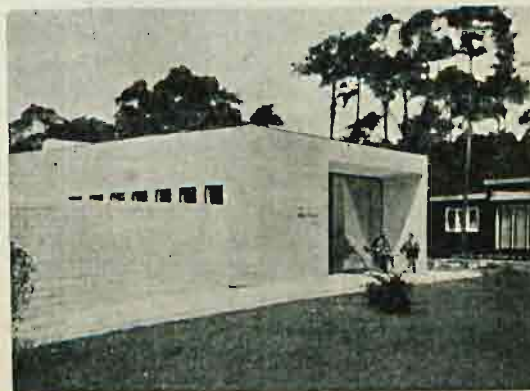
Projekty obejmują:

- 1) dom parterowy z płaskim dachem,
- 2) dom parterowy z dachem wysokim (rozbudowanym jako piętro),
- 3) dom piętrowy z płaskim dachem (mniej lub bardziej spadzistym),

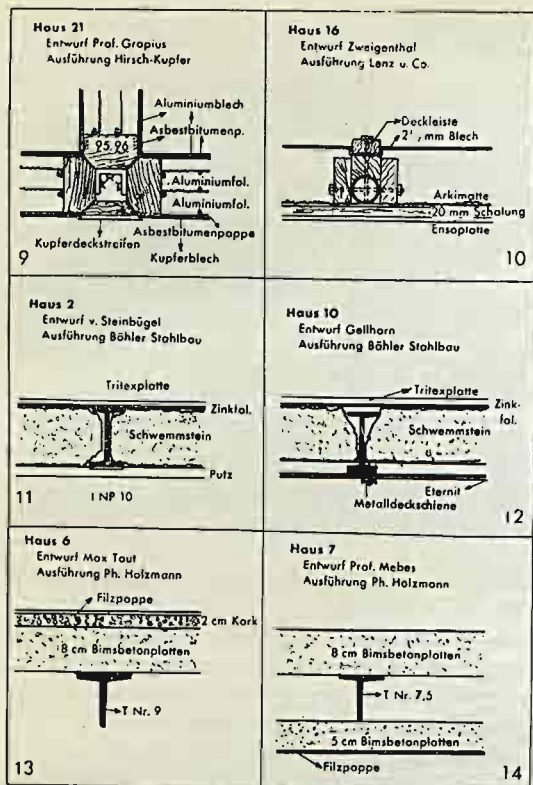
Berlin arch. O. Bartning

Rys. 271

Berlin arch. B-cia Luckhardt

Rys. 272

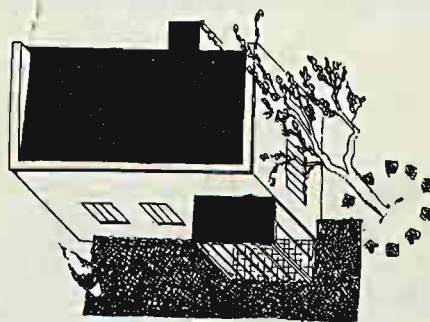
Berlin. Konstrukcje

Rys. 273

Wnętrza są wprawdzie wykwintne i naogół bardzo piękne, jednak luksus i najwyższe ceny, odstraszały poza garstką fachowców i bogaczy szerokie rzesze „normalnych śmiertelników”. Na liście autorów spotyka się wielkie nazwiska: Le Corbusier, Ch. Perriand, Howe i Lescaze, M. Breuer, V. Bourgeois, Kozma i Loos.

Wnętrza na tle ogólnego kryzysu przypominają Rolls-Royce’y, zabłąkane na polskich drogach.

Znacznie tańsze i bądźco bądź ekonomiczniejsze wnętrza berlińskiej wystawy „Mö” stanowią idealny wprost pokaz fatalnych rozwiązań.

Stuttgart arch. O. Eichert

Rys. 274

- 4) dom bliźniaczy,
- 5) dom szeregowy,
- 6) dom 2 1/2 kondygnacyjny, czyli taki który zamiast dachu stromego (rozbudowanego lub nie) posiada poddasze kryte płaskim dachem.

Poza wystawą projektów odbył się wyśmienity pokaz materiałów budowlanych i wyposażenia wnętrz.

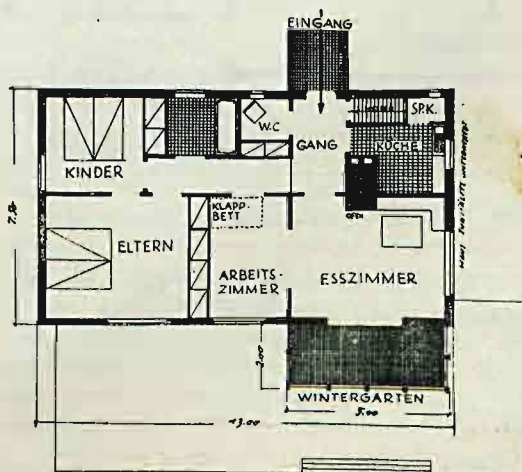
Podłogi, obicia ścienne, tkaniny, piece, urządzenia kuchenne, lampy i meble.

Ten dział wystawy interesował bardzo panie, które naocznie mogły się przekonać jak dobrze i praktycznie można sobie urządzić mieszkanie.

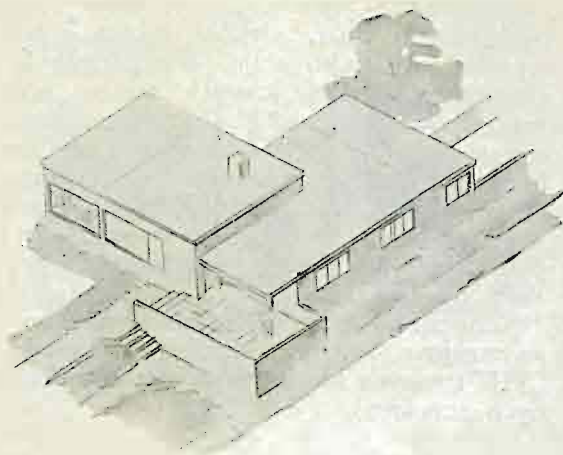
● Równocześnie odbyły się dwie wielkie wystawy wnętrz.

Jedna międzynarodowa w Kolonji i druga mniejsza w Berlinie.

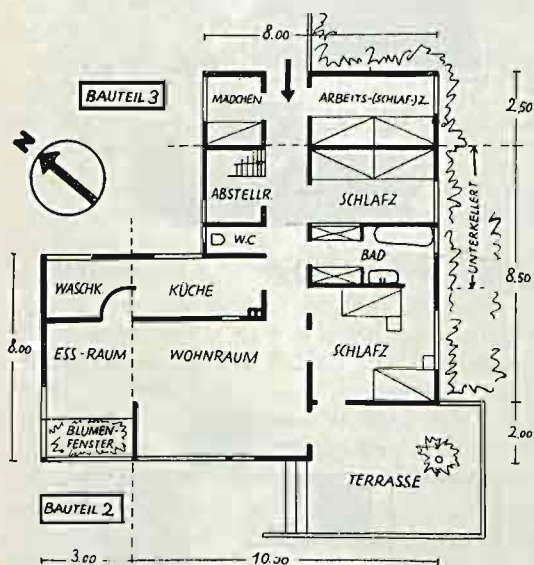
Kolońska „IRA” jest znakomitym przykładem wystawy nieaktualnej.

Rys. 275

rys. 276

rys. 277

Okropne, pretensjonalne mebliska wystawione przez Zawodowy Związek Meblarzy wywołały ostrą krytykę fachowców.

Z doskonałego artykułu G. Kaufmanna o snobizmie wystawy berlińskiej p. t. „Mebel, moda i uświadomienie klasowe” wyciągamy kilka zdań:

„Coraz głębiej, coraz niżej stacza się dzisiejsza produkcja meblowa do poziomu

gustu kołtunów. Berlińska wystawa potwierdza smutną prawdę, że produkcja mebli jest opuszczona przez duch dobrego smaku i pozbawiona zdrowego rozsądku.

Producenci tłumaczą się brakiem popuku na proste celowe sprzęty, przytaczając fakty. Mamy na składzie garnitur mebli użytkowanych za 400 marek. Rodzina robotnika, który obejrzy nasze meble, wychodzi niezadowolona z magazynu i wpłaca swoje ciężko zapracowane 400 marek, jako zadatek za bogatą jadalnię, z olbrzymim kredensem i zegarem, która kosztuje 1400 RM. Ze trzeba będzie oszczędzać przez kilka lat, to ich nie przeraża.

Mała stenotypistka, wychodząc zamaż musi mieć wypolituowaną „pod lustro” sypialnię, ze wszelkimi fidrygawkami, gdyż nie może być gorsza od swej przyjaciółki.

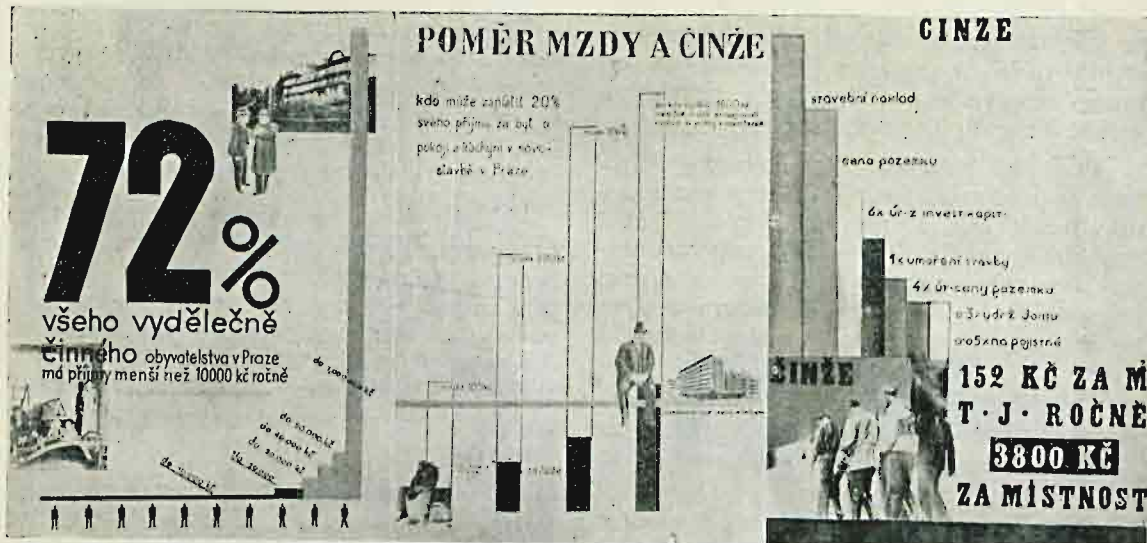
Nigdy nie da się przewidzieć, czy nowy model zyska aprobatę klientów i będzie bez względu na swą wartość artystyczną koplowany setki razy, czy też złożony zostanie na wieczny spoczynek w składach.

Dlatego na wystawie mebli widzieliśmy przeważnie ciągle jedno i to samo.

W śmiesznej pogoni za nowością przemysł meblarski upada.

Dobre meble Schustra zostały przez niego wycofane z wystawy.

Lub inny przykład. Architekci mieli

Praga. Tablice statistyczne mieszkań robotniczych

rys 278

niezły pomysł ożywienia dużych płaszczyzn mebli przez ładne słaje drzewne. Skutek był dobry i spokojny; lecz cóż uczyniło barbarzyństwo mody? Z witryn wyzierają okropne jej wytwory: płomienista gruszka, kaukaski orzech, zebrano, bubinga, makassar, drzewo gumowe i cytrynowe. Czyż takich mebli potrzebuje skromny rzemieślnik?"

● Tu przychodzi na myśl kwestja robotniczych mieszkań wogóle. W Pradze Czeskiej otwarto ostatnio i po dwóch dniach zamknięto z polecenia władz, interesującą wystawę mieszkań robotniczych, urządzoną przez grupę architektów „Leve fronty”.

Powierzchnowe przejrzanie materiału wskazuje na poważny zwrot na lepsze w rzeczowej analizie problemu mieszkaniowego dla najbiedniejszych w Czechosłowacji.

Wykresy, tablice i diagramy opracowane były na podstawie urzędowych statystyk.

Poraz pierwszy w Czechosłowacji ujęto zagadnienie nie od strony formalnej, lecz w ścisłym związku z ustawodawstwem gospodarczym. Ostatnim słowem w tej dziedzinie stało się mieszkanie najmniejsze. Kryzys gospodarczy, bezrobocie i zmniej-

szanie się przyrostu pośród robotników doprowadziły do bankructwa tej formy rozwiązania.

Akcja Frankfurtu ustała, stwierdzono bowiem, że równocześnie z obniżeniem czynszów mieszkaniowych obniżano robotnikom płace.

Bezrobotni nie mogli płacić wogóle.

Rzeczoznawcy doszli w swych studjach do smętnych na ten temat rezultatów. W czasie wystawy berlińskiej na kongresie rozbudowy miast dał temu jawnie wyraz w swoim przemówieniu Vibaud i M. Wagner. Omawiał tę kwestję również kongres „dł-prac'u”

Brak wszelkich statystyk dotyczących bezdomnych w Czechosłowacji doprowadził tylko do czerpania korzyści z ruchu budowlanego przez właścicieli gruntów, przemysł i przedsiębiorstwa budowlane oraz zażadne sfery, budujące wykwintne wille.

Zniesienie ochrony lokatorów jest fałszywe, jeżeli chodzi o rozwiązanie kwestji mieszkań robotniczych.

Ma to jakoby wpłynąć na obniżenie wysokich cen mieszkań w nowych domach

na korzyść cen w starych. Ma również nastąpić ożywienie ruchu budowlanego co przez zmniejszenie bezrobocia przyniesie koniec kryzysu ekonomicznego.

Praktyka pokazała, że częściowe uchylanie ustawy o ochronie lokatorów nie zmieniło wcale cen w nowych domach, gdyż ceny te wynikają z wysokiej renty gruntowej, spekulacji materiałami budowlanymi i lichwą przedsiębiorców, a zarazem zaniedbaniem najnowszych udoskonaleń technicznych.

Czechosłowacja, będąca na 13 miejscu w międzynarodowych tablicach płac, nie jest w stanie dać taniego dachu nad głową robotnikom.

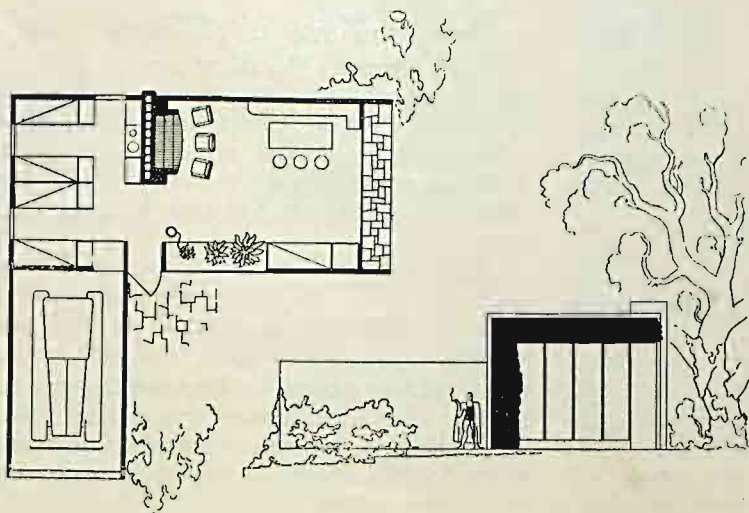
10.000 drogich mieszkań w Pradze to za wiele dla części obywateli mogącej sobie na nie pozwolić.

Na 35.000 podań o mieszkania istnieje 4.000 baraków w których mieszka 15.000 osób.

Te drastyczne dla władz problemy przedstawiła wystawa praska, podając również dane o szerzeniu się chorób panoszących się nagminnie jak: gruźlica, skrofuloza (gruźlica gruczołów limfatycznych) oraz spadku urodzeń i zwiększonej śmiertelności.

Niestety, wielkie miasta zachodu, które przenoszą osiedla robotnicze na peryferje zapominają najczęściej o uciążliwej drodze, jaką zmuszony jest odbywać robotnik do swego warsztatu, z wielkim uszczerbkiem dla swego czasu, zarobku, odpoczynku. Starannie opracowany i ciekawy materiał podobno nie doczeka się ponownego wystawienia.

● Oprócz analogicznych wystaw Europy środkowej również i inne kraje dają wyraz zainteresowania projektami tanich domów własnych, bądź to stałych, bądź też letniskowych. Piękne i kulturalne, proste i celowe projekty weekend'ów fińskich mówią same za siebie. Na konkursie nagrody otrzy-

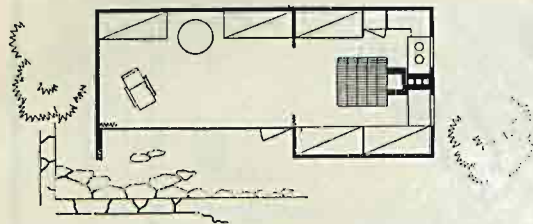

Helsinki. arch. Hytönen i Luukkonen

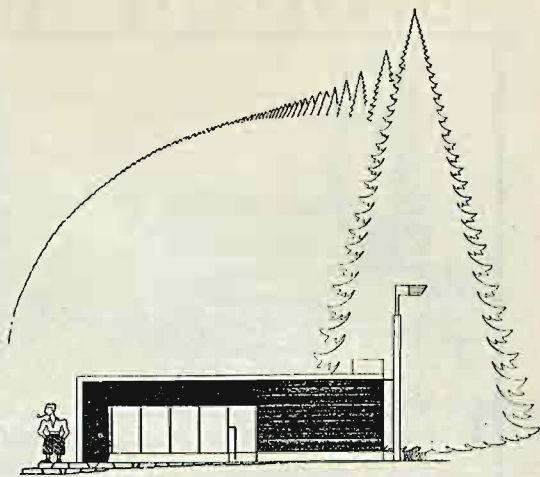
Rys. 279

Helsinki.
arch. Hytönen i Luukkonen.

Rys. 280

Rys. 281

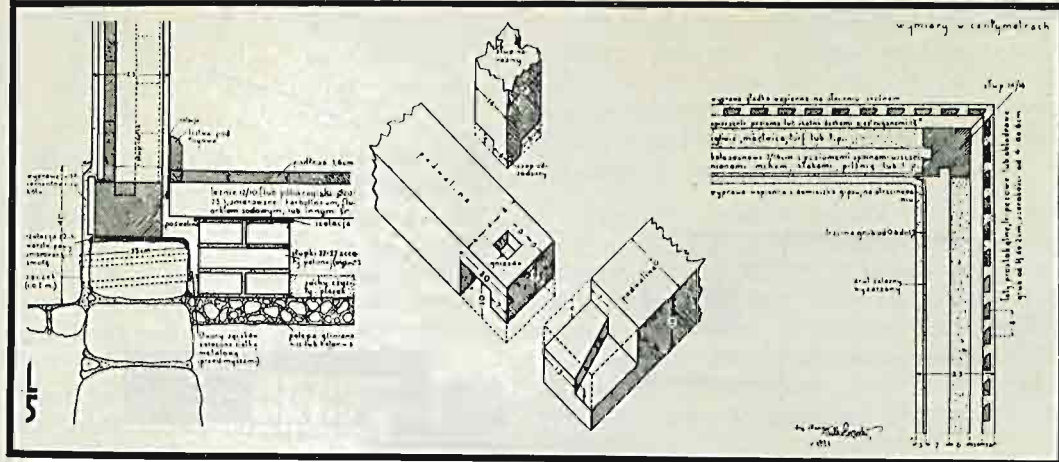
mały prace arch. Hytönen'a i Luukkonen'a (Helsinki).

● Warszawska wystawa „Tani dom własny” odbiega od typu wystaw obcych. Daje ona realne przykłady skromnych domków podmiejskich do stałego zamieszkania, posługuje się najczęściej idealnym i popularnym

budulcem, jakim jest drzewo, stosuje ulepszenia konstrukcyjne, daje typy których rzetelnie kalkulowane ceny, umożliwiające systemem montażowym, nawet w porównaniu z zagranicą są minimalne i dostępne dla średniozamożnych.

U W A G A: Wobec konieczności wydania katalogu i zmian, które nastąpiły w ostatniej chwili, zastrzegamy możliwość zmian i uzupełnień w specjalnym dodatku do katalogu.

KONSTRUKCJA ŚCIANY DREWNIANEJ

Sposób izolowania wnętrza parterowego niepodpiwniczonego drewnianego domu mieszkalnego od wilgoci gruntowej i od chłódów. Patrz Nr. 1. „D—O—M“ z b. r. — rys. 668.

Inż. arch. M. Talko Ponecki

rys. 282

Wilgoć gruntowa w budynkach.

Największą plagą budynków jest wilgoć.

Wilgoć niszczy sam budynek, oraz meble i sprzęty. Ściany zawilgocone łatwo przepuszczają ciepło, wobec czego trzeba w mieszkaniu używać znacznie więcej opału. Wilgoć stwarza podłoże dla pleśni i grzyba domowego. Wilgoć wreszcie staje się przyczyną wielu chorób.

W dobrze zatem zrozumianym interesie właścicieli i mieszkańców domów jest zapobieganie tej pladze, lub usuwanie jej, przyczem trzeba przyjąć zasadę główną, że właściwiej, taniej i skuteczniej jest stosować środki ochronne od wilgoci **przed budową i podczas budowy**, aniżeli po jej ukończeniu.

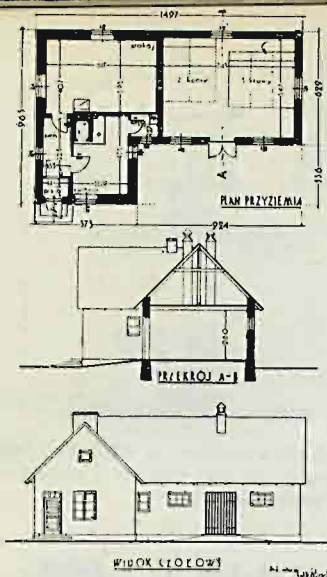
Najważniejszą przyczyną powstawania wilgoci w budynkach wiejskich, jest zwykle nasiąkanie ścian wodą z gruntu: podskórna lub powierzchniową.

Ażeby ochronić budynek od wilgoci gruntowej, musimy baczna uwagę zwrócić na **właściwe założenie posad** (fundamentów). Posady zewnętrznych ścian budynku zagłębia się w ziemię conajmniej na 1 metr (1 łokieć i 18 cali), aby ziemia pod niemi nie przemarzała w zimie. Gdyby się tego zaniechało i założyło posady płycej, to może się łatwo zdarzyć, że ziemia u ich podstawy przemarznie i pogarbi się. Wtedy

ściany budynku zostaną wypchnięte do góry, zarysują się i popękają, narażając nieprzewidującego w porę właściciela na dotkliwe straty i kłopoty.

Jeżeli stawiamy budynek na gruncie wilgotnym, podmokłym, to przedewszystkiem należy pomyśleć o osuszeniu placu pod budynkiem. W tym celu zakładamy naokoło zewnętrznych fundamentów (poniżej stopy fundamentowej) **sączki** czyli drenaży, któreby odprowadzały wodę do rowu odpływowego, lub specjalnej studzienki. Nie chcę tu rozwodzić się szeroko nad sposobami zakładania sączków, zaznaczę tylko, że powinny one mieć spadek przynajmniej 1-procentowy, aby ich nie zamulały cząstki ziemi, wpadające przez szparki. Szparki między sączkami muszą być szerokości od 2-ch do 4-ch milimetrów (czyli od jednej do 2-ch linii), przez mniejsze bowiem woda się źle przeciska, przy zastosowaniu zaś większych — grozi zamulenie sączków.

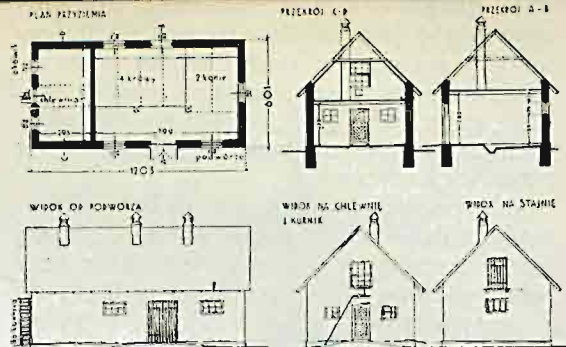
Pozatem dobrze jest wymazać zewnętrzne strony posad masą izolacyjną, naprzykład „Trocal“ „Conco“, „Smoleolum nr. 3“, lub ostatecznie smołą; następnie ubić koło ścian glinę i powierzchnię jej wybrukować albo zabetonować — ze spadkami odprowadzającymi wodę deszczową od ścian.

Projekt 2-izbowej chaty wiejskiej z obórką pod wspólnym dachem. Izolacje jak wyżej.

W razie wykonywania piwnicy pod budynkiem, sprawa ochrony go od wilgoci ziemnej jest jeszcze ważniejsza i zewnętrzna izolacja murów posadowych staje się wówczas niezbędna. Tak samo ważne jest zapewnienie nieprzepuszczalności betonowej posadzki w piwnicy, co można skutecznie przy pomocy „Conco“, „Castoru“, „Hydrofuge“, lub „Trocalu“. Oprócz wskazanych wyżej środków izolacyjnych, bardzo skuteczne jest wyprawienie ścian piwnicy od zewnątrz tynkiem cementowym (1 część cementu na 3 części piasku), z domieszką „Kastoru“ w stosunku: 1 szklanka na szaflik zaprawy.

Aby uchronić ściany budynku od przesiąkania do nich wilgoci z posad, dajemy zawsze izolację poziomą, czyli warstwę odosobniającą, umieszczoną ponad terenem, o 20 centymetrów (przeszło 8 cali) poniżej podłogi (cokółu). Jeżeli budynek jest podpiwniczony, to potrzebna jest jeszcze druga warstwa izolacyjna, umieszczona poziomo na kilkanaście centymetrów ponad posadzkę piwnicy. Te warstwy nie puszczą wilgoci w górę tak, że ściany budynku będą suche, choćby nawet posady ciągnęły wodę z ziemi. Jeżeli grunt jest suchy, to i wówczas koniecznie trzeba położyć izolację, boć przecie i woda deszczowa może mury posadowe zawilgocić, gdy po deszczu wsiąka w grunt. Zresztą izolacja pozioma jest wy-

Projekt budynku inwentarskiego dla drobnego gospodarstwa rolnego. Cokół wysoki na 30 cm. Pozioma izolacja posady.

magana przez **Przepisy Policjno-Budowlane**. Wykonać ją można w różny sposób, ale najczęściej stosowane są sposoby następujące:

1. Albo na całą szerokość wyrównanej zaprawą powierzchni posady położyć 3 warstwy smoły pogazowej (na gorąco) i 2 warstwy tektury smołowcowej (czarnej papy) „ooo“, przekładając je wzajemnie, przyczem kolejne smołowanie powinno być bardzo dokładne.

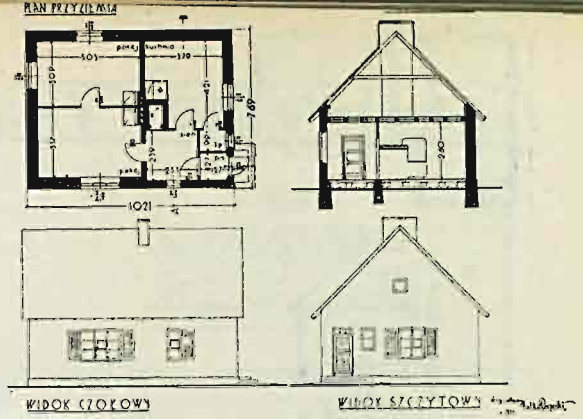
2. Albo na powierzchni posady rozsmarować rzadką powłokę oleisto-azbestowo-bitumową, jak np. „Conco“ lub „Trocal“. Takiej rzadkiej powłoki wychodzi do zagruntowania i metra kwadratowego (3-ch łokci kwadratowych) około 15-tu deka. Na warstewkę „gruntu“ rozsmarujemy kielnią gęstą „Conco“ czy „Trocal“, używając po jednym kiligramie, albo więcej na każdy metr kwadratowy. Jeżeli możemy poczekać z dalszą robotą, to dobrze jest przerwać budowę na kilka dni, żeby izolacja stężała. Jeżeli zaś się nam bardzo śpieszy, to trzeba nakryć tę powłokę zwykłą tekturą, albo jutą taką, jakiej się używa na worki. I wtedy nakryć tę powłokę zwykłą tekturą, albo od razu można murować ściany, bez zatrzymywania robót. Te dwa materiały izolacyjne mają następujące wspólne cechy: jednolitość, szczelność, giętkość i trwałość; są używane tylko na zimno. Robota przy powlekaniu niemi jest bardzo łatwa, wymaga wszakże dużej staranności. „Trocal“ jest sprzedawany w Warszawie przez firmę Stankiewicz i Ska Widok 23.

Podłogę drewnianą też należy zabezpieczyć od wilgoci, gdyż w przeciwnym razie może prędko zbutwieć lub być zniszczona

przez grzyb drzewny (stroczek), dla którego wilgoć jest bardzo sprzyjającym warunkiem rozwoju, a który prędko rozprzestrzenia się na ściany, stropy i meble, wydzielając przytem gazy, szkodliwe dla zdrowia mieszkańców, niezdnośne i przykre nawet w znacznej odległości.

Aby podłoga była zdrowa, dobra i długotrwała, anleży zebrać górną warstwę czarnej ziemi na całej przestrzeni wewnątrz izby i ubić warstwę gliny, grubą na jakie 12 do 20 centymetrów (5 do 8-u cali), albo wybetonować tę powierzchnię na mniejwięcej 8 do 12-tu centymetrów (3 do 5-u cali). Podłogę wykonywamy z dobrze wysuszonych, wąskich desek 1 1/2-calowych, gładko sheblowanych i szpuntowanych, ułożonych dokładnie do wagi. Przybija się ją do leżni (legarków), również z zupełnie suchej kantówki, które leżą na ceglanych słupkach, lub kamieniach, czy też pustakach betonowych. Pomiędzy słupkami sypie się na podłoże gliniane (lub betonowe) kilkucalową warstwę suchego (wyżarzonego piasku, lub czystego gruzu.

Ponieważ nigdy części drewniane nie powinny dotykać ziemi ani muru bez pośrednictwa ochrony izolacyjnej, przeto na słup-

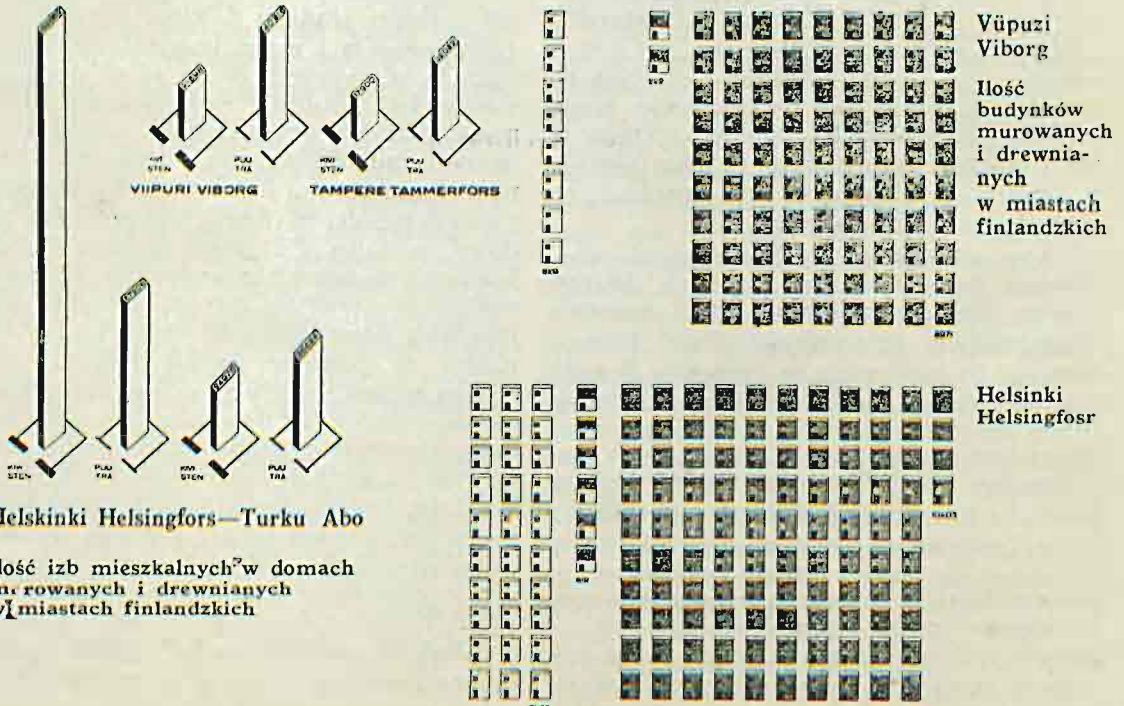

Projekt 3-izbowej chaty wiejskiej, w którym zastosowano opisany sposób izolacji posady i przestrzeni podpodłogowej

kach pod leżniami kładzie się izolację, na przykład z kawałków papy (podwójnie). Poza to, oczywista, tak leżnie jak i deski podłogowe powinny być uprzednio dobrze wysmarowane środkami przeciwgnilnymi, a mianowicie: karbolineum żywicznym, albo też „Smołoleum nr. 4”, Jeszcze lepszym środkiem jest Fluorek Sosowy.

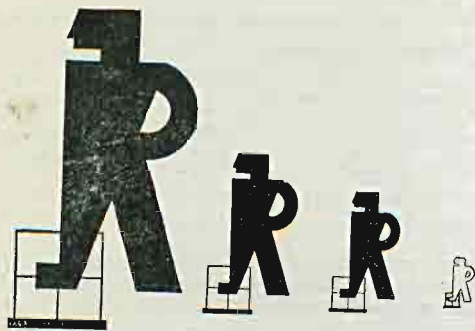
Z wystawy mieszkaniowej w Helsinku (Finlandja)

Tablice statystyczne wykonane pod kierunkiem Kaj. Englunda (wg danych z 27 marca 1930 r.)

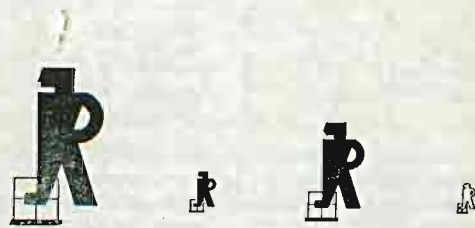

Ilość izb w/g pięter na którym się znajdują.

Helsinki — Helsingfors.

Vüuri — Viborg.

Mieszkania [zgrupowane podług stosunku użytkownika do własności.
Lokator, spółdzielca, właściciel, mieszkania niezajęte.

K r o n i k a .

Tania elektrownia domowa, bez maszyn i fachowej obsługi.

Na Wystawie małych domków zainstalowano w domu 17-tym bardzo ciekawe oświetlenie elektryczne systemem Kupro. Jest to bezprzecznie rewelacja w tej dziedzinie, ze względu na niebywałą dotychczas łatwość i taniość zaprowadzenia oświetlenia elektrycznego wszędzie, zupełnie niezależnie od warunków lokalnych.

Instalacje te polegają na ogniach dających stały prąd, nie ulegają one samowyladowaniu, a pod względem czasu trwania są niezniszczalne. Działanie baterji jest samowystarczalne to znaczy, że nie wymaga ona specjalnej obsługi mimo, że działa ciągle.

W zastosowaniu oświetlenia Kupro, należy jedynie co parę miesięcy zmienić płyn i płyty. Jest to pół godziny pracy, poczem światło znowu działa przez parę miesięcy. Koszt eksploatacji, zależny jest naturalnie od ilości godzin świecenia. W każdym razie według pokazów które przedstawiciele fabryki robili na miejscu kosztu

oświetlenia syst. KUPRO są znacznie mniejsze od każdego innego, nie wyłączając nafty. Koszt zaprowadzenia oświetlenia sprowadza się przy pięciu ubikacjach do 700 złotych. Jest to więc minimalna inwestycja o ile przyjmujemy, że amortyzacja następuje w pierwszym roku, później zaś z wyjątkiem drobnych kosztów utrzymania światła, nie ma wydatków dodatkowych.

Światło z baterji Kupro jest bardzo jasne i zupełnie dostateczne. Fabryka zainstalowała już szereg oświetleń w domach, wiatlach i na fermach rolniczych. Działają one parę lat bez zarzutu ku zadowoleniu właścicieli, jak wynika z listów posiadanych przez fabrykę.

Dużem udogodnieniem jest to, że mając oświetlenie Kupra można używać radja czerpiąc żarzenie bezpośrednio z prądu oświetleniowego bez potrzeby akumulatora. Informacje podczas trwania wystawy w domu pckazowym Nr. 17.

L. J.

Czem jest gaz w gospodarstwie domowym

Na świecie odbywa się obecnie rewizja nieekonomicznej gospodarki ciepłej na wszystkich polach, a więc i w gospodarstwie domowym.

Nowoczesna naukowa organizacja pracy wypowiedziała zdecydowaną walkę przestarzałym formom pracy gospodarki ciepłej, posiłkującej się jeszcze węglem surowym jako paliwem.

Na miejsce węgla wysunął się dzisiaj na pierwsze miejsce, jako idealne zastępcze paliwo — gaz świetlny, dostarczany przez gazownie rugując przestarzałe kuchnie węglowe wraz z nieodłączną ich plagą — trującym zadymaniem miast, osiedli i miasteczek, oraz usuwając z mieszkań kurz, dym, sadze, popiół, żużle i związane z tem zanieczyszczenia.

Już dzisiaj w Niemczech prawie każde gospodarstwo domowe zaopatrzone jest w przybory opalane gazem. W Anglii, Belgii i Ameryce Półn. pomimo wyższej ceny gazu od ceny warszawskiej — 80% ludności korzysta z gazu do celów gotowania, w Szwajcarii 60% i t. d., nie licząc w tem bardzo szerokiego zastosowania gazu w pralniach, kuchniach wojskowych, hotelach, restauracjach, szpitalach, laboratorjach a także w przemyśle i rzemiosłach.

Gaz stał się dzisiaj najdogodniejszym i najekonomicznym paliwem. Jest on w każdej chwili gotów do użycia bez postronnej pomocy. Wystarczy jedna zapalka, aby w okamgnieniu mieć go do dyspozycji w nieograniczonej ilości i wysokiej wartości kalorycznej.

Zestawienie wartości praktycznych niektórych paliw używanych do gotowania (według Zallikofera — J. G. W, 1920 — 699),

Paliwo	Ilość	Ciepło zawarte w paliwie	Skutek gotowania	Ilość praktyczna ciepła	Porównanie	
gaz	100 mtr ³	420 000 kal.	60%	250 000 kal.	100	1 mtr ³ gazu
węgiel	100 kg	700 000 „	10 „	70 000 „	28	zastępuje
brykiety	100 „	440 000 „	10 „	44 000 „	17,6	4—8 kg.
koks	100 „	650 000 „	10 „	65 000 „	27	węgla
torf	100 „	330 000 „	8 „	26 000 „	10,4	

Kuchnia węglowa w porównaniu do gazowej okazała się przeżytkiem nie wytrzymującym krytyki nowych wymagań techniki. Każda tona spalonego pod kuchnią węgla — to strata bezpowrotna 80—95% ciepła w nim zawartego, niezależnie od 10 kg. azotu i 50 kg. cennej smoły.

W kuchniach gazowych skutek cieplny dochodzi do 60%, a w aparatach zamkniętych np. piec kąpielowy — do 90%.

Gaz w stosunku do węgla daje daleko idące oszczędności ekonomiczne na zakupach, przewoźce, magazynowaniu i rozpraszaniu się węgla, na jego złym gatunku (kamienie, miął), obsłudze, rąbaniu drzewa i węgla, rozpalaniu i t. p.

Zastosowanie gazu w gospodarstwie domowym jest różnorodne i wszechstronne. Piece kąpielowe dają o każdej porze dnia i nocy gorącą wodę na wannę i natryski; podobnie jak zawsze gotowe do użytku grzejniki — do umywalk; nagrzewacze — do karbowek i żelazek do prasowania; wrzątniki do herbaty i kawy; kotły do prania i gotowania bielizny; suszarki do bielizny, lodówki gazowe i t. p.

Niezmiernie przyjemne jest podczas chłodnych i mroźnych dni — ciepło z piecyków gazowych różnego typu, (wymienię dla przykładu piękne wzorzyste piece z kafli majolikowych i stalowych systemu prof. Kropiwnickiego), Piece tego rodzaju, dzięki specjalnej masie, wypełniają wnętrza pieca, posiadają zdolność nadzwyczaj intensywnego wchłaniania, akumulowania i następ-

nie wolnego wydzielania ciepła, dając wysokie wykorzystanie wartości opalowej gazu, wprost niespotykane dotychczas w ogrzewnictwie.

Również praktyczne są piece — radiatory (kaloryfery), zajmujące bardzo mało miejsca w ogrzewanych pomieszczeniach.

Szczególnie mile są kominki gazowe, przypominając z rozżarzonemi węgielkami i jasno spokojnie płonącymi polanami, staroświeckie kominki. Przy takich kominkach przed gorzącym ogniskiem wytwarzają się najmiłsze rodzinne wieczory zimowe i najlepsze nastroje. Nie trzeba przytem jak za dawnych lat, dorzucać drewek do ogniska, by w kominku nie zgąsło jeszcze. Gaz — wierny przyjaciel sam czuwa nad kominkiem.

Kominki gazowe doskonale wentylują i oczyszczają powietrze, i jak wykazały ostatnie doświadczenia w Anglii, dzięki krótkim infra czerwonym promieniom — wywierają dobroczynny i leczniczy wpływ na choroby takie jak reumatyzm, artretyzm, iszjasz, podagra i inne.

A szczytem wygody jest nowoczesna kuchnia gazowa, zaopatrzona w automatyczny regulator dopływu gazu, który nowoczesnie reguluje temperaturę w piecu i samo pieczenie. Kuchnia ta nieomal jak służka — czarodziej — sama przygotowuje potrawy. Wystarczy tylko wstawić do takiego pieca — obiad surowy odpowiednio przyrządzony, i samemu poświęcić się innym obowiązkom domowym, lub wyjść na miasto za interesami, by,

WYŁĄCZNE PRAWA FOTOGRAFOWANIA W NAJLEPSZYM WYKONANIU PO CENACH BARDZO PRZYSTĘPNYCH USTALONYCH PRZEZ KOMITET, NA CAŁYM TERENIE WYSTAWY „TANI DOM WŁASNY”

MARJAN FUKS TELEFON 9-92-94

powróciwszy po upływie godziny do domu, — wyjąć gotowy, smaczny obiad.

Gotowanie nawet na małych kuchenkach gazowych nie jest droższe niż na węglowych, a raczej tańsze, szczególnie w małych mieszkaniach, w których obepnie z powodu kryzysu unika się pomocy służącej.

Ugotowanie np. obiadu z 4 dań dla 4 osób na zwykłej kuchni gazowej wynosi przeciętnie 13,8 grosza przy zużyciu 500 litrów gazu. Koszt przygotowania obiadu z 4 dań dla jednej osoby wynosi 3,5 grosza. Podczas gdy na kuchni węglowej przy gotowaniu tegoż obiadu zużywa się około 8½ kg. węgla za 40—50 groszy, nie licząc wydatków na drzewo, zniesienie węgla i t. p.

Na zakończenie należy podkreślić zupełne bezpieczeństwo paliwa gazowego, które całkowicie spalając się na kw. węglowy i parę wodną, odprowadza swe gazy spalinowe do przewodników kominowych lub wentylacyjnych. Unika się w ten sposób niebezpieczeństw pożaru, wskutek nagromadzenia i zapalenia się sadzy węglowych w kominie,

Urządzenia gazowe stały się dzisiaj nieocenionymi i niezastąpionymi w nowoczesnym gospodarstwie domowym. Przemawiają za nimi zarówno względy higieny, czystości i oszczędności pracy, jak również taniłość, sprawność i wydajność paliwa gazowego.

inż. St. Czubek.

BETON NA WYSTAWIE „TANI DOM WŁASNY“

Aczkolwiek zorganizowana pod powyższym hasłem wystawa budownictwa mieszkaniowego uwzględniła w większości wykonanych eksponatów drzewo, jako główny materiał konstrukcyjny, jednakże i beton jest materiałem, którego wystawa realizowana pod powyższym hasłem, pominąć nie może. Użycie betonu, czy to jako materiału współrzędnego w konstrukcji z drzewem np. w postaci fundamentów betonowych, kominów, pokrycia ogniotrwałego i t. d., czy też materiału uzupełniającego budowę małego domku (własnego w formie ogrodzenia, chodnika, drobnych ozdób i t. p., skłoniło Związek Polskich Fabryk Cementu do urządzenia stoiska, dającego potrosze przegląd wszystkich istniejących możliwości w tej dziedzinie.

Chęć posiadania własnej niezależnej siedziby idzie w parze z dążeniem do jej możliwego upiększenia i zabezpieczenia. W tym kierunku beton daje specjalnie szerokie pole do popisu, posiadając tę zaletę, iż umo-

żliwia wykonanie szeregu drobnych, a niezbędnych inwestycji stopniowo i własnymi siłami. Widzimy więc tu rozmaite rzeczy o znaczeniu użytkowym, a jednocześnie estetycznej formie, jak odpływy pod rynny do wody deszczowej, obramowania klombów, gazonów i drózek w ogrodzie, słupki, ławki betonowe, kule ozdobne, wazy na kwiaty, barjery betonowe, następnie zaś ogrodzenia z betonu, stopnie schodowe ogrodowe i zewnętrzne wreszcie części konstrukcyjne budynku.

Hasło doby dzisiejszej — stopniowej rozbudowy własnej siedziby w miarę dopływu niezbędnych środków i przyrodzone dążenie człowieka do stałego ulepszania i upiększania swego domostwa ma możliwość realizowania przy zastosowaniu betonu w sposób najtańszy i najłatwiejszy. W celu uprzyęstnienia i ujawnienia szerokiej możliwości, jakie w tym kierunku daje beton, wystarczy obejrzeć stoisko Związku Fabryk Cementu na otwartym terenie Wystawy.

SPROSTOWANIE

W art. „Domy ulomne...“ na str. 18 w Nr. 6-tym, opuszczono w szpalcie III-iej po 19 wierszu zdanie „Za rok, za dwa ktoś powie, że trzeba to „uspokoić“, „opanować“. Jak? Właśnie tak, jak na placu Napoleona, i proponuje wieżę...“, która oczywiście nic nie uspokoi. Wystarczy już teraz zwiedzić plac Napoleona, aby o tem mieć pojęcie właściwe“.

PRZEDSIĘBIORSTWO INSTALACYJNE
INŻ. STEFAN SKWARECKI
WARSZAWA, LWOWSKA 11, TELEFON 8-50-78

INSTALACJE: Ogrzewań centralnych, Kanalizacji, Wodociągów zwykłych i pneumatycznych, gazowe pralnie mechaniczne.

PROJEKTY i KOSZTORYSY

IMIĘ I NAZWISKO	ADRES	Telefon
Brukalska Barbara	Warszawa, ul. Niegotewskiego 8	11-15-88
Brukalski Stanisław	" " " "	"
Buckiewiczówna Marja	" " Marymoncka 3 m. 25.	8-55-95
Bujnowski Zygmunt	" " Długa 11	763-91
Celarski Zdzisław Szczęsny	Krzemieniec, Zarząd Liceum, architekt rejonowy	
Czerwiński Józef Napoleon	Warszawa, ul. Wspólna 5 m. 5	770-22
Dobrzyńska Jadwiga	" Krakowskie Przedmieście 79	653-51
Filipkowski Stanisław	" ul. Mokotowska 51/53 m. 20	8-11-20
Łączkiewicz Stanisław	" " Kozińskiego 6	346-20
Goldberg Maksymilian	" " Nowogrodzka 18	223-07
Grochowicz Stanisław	" " Mokotowska 45	8-30-04
Gutt Romuald	" " Wrońskiego 5	705-75
Günath Władysław	" " Ursynowska 44	8-22-44
Jankowska Nina	" Żoliborz, ul. Kochowskiego 2	11-67-48
Jankowski Józef	" " " " " "	"
Jasieński Henryk	Kraków, ul. Studencka 19	160-80
Jawornicki Antoni	Warszawa, ul. Mysłwiecka 16	218-03
Kłos Konrad	" " Sewerynow 5	294-42
Kopkowicz Franciszek	Zakopane, willa „Boryna“	
Kranz Waldemar	Zamość, ul. Nowa 4	
Kurkiewiczówna Helena	Warszawa, ul. Marszałkowska 36 m. 3	8-20-91
Lachert Bohdan	" " Katowicka 9	10-25-33
Leszczyński Stanisław	" " Wilcza 43	8-87-11
Lilpop Franciszek	" " Aleja Róż 10	8-19-66
Łoboda Zygmunt	" " Krakowskie Przedmieście 79	653-51
Łokcikowski Mieczysław	" " Elektoralna 28 m. 15	644-82
Maciejewski Eugenjusz	Gdynia, Góra Focha, Spółdz. Bud. Mieszkań Ekonom.	14-99
Manasterski Stefan	Warszawa, Żoliborz, ul. Krasińskiego 21 m. 12	228-48
Michejda Tadeusz	Katowice, ul. Poniatowskiego 19	991
Mischel Z.	Warszawa, ul. Leszczyńska 8	623-46
Nowakowski Tadeusz	" " Polna 52	8-50-58
Neufeld Mieczysław	" " Szopena 4 m. 5	8-85-74
Oderfeld Henryk	" " Bagatela 15	8-42-42
Paprocki Adam	" " Sucha 18	8-46-44
Pillar Jan	Starogard	
Pitak Edmund	Bydgoszcz, Zduny 18	353
Płachecki Bolesław	Warszawa, ul. Wilcza 9	8-82-40
Poznańska Janina	" " Sędziowska 7	8-15-08
Poznański Jerzy	" " " "	"
Różański Stanisław	" " Filtrowa 81 m. 1	9-16-83
Rudzki Tadeusz	Sosnowiec, " Kaliska 3 a	
Rutkowski Hipolit	Warszawa, " Polna 52 m. 3	
Seydenbeutel Edward	" " Marszałkowska 63	8-24-53
Syrkus Helena	" " Senatorska 38	754-76
Syrkus Szymon	" " " "	"
Stefanowicz Jan	" " Akademicka 1	8-59-34
Szabuniewicz Mirosław	" " Polna 64 m. 33	8-30-64
Szanajca Józef	" " Głogiera 5	8-28-68
Szczygliński Bronisław	" " Służewska 3 m. 3	8-40-82
Szperling Jan	" " Pankiewicza 4	305-98

IMIĘ i NAZWISKO	ADRES	Telefon
Świerczyński Rudolf prof. Pol.	Warszawa, ul. Myśliwiecka 12	762-62
Tołłoczko Kazimierz	„ „ Myśliwiecka 14	268-26
Tołwiński Tadeusz prof. Polit.	„ „ Służewska 3	8-28-65
Tokar Ludwik	„ „ Nowogrodzka 3	433-90
Tomaszewski Leonard	„ „ Korzeniowskiego 6	8-26-05
Tomaszewski Waclaw	Gdynia, ul. Abrahama	12-51
Ulatowski Kazimierz	Toruń, ul. Legionów 2	889
Weker Waclaw	Warszawa, ul. Słoneczna 50, róg Spacerowej	8-88-00
Wondrausch Bronislaw	Włocławek, ul. Łęgska 24	
Witkowski Tadeusz	Lublin, ul. Zielna 4 m. 9	
Woyciechowski S. W.	Warszawa, ul. Jana Czeczotta 33	8-43-64
Zborowski Bruno	„ „ Korzeniowskiego 6	8-18-36

Asfalty

FIRMA	ADRES	Telefon	Uwagi
Jan Andrzej Wrablik	Warszawa, Karolkowa 86	534-57	specjalność: — asfalty wszelkiego rodzaju oraz krycie dachów

Architektoniczne biura

Michał Szachowski—budowniczy	Warszawa, ul. Kopernika 33	334-30	Szkice, projekty, plany, kosztorysy, dozór techniczny
------------------------------	----------------------------	--------	---

Blacha

D/H A. Gepner	Warszawa, ul. Grzybowska 27	655-25 690-27	Blacha cynkowa i pocynkowana, mosiądz, miedź, aluminium, ołów i t. p. w surowcach i półfabrykach.
---------------	-----------------------------	------------------	---

Blacha cynkowa

D/H Herman Meyer, Sp. Akc.	Warszawa, ul. Traugutta 2	603-84	
----------------------------	---------------------------	--------	--

Blacharskie Zakłady

Zakłady Blacharskie „GRYFF“ wł. A. Jurewicz	Warszawa, ul. Piękna 30	8-35-56	ornamentacje, krycie dachów, wszelkie roboty wchodzące w zakres budowlanego blacharstwa, remont, konserwacja.
--	-------------------------	---------	---

Betonowe Wyroby

Wytwórnia Wyrob. Betonowych Henryk Gologowski	Warszawa, Al. Jerozolimskie 21	219-74 432-83	Kręgi studzienne, rury 15—120 średnicy, płyty, słupy, krawężniki, cegła, pustaki, tarasy, balkony, pergole i t. d.
Edmund Schmidt Wytw. Wyrobów Beton. i Ksytolitowych	Warszawa, ul. Grójecka 56	328-39	stopnie, parapety, posadzka i różne wyroby „sztuczny kamień“

Budowlane Materjały

Tow. dla Handlu Mat. Bud. „DOSTAWA“	Warszawa, biuro — ul. Krucza 38 skład — ul. Targowa 12	8-92-28 10-12-28	
--	---	---------------------	--

Budowlane materjały zastępcze

1-a Krajowa Wytwórnia Nowoczesnych Materjałów Budowlanych „GRODZISK-MAZOWIECKI sp. z o. o.	Warszawa, ul. Ordynacka 5 m. 1	9-99-85	Ciepłochronne płyty budowlane „Mastewal“
--	--------------------------------	---------	--

Budowlane Materiały Zastępcze

Zagajski Mieczysław sp. akc.	Warszawa, ul. Żórawia 3	550-20	Heraklit
Zakł. Przem. CELOLIT sp. akc.	Warszawa, ul. Ordynacka 5	420-05	celolit, materiał budowlany, izolacje termiczne i dźwiękowe
„IZOBET“ inż. Dyonizy Popławski	Warszawa, ul. Karowa 5 m. 12	539-80	Nowy sposób budowy ścian i stropów z betonu izolowanego

Budowlane przedsiębiorstwa

Przeds. Inż.-Budowlane arch. Józef Drecki	Warszawa, ul. Marszałkowska 15a	8-85-77	
Spółeczne Przeds. Budowlane spółdzielnia z ogr. odp.	Warszawa-Żoliborz, Ustronie 2	11-45-40 11-45-13	
Przedsięb. Inż.-Bud. „Zjednoczeni Inżynierowie“ sp. z o. o.	Warszawa, ul. Uniwersytecka 4	899-26 894-71	
Przedsięb. Rob. Bud. Edward Klein	Warszawa, Al. Jerozolimskie 19	260-60	
Kalinowski N. i Syn sp. z o. o.	Gdynia, Skwer Kościuszki	18-29	
Przedsięb. Robót Budowl. i Kanalizac. I. Tyller	Łódź, ul. Trębacka 18	162-09 171-38	
W. Markusfeld	Łódź, ul. Ceglana 114	213-15	
T. R. B. — Tow. Rob. Bud. inż. Bogusław Lencki i S-ka sp. z ogr. odp.	Warszawa, ul. Miodowa 21 Oddział w Brześciu n/Bugiem, ul. Zygmuntowska 36	664-11	
B. Missir i S-ka Przeds. Inż. Budow. Sp. z o. o.	Sosnowiec, ul. Dęblińska 7	133	
Terrabona Sp. z o. o.	Warszawa, ul. Korzeniowskiego 6	918-12	Roboty budowlane Szlachetne wyprawy fasadowe „Terrabona“ Roboty lastrikowe
„Tania Budowa“ Biuro Budowlane	Warszawa, Mazowiecka 11	235-66.	
Juljan Zahrt majster ciesielski i przeds. bud.	Warszawa, Bednarska 27	692-45	Wykonuje roboty ciesielskie, stolarskie posadzki.

C e r a m i k a

Inż. Albert Karp biuro techniczne	Warszawa, ul. Wilcza 54	8-72-47	
Pomorskie Zakłady Ceramiczne tow. akc.	Grudziądz		Dachówki (karpiówka żłobiona, holenderka i rzymska)

Ceramika

J. Kulesza i S-ka „H A L I S”	Warszawa, ul. Warecka 14	646-62	Kafle majolikowe, białe. Budowa pieców i kuchen. Terrakota i płytki ścienne, piec kaflowe przenośne
Fabryka wyrobów szamotowych i fajansowych S. A. Skawina	Skawina k. Krakowa	Kraków 110-80	Najlepsze szamotowe kafle białe i kolorowe.

Izolacje

„ORŁOROG” dawn. Orłowski, Rogowicz i S-ka	Warszawa, ul. Królewska 8	701-23	Fabryka izolacji korko- wej, Bituminy, Aquiso- lu, Impregoliny. Za- bezpieczenie budowli od wilgoci. Krycie i izolacja dachów. Ro- boty asfaltowe. Wszel- kie materiały izola- cyjne.
Biuro Techniczne Stankiewicz i S-ka inżynierowie	Warszawa, ul. Widok 23	304-88	Conco, materiały az- bestowo-włókniste, wo- dochronne, do izolacji, oraz wykonywanie ro- bót, izolacje ciepło i zimnochronne
Inż. Albert Karp—biuro techn.	Warszawa, ul. Wilcza 54	8-72-47	Bezbarwna lituryna, do chem. zabezpieczenia fasad od deszczu oraz do wzmacniania po- dług cementowych.
„GUDRONIT”—W. Ciszewski Specjalna fabryka materiałów izolacyjnych egz. od r. 1875	Warszawa, ul. Krak. Przedm. 17	611-45 10-10-45	Zabezpieczenie budowli od wilgoci. Niszczenie grzyba drzewnego w budowlach. Krycie dachów, Roboty asfaltowe. Dostawa wszelkich materiałów izolacyjnych własnej produkcji
Franciszek Ożarowski zakł. izolacyjny materiałami „Newalls” i „Bitumastic”	Warszawa, Chłodna 45	295-72	Izolacje ciepło i zimno- chronne oraz akustyczne. Materiały wilgocioc- hronne.
Grodzisk Mazowiecki	Warszawa, ul. Ordynacka 5 m. 1.	9-99-85	Ciepłochronne płyty budowlane „Mastewal”

Kasy Stalobetonowe

Fabryka Kas Panc. i stalobet. HENRYK JARDEL	Warszawa, ul. Miodowa 14	737-99	Konstrukcje zabezpie- czeniowe. Kasy do wmurowania.
--	--------------------------	--------	---

Konstrukcje dachowe

Biuro Inżynier.-Budow. „Łuk” L. Paradistal i Syn—Inżynierowie	Warszawa, ul. Hoża 49	310-48	Specjalność:: nowoczesn. drewniane konstrukcje dachowe i inne, dla bud. przemysłowych, sportowych, gospod. wiejskiego i t. p.
--	-----------------------	--------	--

Krzewy, kłaczka, kwiaty

Zakł. ogr. M. Reicherowej	Ożarów pod Warszawą	podm. 2 Ożarów 3	bzy pienne, krzaczaste róże pnące, kłaczka, konwalje
---------------------------	---------------------	---------------------	--

Kotły do ogrzewań centralnych

Sp. Akc. J. John	Łódź, ul. Piotrkowska 213—221	centr.: 196-28	Oryginalne kotły Streb- el'a
------------------	-------------------------------	-------------------	---------------------------------

Liny

F. Piernikarz	Warszawa, ul. Graniczna 1	610-88 298-01	Liny konopne do budowy sznur konopny biały i smo- lowy do uszczelnienia rur kanalizacyjnych oraz ko- nopie do rur wodociąg.
---------------	---------------------------	------------------	---

C e m e n t

D/H Herman Meyer Sp. Akc.	Warszawa, ul. Traugutta 2	602-84	
---------------------------	---------------------------	--------	--

Centralne Ogrzewanie Wodociągi

Jan Różański Zakłady Urządzeń Zdrowotnych	Toruń, ul. Słowackiego 26	264	Kanalizacje, ogrzewania centr. wodociągi wentylacyjne
--	---------------------------	-----	---

Domy gotowe

K. Rudzki i S-ka sp. akc.	Warszawa, ul. Fabryczna 3	692-16 600-87	domy stalowe
M. Kamiński i T. Starczyński sp. z ogr. odp.	Warszawa, ul. N. Świat 30 m. 5	540-97	domy drewniane

Drzewka i rośliny ozdobne

Stanisław Przedpeński	Płock, ul. Tumska 6	320 i 172	Różne cebulki kwiatowe, wszelkie nasiona
-----------------------	---------------------	-----------	---

Elektryczne aparaty i armatury

Bracia Borkowscy Zakłady Elektrotechniczne sp. akc.	Warszawa, Al. Jerozolimskie 6	642-79 684-66	
Tow. Elektr. „KANDEM“ sp. z ogr. odp. w Katowicach, ul. Piłsudskiego 32	w Warszawie ul. Królewska 18/8	686-63	Fabryka racjonalnych opraw świetlnych. Biuro projektów.

Elektryczne oświetlenie

Nowik i Serejski Fabryka żyrandoli	Warszawa, ul. Elektoralna 20	670-89	istnieje od r. 1906
A. OKOŃ istn. od 1916 r. Konces. Zakł. Elektrotechn.	Warszawa, Mokotowska 41	8-07-99	Instalacje elektryczne i radjo, żyrandole, lampy, abażury i t. p.
„ELEKTROS“ Sp. z o. o.	Warszawa, ul. Marszałkowska 151	705-69	Racjonalne i nowoczesne żyrandole elektryczne. Żelazka, grzejniki, oraz wszelkie artykuły elektryczne.

Gazowe piecyki kąpielowe

Stanisław Cohn	Warszawa, ul. Senatorska 36	641-61 641-62	
----------------	-----------------------------	------------------	--

Grzejniki

Sp. Akc. J. John	Łódź, ul. Piotrkowska 213-221	centr.: 196-28	Radjatory jedno dwu i czteroslupkowe.
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki	Warszawa, ul. Marszałkowska 46	8-06-99	
Tow. Starachowickich Zakładów Górniczno-Hutniczych sp. akc.	Warszawa, ul. Warecka 15	270-09	

Malarskie Zakłady

Przeds. Malarsko-Dekoracyjne T. Jamiołkowski i S. Jarzęcki	Warszawa, ul. Sosnowa 1	310-48	malowanie aparatami pneumatycznymi
---	-------------------------	--------	---------------------------------------

Marmury sztuczne

Inż. Zygmunt Łada i S-ka sp. z o. o.	Warszawa, ul. Traugutta 2	601-84	marmury sztuczne
---	---------------------------	--------	------------------

Meble

Otto Pfefferkorn Bydgoszcz	Skład fabryczny Warszawa, ul. Bielańska 4	688-72	Meble artystyczne
-------------------------------	--	--------	-------------------

Ogrzewania Centralne, Wodociągi i Kanalizacja

Biurow. inż. „TERMOTECHNIKA“ sp. z o. o.	Warszawa, ul. Twarda 50	632-05	
--	-------------------------	--------	--

Obicia Papierowe

udzielamy pisemnej gwarancji, że obicia	Jener. przedst. na Rzplita Polska i w. m. Gdańsk
tekkó - salubra	HENRYK MENDELSSOHN WARSZAWA
dają się myć i nie płowieją	Jerozolimka 17. Telefon 9-07-21.

Pakudy

F. Piernikarz	Warszawa, ul. Graniczna 1	610-88 298-01	Pakudy do uszczelnienia ścian i futryn
---------------	---------------------------	------------------	---

Pompy

Fabryka Pomp. Turb. GJOT	Warszawa, Mazowiecka 12	763-90	Elektropompy. Wodo- ciągi. Automataczne pompy do centralnego ogrzewania.
Fabryka Pomp „SMOK“ A. Paszewin	Warszawa, Leszno 70 „ Kopernika 42	11-26-10 271-73	Pompy tłokowe różnych typów

Posadzki

Edmund Szmidt Wytw. Wyrobów Be on. i Ksylolitowych	Warszawa, ul. Grójecka 56	328-39	stopnie, parapety, po- sadzka i różne wyroby „sztuczny kamień“
Królikiewicz Tadeusz przemysł drzewny	Warszawa, ul. Nowogrodzka 7	287-44	
Pow. Tow. Parkietowe sp. z o. o.	Warszawa, ul. Mińska 8	10-26-40	

Posadzki jednolite

inż. Zygmunt Łada i S-ka sp z o. o.	Warszawa, ul. Traugutta 2	601-84 603-84	Linotol Lastrico
--	---------------------------	------------------	---------------------

Poradnia, Dom i Ogród

Barbara Brukalska Nina Jankowska Jadwiga Toeplitzówna	Warszawa, Niegolewskiego 8 „ Niegolewskiego 24	11-15-88 11-67-48	Porady we wszystkich sprawach dotyczących ur- ządzeń mieszkań i o- gródków
---	---	----------------------	---

Porady bezpłatne dla Przemysłu Drzewnego

Tow. Akc. Zakładów Żelaznych i Stalowych dawniej Georg Fischer Fabryka maszyn Rauchenbach. Schaff- hausen (Szwajcaria).	Warszawa, Sienkiewicza 4	282-22	Porady techniczne i no- woczesna organizacja pra- cy dla przemysłu drzew- nego, stolarskiego i t. d. oparta na nowoczesnych zasadach zagranicznych
---	--------------------------	--------	---

Piece Szrajbera

Karol Szraiber sp. z ogr. odp.	Warszawa, ul. Grójecka 33	320-33	
--------------------------------	---------------------------	--------	--

Pralnie i Kuchnie Mechaniczne

Stanisław Cohn	Warszawa, ul. Senatorska 36	641-61 641-62	przedstawicielstwo sp. akc. Senking
----------------	-----------------------------	------------------	--

Rysunkowe Artykuły

Albin Zaborski	Warszawa, ul. Widok 22	405-09	Zakład wyświetlania ry- sunków i skład przybo- rów rysunkowych
----------------	------------------------	--------	--

Stolarskie Zakłady

Zakłady Parowe Przemysłu Drzewnego sp. z o. o.	Warszawa, ul. Gęsia 69	505-8	listwy, kielsztosy, drzwi, okna, schody, bramy, okładziny, listew, podług.
Mech. Zakłady Stolarskie Adam Zagrabski i S-ka	Jabłonna Legjonowa Jagiellońska 33	tel. 11 pod- miejska Jabłonna- Gucin Nr. 18	Specjalność: w dziale budowlanym: okna szwedzkie, zawi- sowe i przesuwne. Drzwi pełne klejone. Urządzenie wnętrza z własnych modeli i w/g dostarczonych projekt. W dziale sportowym: Drewniane obręcze do kół rowerowych nagro- dzone złotym medalem na wystawie Przemysł. Sport w 1926 r.

Siatki i płoty druciane

Bronisław Paruszewski Mechaniczna Fabryka Siatek Drucianych	Bydgoszcz, Zboż. Rynek 9 adr. telegr. Eksimport	2-70	Wszelkiego rodzaju siatki ogrodzeniowe słupki, furtki i t. p.
--	--	------	---

Siatki i płoty druciane

F. Makowiecki	Warszawa, Kredytowa 5.	727-84	ogrodzenia druciane i siatki metalowe
Ch. Rozenbes	Warszawa, Graniczna 1	261-64	Mechaniczna fabryka tkanin metalowych

Szklarskie roboty

Zrzeszenie Szklarzy Sp. z o. o.	Warszawa, ul. Nowowiejska 26	8-44-44	Przedsiębiorstwo robót szklarskich. Szyby i lustra na składzie.
---------------------------------	------------------------------	---------	---

Sznury

F. Piernikarz	Warszawa, ul. Graniczna 1	610-88 298-01	Sznur konopny biały i smołowy do uszczelnienia rur kanalizacyjnych i dachówek, oraz konopie do rur wodociągowych
---------------	---------------------------	------------------	--

Witraże

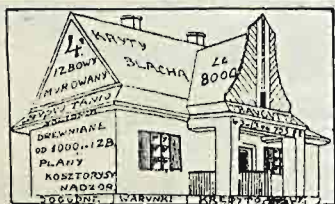
T. Białkowski i S-ka	Warszawa, ul. Stępińska 42	629-55	Zakład Witraży i Mosaic artystycznych.
„Polichromja“	Poznań, Dąbrowskiego 27	78-64	Poznańskie Zakłady Artystyczne Witrażów a rt. polichromji kościelnej i wnętrz, restauracji starych obrazów.

Wodociągi i kanalizacje

Fabryka Wyrobów Betonowych „BIO S” sp. z ogr.	Warszawa, ul. Poznańska 13		osadniki systemu „Bios” do wód ściekowych
---	----------------------------	--	---

Wytwórnice Papieru Światłoczułego

St. Juracki i St. Chełmicki Sp. z o. o.	Warszawa, ul. Zielna 15 Poznań, ul. Małeckiego 6	639-29 73-20	Papiery światłoczułe, negatywne, niebieskie, sepia i pozytywne.
---	---	-----------------	---

FABRYKA SPRĘŻYNOWYCH,
HIGIENICZNYCH
materaców i tapczanów
Warszawa tel. 290-94 Okopowa 14.
J. ZUCKERWAR dawn. Knippenberg i S-ka

Biuro instalacyjne i składy elektrotechniczne

E. Kühn i S-ka

Firma egzystuje od 1908 roku

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 71, telefon Nr. 8-67-52

Instalacje światła, siły, sygnalizacji, telefonów, zegarów, odgromników.
Budowa elektrowni. Skład maszyn, aparatów i artykułów elektrotechnicznych
oraz lamp i żyrandoli do oświetlenia elektrycznego.

PLACE I PARCELE POMIARY — PLANY — BUDOWA

Mierniczowie Przysięgli Inż. A. Sadowski i K. Napierkowski Warszawa, Ogrodowa 56 m. 11. tel. 226-00. Pomiary, podziały placów, parcelacje, plany, hipoteka i plany zabudowania.

Pomiary, parcelacje, plany. Mierniczy przysięgli Jadwiga Jakubowska. Grójecka 40, tel. 9-16-31.

Pomiary, parcelacje osiedli, hipoteka, plany. Wykonują specjaliści, mierniczowie przysięgli, inżynierowie „Technorol” — Foksal 15, tel. 244-55.

Plany wiii 70 zł. kosztorysy i budowy — wykonywa Biuro Architektoniczne, Wilcza 11 — 16.

Plany budowlane, kosztorysy, kierownictwo robót najtaniej. Fredry 2 m. 1, tel. 329-99.

Obejmę przedstawicielstwa budowlane na Warszawę mając długoletnią praktykę w dziedzinie budowlanej **Jan Kozłowski.** Warszawa, ul. Wybrańska Nr. 18.

Place budowlane „Chomiczów” wielkiej przyszłości: (okolice Bielani) 28 min. pieszo od krańcowego tramwaju nr. 8 albo autobusami z ul. Dzikiej 42. Wiadomość: ul. Zgoda nr. 8 adw. Chomicz.

Place budowlane i letniskowe w pobliżu Warszawy, idealna komunikacja, tania, długoterminowe spłaty. Od 4 do 8. Nowy Świat 59 m. 5

Kolonja „Wygoda” (działki budowlane). Kilometr od tramwaju 24, tuż pod lasem Rembertowskim. Położenie bardzo ładne. Nadaje się na letnisko i do stałego zamieszkania. Czteroletnie spłaty. Gotówką znaczne ustępstwo. Ceny bardzo niskie. Warszawa, Nowy Świat 23 m. 6, godziny 5 — 6, lub na miejscu ogrodnik Lipski.

Parcelację, pomiary miejskie i podmiejskie, wykonuje Mierniczy Przysięgły Ryszard Wiński. Warszawa, Miodowa 12, telef. 517-31.

Place: Ursus, Błonie, Otwock zaletnione, najniższe ceny. Fredry 2 m. 1. tel. 329-99.

K O B Y Ł K A

18 km. od Warszawy. 21 minut koleją wileńska. 28 par pociągów dziennie. Działki po 6.000 łokci orne i leśne w parcelacji „Osiedle Przejma” od 10 do 80 groszy łokieć na, dwuletnie spłaty. Od centrum Kobyłki 5 minut, od stacji 20 minut. Na miejscu: kościół, gmina, szkoła, poczta, elektryczność, szosa, cegielnia, sklepy i składy. Tamże działki przy stacji. Przy kupnie za gotówkę znaczne ustępstwo i akty hipoteczne Iniezwocznie. Informacje i sprzedaż: Kobyłka — dwór Antoniego Orsząg w niedziele, Warszawa — Koszykowa 5 m. 4, poniedziałki, środy, piątki, godz. 4 — 6 popołudniu.

D Ą B R O W A L E Ś N A

położona na szlaku Warszawa — Bielany — Łomianki 3 klm od granic Warszawy. Teren suchy, lesisty, pagórkowaty. Osiedle zelektryfikowane. Komunikacja kolejowa i autobusowa ze stacją „Dąbrowa Leśna”. Sprzedaż działek od 30 gr. za łokieć kw. płatnych w ciągu 2 lat. Bliższych informacji udziela biuro Zarządu w godz. 10 — 1 i 4 — 6 ppół.

Warszawa, Mazowiecka 4 m. 2.

DOMKI drewniane, letnie i zimowe, fabrycznie wykonane dostarczam i buduję solidnie. Inż. Z. PECZLEWICZ i S-ka. Warszawa, Polna 72. tel. 8-61-93.

Drewniane domy letniskowe, campingowe od zł. 560, oraz stałe zimowe, o wyglądzie b. estetycznym, wykonuje solidnie inż. K. KORBUSZ pl. 3-ch Krzyży 18 m. 6, tel. 8-86-40.

Nie wolno kupować placów przed obejrzeniem najbliższego, najwzorzowszego osiedla „**BIAŁOLEKA DWORSKA**” zaledwie 3 klm od granic Warszawy przy pierwszym od Warszawy przystanku Płudy. Kilka dziesiąt pociągów dziennie. 9 minut koleją z dworca Warszawa-Praga, 17 minut z dworca Warszawa Gdańska. Ulice w Osiedlu brukowane i wyłożone betonowymi chodnikami. Urządzone place sportowe, sklepy i składy materiałów budowlanych na miejscu. Ceny znacznie niższe. Akty hipoteczne natychmiast.

Informacje: Zarząd Osiedla „Białoleka Dworska”, Warszawa, ul. Niecała 12, 1 piętro, front, tel. 406-34 oraz w Osiedlu.

D O M Y Z D Z I A Ł K A M I

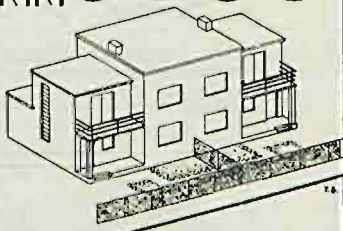
N O W E
G R O C H O L I C E

2 kilometry od tramwaju

DZIAŁKI 1200 mtr. Kw.
z o w o c o w e m i
D R Z E W K A M I

SPECJALNIE DOGODNE WARUNKI SPŁAT

WARSZAWA MAZOWIECKA 10 TEL. 430-63

**BIURO MIERNICZO-
PARCELACYJNE**

DELTA

M. CIESZAŃSKI J. ROZALSKI I S-KA
Sp. z o.o.

**PRZEPROWADZA
POMIARY
PARCELACJE.**

MIEJSKIE, PODMIEJ-
SKIE, POMIARY MIAST
ORAZ SUBSYDUJE.

W A R S Z A W A
AL. JEROZOLIMSKIE 36
TELEF.: 411-76 i 205-33.

Kupujcie tylko tkaniny lniane wyrabiane wyłącznie z polskiego lnu oraz jedynie szpagaty wyrabiane z polskich konopi!

**CZESTOCHOWSKIE ZAKŁADY
WYROBÓW WŁOKIENNYCH**

„STRADOM“

Spółka Akcyjna.
WARSZAWA, UL. MONIUSZKI 2

polecają:

- 1) Wyroby lniane:
tkaniny tapicerskie, dekoracyjne, płótno krawieckie surowe i usztywnione, maglownikowe, leżakowe, ręcznikowe i ściernikowe, gładkie i deseniowe, prześcieradłowe, ręczniki i ścierniki odpasowane, maglowniki gotowe, sienniki, przędzę mokro i sucho przędzoną, nici maszynowe i t. d.
- 2) Wyroby konopne:
szpagaty i szworki, linki, sznury, przędzę rymarską, dratwę szewską, przędzę na sieci i do różnych celów, tkaniny, płótna filtracyjne, brezenty.
- 3) Wyroby jutowe:
których sprzedaż odbywa się wyłącznie w Biurze Sprzedaży Wyrobów Fabryk Jutowych, Sp. z o. o. Warszawa.

Kafle stalowe

DAJĄ PIECE NIEZNISZCZALNE
O TRWAŁEJ HERMETYCZNOŚCI

Piece Szrajbera

SĄ OSZCZĘDNE W ZUŻYCIU
PALIWA, ESTETYCZNE I W CENIE
KONKURENCYJNE

KAROL SZRAJBER

Sp. z o. o.

W A R S Z A W A, UL. GRÓJECKA Nr. 33

TEL.: ZARZĄD 9-21-91 I BIURO 9-20-33

Na wystawie „TANI DOM WŁASNY” — eksponaty — w hali wystawowej stoisko Nr. 21 i w domkach na działkach Nr. Nr.: 1, 5, 7, 12, 13, 22 i 23.

TARTAKI i
STOLARNIA MECHANICZNA
Michał Krenski

Starogard-Pomorze
telefon 21

obróbka i eksport
drzewa wszelkich
g a t u n k ó w

WYKONANIE CIESIELSKIE
STOLARSKIE DOMÓW
DREWNIANYCH
SYSTEMU PROJOT

„Ł A D”

Spółdzielnia z odp. udz. w Warszawie
K r a k . - P r z e d m . N r . 13 (Hotel Europejski)
tel. 444-82

URZĄDZANIE WNĘTRZ

mieszkalnych, reprezentacyjnych, sklepowych

MEBLE, TKANINY
KILIMY, DYWANY
C E R A M I K A
NAGRODY SPORTOWE

Własne projekty, własne wyroby

BIURO ARCHITEKTONICZNE
Wł. Prochaska - T. Jędrzejewski

Inżynierowie - Architekci
Sp. z o. o. telefon 12-06
Adres teleg. **PROJOT**
GDYNIA, ul. Świętojańska
Wzgórze Focha

DZIAŁ ARCHITEKTONICZNY:

porady
projekty
kosztorysy
obliczenia konstr.
meble i wnętrza
kierownictwa budowy
projekty zabudowy i parcelacji

DZIAŁ TECHNICZNY:

przedsiębiorstwa robót budowl.

Projekty i wykonanie domów
drewnianych systemu **Projot**

Najoszczędniejsze paliwo
w dobie obecnej.

Przy obecnym kryzysie i koniecznych oszczędnościach w gospodarstwie domowym — jedynym i najbardziej ekonomicznym, wygodnym i tanim paliwem jest **gaz**, który pracuje szybko, czysto i dokładnie.

Dzięki urządzeniom gazowym praca odbywa się w idealnie czystych, higienicznych warunkach.

Gaz nie potrzebuje magazynowania zapasów opału. Wystarczy jedna zapalka, aby w jednej chwili mieć do dyspozycji nieograniczone ilości tego paliwa. **Gaz** zaoszczędza czas, pieniądze i pracę.

Gazownia Miejska w Warszawie — ul. Kredytowa 3, telefon 600-01 oraz filje:

plac 3-Krzyży 8 — tel. 692-51
ul. Marszałkowska 36 — tel. 8-80-05
„ Chłodna 39-a — tel. 692-88
„ Zamenhofska 28 — tel. 600.06
„ Targowa 62 — tel. 10-27-72

polecają na dogodnych warunkach za gotówkę i na raty najnowsze urządzenia do gazu, jako to: kuchnie, kuchenki, piece do pieczenia, wrzatkarki i ogrzewacze do wody, piece kąpielowe, piece do ogrzewania pomieszczeń: kaflowe, radiatory, kominki i zwyczajne piecyki, nagrzewacze do karbowek i żelazek do prasowania, kotły do gotowania i prania bielizny, suszarnie do bielizny i t. p.

„Krajowe Towarzystwo Budowlane KATEBE“

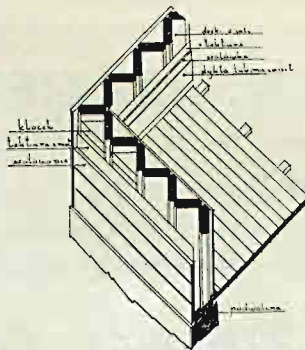
Warszawa, ul. Sienkiewicza 3

Zarząd tel. 420-01 i 420-02

Biuro tel. 256-10

Wykonuje wszelkie roboty w za-
kresie budownictwa naziemnego:

domy drewniane, murowane
i z materiałów zastępczych
z **Kompletnym wykończeniem**

Przedsiębiorstwo
robót inżyniersko-
budowlanych

inż. FR. KOPKOWICZ

WARSZAWA—Madalińskiego 42, tel. 9-51-15

ZAKOPANE—willa „Boryna“, telefon 457

**Wykonuje domy drewniane
systemu „inż. Fr. Kopkowi-
cza“ prawnie zastrzeżone**

BUDOWA TRWA OD 3 do 5 TYGODNI

KONSTRUKCJA SILNA, TRWAŁA,
WŁASNOŚCI TERMICZNE IDEALNE

DOMY DREWNIANE

konstrukcji wieńcowej z bali sosno-
wych, starodrzew, zimowe i letnie,
przygotowane we własnych tartakach,
z kompletnym wykończeniem na miej-
scu budowy wykonuje firma

„BUDOSTOL“

Sp. z o. o.

WARSZAWA, WOLSKA 58

TELEFONY: 321-07 i 251-33

Na wystawie „Tani Dom Własny“ fir-
ma wykonała kompletną konstrukcję
drzewną wraz ze stolarszczyzną dla:

- 1) wystawcy „Związkowiec“ dom Nr. 12 i
- 2) wystawcy „Warszawska Spółdzielnia
Mieszkaniowa“ dom Nr. 7.

W roku 1932 firma „BUDOSTOL“
wykonała w różnych miejscowościach kilka-
naście gotowych domów p/g własnych
i powierzonych projektów.

Informacje i projekty na wystawie: stoisko № 2

Felzytyn

szlachetna
barwna wypra-
wa fasadowa w
strukturze:
drobno-
średnio-
grubo-
ziarnistej we
wszystkich ko-
lorach i odcie-
niach. Światło-
trwały.

Specjalność:
FELZYTYN
„W“
wodoszczelny.

Skalenit

szuczny ka-
mien do tynko-
wania. Wstruk-
turze i kolorach
kamieni natu-
ralnych do:
narzucania,
odlewów,
sztampo-
wania.

ŻĄDAJCIE PROSPEKTÓW
i WYKAZÓW ROBÓT!

I. SINGER

DZIERŻAWA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

„FELZYTYN i TROCAL“

WARSZAWA, Widok 5, tel. 318-48

KATOWICE, Kochanowskiego 4, tel. 15-99

Trocal

wysokowartoś-
ciowy środek
izolacyjny w
gatunkach:
gęstym
półgęstym
rzadkim.

Chroni od wody:

MURY
FUNDAMENTY
TARASY
DACHY
BASENY
TUNELE
MOSTY
WIEŻE
CIŚNIEN i t. p.

POW. TOW. PARKIETOWE I ANGLOWOOD

ul. Targowa Nr. 15 w WARSZAWIE telef. 10-26-40 i 10-03-72

MUROBLOK	KLEPKI posadzkowe	DYCHTY dębowe rżnięte
TECHNOXYL	PODŁOGI szpuntowane i stępe	SZKIELETY drewniane
JESTRYCH	OKŁADZINY drzwiowe i okienne	ŚCIANY drewniane (gotowe)

BUDOWA DOMÓW z MUROBLOKU i DREWNIANYCH

„TANI DOM WŁASNY“ będzie wtenczas tanim, o ile dach domu będzie pokryty CZYSTĄ BLACHĄ CYNKOWĄ, która daje absolutną gwarancję długotrwałości i nie wymaga żadnej konserwacji.

Dowodem tego jest niżej zamieszczona treść jednego z wielu zaświadczeń:

Niniejszem zaświadczam, że DACH na posesji we Lwowie przy ulicy Sobieskiego 13, której to kamienicy jestem zarządcą, POKRYTY ZOSTAŁ W ROKU 1853 CZYSTĄ BLACHĄ CYNKOWĄ, KTÓRA PO DZIŚ DZIEŃ TAM LEŻY.

Blacha ta pozostaje do dziś dnia w stanie zadawalającym i miejscami tylko została uszkodzona w czasie walk polsko-ruskich w roku 1918—19, które to miejsca zostały naprawione nową blachą.

Inż. Kazimierz Winiarz

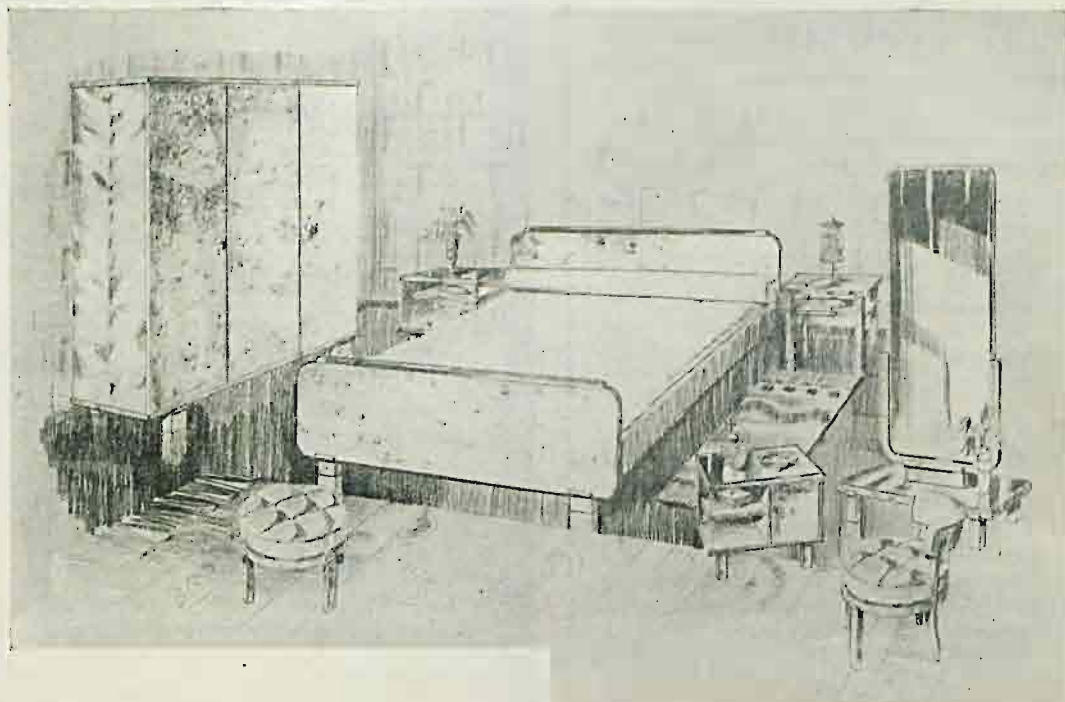
Kierownik Działu Budynków Okręg. Dyrekcji P.K.P. we Lwowie

Lwów, dn. 1 czerwca 1932

A ZATEM KRYJ DACH CZYSTĄ BLACHĄ CYNKOWĄ!

„Blacha Cynkowa“ — Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku Sp. z o. p. KATOWICE, ul. Marjańska 11.

Udziela bezpłatnie wszelkich wyjaśnień i wskazówek technicznych.

Sypialnia nowoczesna.

Projekt i wykonanie Fabryki Mebli Artystycznych
OTTO PFEFFERKORN, Bydgoszcz.
Salon mebli w Warszawie: Bielańska 4.

PRAKTYCZNIE I ESTETYCZNIE urządzić można swój ogródek, nabywając wyborowe drzewka owocowe i piękne róże oraz inne drzewa, krzewy i byliny w największych w Polsce szkółkach

„Lemszczyzna - Szczekarków„

Główne Biuro sprzedaży: **Warszawa, Boduena 2. Telefon 219-89.**

w sezonie sprzedaż detaliczna: **ul. Zamojskiego Nr. 24 na Pradze.**

Ceny znacznie niższe!

Dogodne warunki nabycia!

PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT BUDOWLANYCH S. RULSKI i J. PIENKOWSKI

ul. Żórawia 35, tel. 9-59-92 i 501-64 – w Warszawie. Sp. z o. o.

Firma wykonywa budowy oszczędnie i tanio. Własnej konstrukcji, z własnych i powierzonych materiałów.

Polecamy „KORLIT”

Przy użyciu do budowy „Korlitu” oszczędzamy 48% kosztów budowy, jak można się przekonać przy wybudowanych domach na wystawie „TANI DOM WŁASNY” na działce Nr. 1 i Nr. 10.

CONCO jedyna długotrwała izolacja od wilgoci azbestowo bitumiczna do izolacji i konserwacji dachów, tarasów, betonu, papy, blachy i żelaza do osuszania piwnic i zawilgoconych budowli

INSTALACJE ogrzewań centralnych, kotłów, kuchni parowych i urządzeń zdrowotnych.

Szwejsowanie.

Projekty i kosztorysy.

BIURO TECHNICZNE STANKIEWICZ i -Ska Inżynierowie, Sp. z o. o.

Warszawa, ul. Widok 23. Telefon 304-88.

SPRZEDAŻ I WYKONANIE ROBÓT

JAN STACHIEWICZ

BUDOWA PIECÓW
KAFLOWYCH

fach. przedstawicielstwo
robót zduńskich

WARSZAWA, ul. SZCZYGLA 2.
Telefon 524-40.

wykonywa roboty:
dachowe, izolacyjne,
asfaltowe
dostarcza materiały
dla powyższych
celów

A. PESZKE

WARSZAWA ul. ZAWISZY 8,
Telefon 708-96

WODOCHRON

LAKIER
BITUMICZNY

**KONSERWUJE
i USZCZELNIA**

**POWIERZCHNIE MATERJ. BUDOWLANYCH
PROSPEKTY i SZCZEG. INFORM. WYSYŁA**

BEZPŁATNIE
GALICJA $\frac{5}{A}$ **LWÓW**
NAFT. **KOŚCIUSZKI 8**

BRACIA CHOMICZ

Warszawa, ul. Zgoda 8, tel. 692-80.

polecają:

DRZEWKA i KRZEWY owocowe i ozdobne
BYLINY ZIMOTRWALE.
CEBULKI i NASIONA KWIATÓW.

DZIAŁ PLANOWANIA OGRODÓW
bezpłatne cenniki na żądanie.

FABRYKA SZCZOTEK I PENDZLI ALEKSANDER FEIST

spółka firmowa

Fabryka — Wolska 12, telefon 660-86.
Magazyn — Senatorska 24, telefon 633-39.

poleca:

**WSZELKIE SZCZOTKI i PENDZLE
DO UŻYTKU DOMOWEGO.**

Poznań 1929.
Złoty medal państwowy.
Złoty medal P. W. K.

OD ROKU 1910 DOSKONAŁONY
PIERWOWZÓR POLSKIEJ
WYPRAWY FASADOWEJ

„TERRAZYT”

PROSIMY ŻAĐAĆ

WYKAZU MONUMEN-
TALNYCH i REPREZENTA-
CYJNYCH GMACHÓW
WYPRAWIONYCH
„TERRAZYTEM”

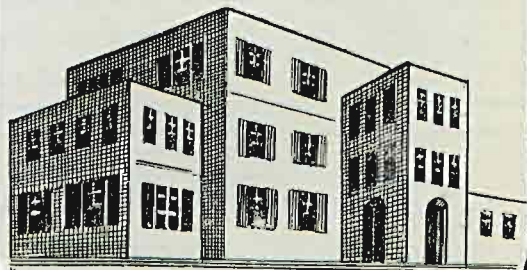
ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE
„TERRAZYT”

Sp. z o. o.

W WARSZAWIE BIURO: CHMIELNA 72.
TEL. 672-14, 288-48. FABRYKA: WRONIA 40.

SZCZELNIT

izuluje i chroni
wszelkie objekty budowlane

GAL. TOW. NAFTOWE
GALICJA $\frac{5}{A}$
LWÓW KOSCIUSZKI N: 8

INSTALACJE

SIŁY ŚWIATŁA REKLAM i SYGNALIZACJI

DLA SPÓŁDZIELNI, GMACHÓW RZĄDOWYCH I PRYWATNYCH,
SKLEPÓW, BIUR, KIN, DANCINGÓW, TEATRÓW, RESTAURACJI I T.P.

Wykonują: materiałem krajowym z własnych fabryk
w Rudzie Pabjanickiej, Bydgoszczy i Ożarowie

POLSKIE ZAKŁADY SIEMENS S. A.

Warszawa — Foksal 18, Tel. centrala 548-50.

Bydgoszcz Dworcowa 61.

Katowice Powstańców 50.

Łódź Piotrkowska 96.

Gdynia Świętojańska

Kraków Grodzka 58.

Lwów Jagiellońska 7.

Poznań Fredry 12.

WŁASNE FABRYKI:

W RUDZIE PABJANICKIEJ POD ŁODZIĄ, oraz w BYDGOSZCZY (p. f. Fiebrandt i S-ka)

PROJEKTY I KOSZTORYSY NA ŻĄDANIE.

POLSKA FABRYKA FARB i LAKIERÓW **EDWARD LUTZ S. z o. o.**

Kraków ul. Kalwaryjska 66

POLECA PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI:

Sikurit — do uszczelniania betonu;

Dolomit — do powiększenia trwałości betonu i odporności jego na działanie wilgoci i kwasów.

Nigrit — do powleczenia betonu i części żelaznych umieszczonych w ziemi.

Mikrosol — do tępienia grzyba i pleśni tudzież osuszania wilgotnych ścian.

Wszystko niezbędne do założenia i utrzymania ogródka przy domu

**DRZEWKA, KRZEWY, RÓŻE, NASIONA,
CEBULKI i KŁĄCZA, NARZĘDZIA
OGRODNICZE, NAWOZY SZTUCZNE.**

**dostarczają najlepiej i najtaniej Zakłady Ogrodnicze C. ULRICH założ. 1805 r., Sp. Akc.
Centrala—Ceglana 11, filje Sienkiewicza 11, i II Hala Mirowska**

Szkółki drzew w Ulrichowie pod Warszawą, dojazd tramwajem Nr. 9.
Cenniki i oferty na żądanie

**JEDYNE KRAJOWE
MASZYNY DO SZYCIA**

„T A T R A”

**dobrze i tanie bo bez cła
sprzedaż**

w gotówce i na spłaty (patrz Katalog wystawy)

ŁUCZNIK Sp. z ogr. o.

Warszawa, Traugutta 2.—Tel. 291-75.

(stoisko w domu Nr. 5)

**B i u r o
Instalacyjno-
Techniczne**

**Projekty
Kosztorysy**

Inż. Cz. Zarzeckiego

w Warszawie, ul. Marszałkowska 79, tel. 8-32-88.

wykonywa:

Ogrzewania centralne, wentylacje, wodociągi, kanalizacje, suszarnie mechaniczne, kuchnie parowe, dezynfekcje.

**MODRZEJOWSKIE ZAKŁADY
GÓRNICZO-HUTNICZE S. A.**

FABRYKA ŚWIATOWIT W MYSZKOWIE

**naczynia kuchenne, aluminiowe, sprzęty z blachy
czarnej i ocynkowanej.**

zabezpieczajcie się
skutecznie od ognia

gaśnicami **knock-out**

gaśnice najbardziej rozpowszech-
nione w całym świecie,
niezwyciężone-nieźrównane

przez swoją doskonałość,
prostotę, skuteczność.

najodpowiedniejsza typ 6 ltr.
gaśnica mieszkaniowa

polski knock-out

warszawa, ul. trębacka 13, tel. 322-85

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ

„PRZEZORNOŚĆ”

Spółka Akcyjna, założona w 1891 r.

WARSZAWA, Plac Małachowskiego Nr. 4

należy do koncernu

„THE PRUDENTIAL ASSURANCE COMPANY LIMITED” w Londynie

które też jest głównym akcjonariuszem Towarzystwa.

Towarzystwo Ubezpieczeń „PRZEZORNOŚĆ”

zawiera ubezpieczenia: **na życie, od nieszczęśliwych wypadków, odpowiedzialności cywilnej od ognia, kradzieży i transportów**

ODDZIAŁY TOWARZYSTWA:

1. w Warszawie Pl. Małachowskiego 4
2. w Łodzi, ul. Piotrkowska 102
3. w Krakowie, ul. Wolska 6
4. we Lwowie, ul. Akademicka 7
5. w Poznaniu, Plac Wolności 14
6. w Katowicach, Piłsudskiego 25/27
7. w Wilnie, ul. Mickiewicza 24

REPREZENTACJE:

1. w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 9
2. w Piotrkowie, ul. Słowackiego 12
3. w Radomiu, ul. Moniuszki 8
4. w Kaliszu, ul. Górnośląska 27
5. w Częstochowie, ul. Waszyngtona 39
6. w Lublinie, ul. Krakowskie Przedmieście 46

AJENTURY WE WSZYSKICH MIASTACH RZECZYPOSPOLITEJ.

Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa

UL. KRASIŃSKIEGO 16—ŻOLIBÓRZ
R O K   Z A Ł O Ż E N I A   1 9 2 8

**Do budowy przystąpiono w grudniu r. 1925
Wybudowano do 1932 r.:**

**12 DOMÓW ZBIOROWYCH O 902 MIESZKANIACH 1928 IZB
W BUDOWIE 2 DOMY — 215 MIESZKAŃ 355 IZB**

OBECNIE W. S. M. PRZYSTĘPUJE DO
STUDJÓW NAD BUDOWĄ TANICH POD-
MIEJSKICH DOMÓW JEDNORODZINNYCH.

**NA WYSTAWIE „TANI DOM WŁASNY” WARSZ.
SPÓŁ. MIESZK. WYBUDOWAŁA DOM NR. 7**

STOISKO W. S. M. w domu Nr. 12

SPOŁECZNE PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE

WARSZAWA, USTRONIE 2 — ŻOLIBORZ

BUDOWAŁO NA WYSTAWIE

„TANI DOM WŁASNY“

DOM NA DZIAŁCE NR. 7

dla Warszawskiej

Spółdzielni Mieszka-

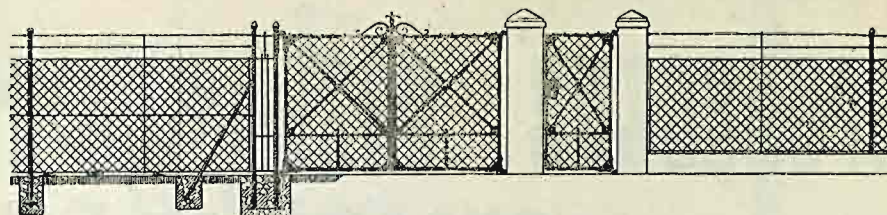
niowej

i

DOM NA DZIAŁCE NR. 12

dla Spółdzielni „Związkowiec“

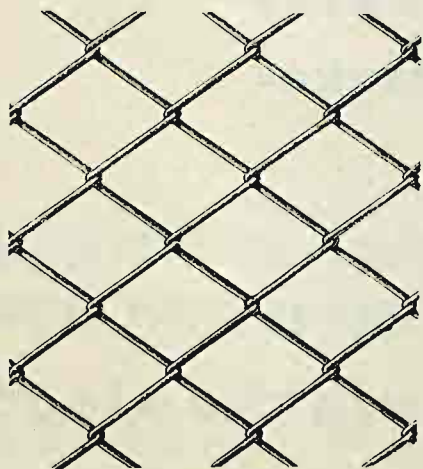
MECHANICZNA FABRYKA
TKANIN METALOWYCH
I OGRODZEŃ DRUCIANYCH

CH. ROZENBES

WARSZAWA, GRANICZNA 1, TEL. 261-64

FABRYKA WYKONYWA SIATKI DRUCIANE DLA CELÓW ROLNICZYCH, BUDOWLANÝCH I PRZEMYSŁOWYCH **ORAZ OGRODZENIA Z DRUTU OCYNKOWANEGO**, SŁUPKI ŻELAZNE, BRAMY I FURTKI. PRZEPROWADZA CAŁKOWITE USTAWIANIE NA MIEJSCU.

Ogrodzenia druciane i siatki metalowe

do wszelkich celów

wykonuje

F. Makowiecki

FABRYKA SIATEK
i OGRODZEŃ DRUCIANYCH

Warszawa, ul. Kredytowa Nr. 5, tel. 727-84